Jaarrekening 2021- CONCEPT

GEMEENTE ETTEN-LEUR

Inhoudsopgave

Samenvatting **9**

Samenvatting 9
Voorwoord 9
Resultaat 2021 11
Coronacrisis financieel 12
Sociaal domein 2021 13
Resultaat Grondbedrijf - Afval - Riolering 15
Financiele positie 16
PDF 18
Toelichting afwijkingen - (op website anders weergegeven) 19

Programma's **20**

0. Bestuur en ondersteuning 21
Wat wilden we bereiken? 21
Wat hebben we gemeten? 21
Wat is de stand van zaken? 21
Wat kostte het? 23
Toelichting financieel resultaat 24
Verbonden partijen 25
Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven) 25

1. Veiligheid 26
Wat wilden we bereiken? 26
Wat hebben we gemeten? 26
Wat is de stand van zaken? 26
Wat kostte het? 27
Toelichting financieel resultaat 28
Verbonden partijen 29
Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven) 29

2. Verkeer, vervoer en waterstaat 30
Wat wilden we bereiken? 30
Wat hebben we gemeten? 30
Wat is de stand van zaken? 30
Wat kostte het? 31
Toelichting financieel resultaat 32
Verbonden partijen 33
Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven) 33

3. Economie 34
Wat wilden we bereiken? 34

Wat hebben we gemeten? 34
Wat is de stand van zaken? 35
Wat kostte het? 37
Toelichting financieel resultaat 38
Verbonden partijen 39
Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven) 39

4. Onderwijs 40
Wat wilden we bereiken? 40
Wat hebben we gemeten? 40
Wat is de stand van zaken? 40
Wat kostte het? 42
Toelichting financieel resultaat 43
Verbonden partijen 44
Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven) 44

5. Sport, cultuur en recreatie 45
Wat wilden we bereiken? 45
Wat hebben we gemeten? 45
Wat is de stand van zaken? 45
Wat kostte het? 49
Toelichting financieel resultaat 50
Verbonden partijen 51
Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven) 51

6. Sociaal domein 52
Wat wilden we bereiken? 52
Wat hebben we gemeten? 52
Wat is de stand van zaken? 53
Wat kostte het? 55
Toelichting financieel resultaat 56
Verbonden partijen 57
Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven) 57

7. Volksgezondheid en milieu 59
Wat wilden we bereiken? 59
Wat hebben we gemeten? 59
Wat is de stand van zaken? 59
Wat kostte het? 61
Toelichting financieel resultaat 62
Verbonden partijen 63
Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven) 63

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 64
Wat wilden we bereiken? 64
Wat hebben we gemeten? 64

Wat is de stand van zaken? 64
Wat kostte het? 67
Toelichting financieel resultaat 68
Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven) 68

Paragrafen 69

Lokale heffingen 70
Lokale heffingen 70
Kwijtscheldingsbeleid 70
Begrote en werkelijke opbrengst 2021 70
Kostendekkendheid tarieven 70

Weerstandsvermogen en risicobeheersing 74
Weerstandsvermogen en risicobeheersing 74
Risico's 74
Weerstandsvermogen 75
Stille reserves 77
Project Nobelaer 78
Financiele kengetallen 80

Onderhoud kapitaalgoederen 87
Onderhoud kapitaalgoederen 87
Beleid en ontwikkelingen onderhoud kapitaalgoederen openbaar gebied - 1 87
Beleid en ontwikkelingen onderhoud kapitaalgoederen openbaar gebied - 2 88
Uitgaven voor onderhoud kapitaalgoederen openbaar gebied 89
Beleid en ontwikkelingen onderhoud kapitaalgoederen gebouwen 90
Uitgaven voor onderhoud kapitaalgoederen gebouwen 90
Beleid en ontwikkelingen onderhoud kapitaalgoederen sportaccommodaties 90
Uitgaven voor onderhoud kapitaalgoederen sportvoorzieningen 90

Financiering 92
Financiering 92
Financieringsbehoefte 2021 92
Kasgeldlimiet en renterisiconorm 92
Renteschema 93
Verloop leningportefeuille 94
Opgenomen geldleningen 94
Schatkistbankieren 94
Verstrekte leningen en garantstellingen 95

Bedrijfsvoering 96
Bedrijfsvoering 96
Beleidsinventarisatie 96
Participatie (routeplanner) 96
Loonkosten 96

Gegevensbescherming 97
Rechtmatigheidsverantwoording 2021 98
Indicatoren 100
Verbonden partijen 101
Verbonden partijen 101
Verantwoording 101
Financieel overzicht 101
Register verbonden partijen 102
Verbonden partijen 102
Grondbeleid & Uitvoeringsprogramma Structuurvisie Plus 104
Grondbeleid & Uitvoeringsprogramma Structuurvisie Plus 104
Wonen 104
Werken 106
Ecologische verbindingszones 106
Risico's 107
Investeringen 109
Overzicht kredieten 109
Kredieten overgenomen naar 2022 111
Kredieten beëindigd in 2021 114
Subsidies 116
Subsidies 116
Verstrekte subsidies 117
Ontvangen subsidies 120
Jaarrekening 121
1. Lasten en baten per programma 121
1.1 Totaaloverzicht 121
1.2 Algemene dekkingsmiddelen 122
1.3 Post onvoorzien 123
1.4 Overhead 123
1.5 Vennootschapsbelasting 124
1.6 Overzicht incidentele baten en lasten 124
1.7 Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves 127
1.8 Wet Normering Topinkomens (WNT) 128
1.9 Begrotingsrechtmatigheid 129
2. Balans 132
2. Balans 132
2.1 Materiele vaste activa 133
2.2 Financiele vaste activa 136
2.3 Voorraden 137
2.4 Vorderingen 139

2.5 Liquide middelen 140
2.6 Overlopende activa 141
2.7 Eigen vermogen 142
2.8 Voorzieningen 142
2.9 Langlopende schulden 142
2.10 Kortlopende schulden 143
2.11 Overlopende passiva 145
2.12 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen 145
2.13 Onzekerheden 148
2.14 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 148
2.15 Gebeurtenissen na balansdatum 152

3. Reserves 153
Overzicht reserves 153
Toelichting algemene reserves 153
Toelichting bestemmingsreserve 154
Toelichting bestemmingsreserve (overig) 154
Toelichting reserves Grondbedrijf 155

4. Voorzieningen 157
Overzicht voorzieningen 157
Toelichting onderhoudsvoorzieningen 157
Toelichting overige voorzieningen 158
Toelichting voorziening Grondbedrijf 160

5. Lasten en baten per taakveld 161
Thema 0 Bestuur en ondersteuning 161
Thema 1 Veiligheid 161
Thema 2 Verkeer, vervoer en waterstaat 162
Thema 3 Economische zaken 162
Thema 4 Onderwijs 162
Thema 5 Sport, cultuur en recreatie 163
Thema 6 Sociaal domein 163
Thema 7 Volksgezondheid en milieu 164
Thema 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing 164
Thema's Totaal 164

6. Single information, Single audit (SiSa) 165

Overig **166**

Kerngegevens 166

Inhuur externe adviseurs 2021 167

Burgerparticipatie - klachten en meldingen 168
Burgerparticipatie en de gemeenteraad 168
Klachten en melding openbare ruimte 168

Interbestuurlijk toezicht 169
Score interbestuurlijk toezicht 2021 169
Toelichting score 169
Wet revitalisering generiek toezicht (Wrgt) 169
Verantwoordingsjaar 2021 170

Besluitvorming 171

Besluitvorming 171
Besluitvorming 171
Vragen gemeenteraad 171
Accountant - TOEVOEGEN 171

Contact en privacy 172

Contact 172
Contact 172
Privacybeleid 172

Samenvatting

Samenvatting

Voorwoord

Voor u ligt de jaarrekening 2021. Het laatste volle jaar van de ‘oude’ gemeenteraad en het ‘oude’ college. En wat een jaar hebben we achter de rug. Corona hield ons nog volop bezig. In december vierden we nog in heel klein gezelschap de feestdagen en planden velen van ons een extra vaccinatie. We waren ons nog niet bewust van een dreigende oorlog in Oekraïne. Een oorlog die de coronacrisis ineens op de achtergrond duwde en ons nu dagelijks met zorg vervult. Zo snel kan de wereld veranderen.

Het is goed om terug te blikken en hierbij stil te staan. Want veel mensen kampen nog dagelijks met de gevolgen van corona. Ondernemers die keihard moeten werken om verdere schade te beperken. Inwoners die ziek zijn geweest en er soms nog niet bovenop zijn. Mensen die iemand hebben verloren aan corona. Jongeren die twee jaar van hun leven niet zorgeloos bezig konden zijn met hun ontwikkeling en misschien wel eenzaam waren. En laten we hopen dat corona niet meer op die manier ons leven zal overheersen.

Gevolgen corona

Ook onze begroting werd beïnvloed door de omstandigheden van vorig jaar. We konden door corona zaken niet of minder doen. Het is niet anders als thuis: er waren minder mogelijkheden om dingen te doen en te ondernemen, dus daar gaven we ook minder geld aan uit. Tegelijkertijd konden we veel doen om mensen te steunen die dat nodig hadden. Het Rijk stelde ruimhartig geld beschikbaar en daar konden we mensen mee helpen.

Positief resultaat jaarrekening

Het eindresultaat van de jaarrekening is positief. We hielden ruim € 6 miljoen over. Natuurlijk roept dat vragen op. We kunnen niet één oorzaak hiervoor aanwijzen. Hiervoor zeiden we al dat we door corona minder uitgaven. Daarnaast waren er meevallers. Aan het einde van het jaar ontvingen we geld van het Rijk dat we niet meer konden omzetten in acties. In de financiële toelichting ziet u het volledige overzicht.

Positief resultaat afval

Ook op afval hebben we een positief resultaat. Vorig jaar kondigden we al aan dat we de voorziening gebruiken om de tarieven niet te veel te laten stijgen. Omdat de inzameling steeds efficiënter loopt, maken we minder kosten. Ook liep een aantal projecten uit door corona waardoor we minder kosten voor inhuur nodig hadden. Daarom houden we nu meer over dan wat we ingeschat hadden. Bij de begroting stellen we de nieuwe tarieven vast. We bepalen op dat moment of we de voorziening opnieuw gebruiken.

Jeugdgelden in de algemene reserve

Eind 2021 ontvingen we geld van het Rijk voor de jeugdzorg. Dit geld storten we in de algemene reserve. Tekorten in de jeugdzorg vingen we vaak op in de begroting door een beroep te doen op onze algemene reserve (spaarpot) en daarmee de begroting sluitend te maken. Daarom vinden we het nu verstandig om de algemene reserve aan te vullen om weer een buffer te hebben om tekorten in de toekomst op te kunnen vangen. De kosten van jeugdzorg zullen namelijk weer stijgen, onder andere door de nieuwe CAO voor de jeugdzorg.

Ontwikkelingen in 2021

2021 was het laatste (volle) jaar van de raadsperiode. De ambtelijke organisatie keek voor ons vooruit in de beleidsverkenning en we bereidden de verkiezingen voor. Het is ook een jaar om terug te blikken op de resultaten van de raadsperiode. En zelfs met de coronacrisis erbij, is er veel om trots op te zijn. De voorbereidingen voor de omgevingsvisie is er daar een van. Ook de Routeplanner participatie en communicatie die mede op initiatief van de gemeenteraad tot stand kwam, willen we niet onvermeld laten. De financiële opgave, een traject dat gezien onze financiële positie echt nodig was, rondden we samen goed af. Het plan 'Vitaal en veerkrachtig Etten-Leur' maakten we samen met inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties. En we vierden dat de Moeierboom de boom van het jaar was in 2020. In coronatijd besteedden we extra aandacht aan jongeren die het moeilijk hadden.
Dat leidde tot een mooi project met het jongerenwerk onder de naam 'Whats next'. Ging het altijd goed in de afgelopen jaren? Nee, natuurlijk moesten we ook teleurstellingen verwerken en ging het wel eens mis. Maar de rode draad door dit alles is 'Samen maken we Etten-Leur'. In goede en in slechte tijden. En daar mogen we als Etten-Leur ook trots op zijn. Daar zien we de kracht van een middelgrote gemeente: we kennen elkaar nog, kunnen samen optrekken, elkaar ook aanspreken als het niet goed gaat en dan weer samen de schouders eronder zetten. Dat is de kracht van Etten-Leur.
En daarmee wensen we de nieuwe gemeenteraad en het nieuwe college veel succes in de komende raadsperiode.

Het college van burgemeester en wethouders van Etten-Leur

Resultaat 2021

We sluiten 2021 af met een positief resultaat van € 6.119.000.
Bij de tweede bestuursrapportage 2021 gingen we nog uit van een overschot van € 1.276.000.
Het verschil lichten we hier toe.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Rekening 2021	Afwijking
Totaal	**1.276**	**6.119**	**4.843**

Verklaring afwijkingen

Het resultaat ontstaat door diverse afwijkingen. Bij de programma's lichten we de financiële afwijkingen verder toe.
In het overzicht nemen we **voordelen** op als een **positief bedrag** en **nadelen** als een **negatief bedrag**.

Dit is een samenvatting op hoofdlijnen (hier alleen bedragen > € 75.000):

(bedragen x € 1.000)	bedrag
1. Algemene uitkering jeugdgelden	1.102
2. Algemene uitkering coronagelden	822
3. Algemene uitkering	439
4. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	549
5. Personeelskosten	283
6. Rendabele uren	-179
7. Omgevingsvergunningen	261
8. Planologie	235
9. Post Onvoorzien	150
10. Bijdrage ICT West-Brabant-West	128
11. Snippergroen	121
12. Plantsoenen	116
13. Specifieke uitkering toeslagenaffaire	112
14. ICT budgetten	104
15. Klein onderhoud verhardingen	95
16. Verkeersbeleid	90
17. Kantoorkosten	85
18. Jeugdzorg	-269
19. Parkeergarage (beheer en onderhoud)	-142
20. Overig	741
Resultaat 2021	**4.843**

Coronacrisis financieel

In het overzicht ziet u de compensatie die we ontvangen van het Rijk voor het opvangen van de kosten van de coronacrisis.
Ook de kosten tot nu toe vermelden we.

Coronacompensatie	***(bedragen x € 1.000)***		
Vergoeding Rijk 2020		2.239	
Vergoeding Rijk 2021		2.106	
Totaal ontvangen compensatie			**4.345**
Minder inkomsten parkeren 2020	2020	-613	
Hogere bijdrage WVS	2020	-431	
Minder inkomsten parkeergarage (onderhoud en inkomsten)	2020	-90	
Wmo: Deeltaxi	2020	-56	
Wmo: compensatie meerkosten corona	2020	-37	
Jeugdzorg: compensatie meerkosten corona	2020	-34	
Diversen	2020	-62	
Besteding 2020			**-1.323**
Minder inkomsten parkeergarage	2021	-522	
Minder inkomsten straatparkeren	2021	-440	
Meerkosten jeugd en jongerenwerk	2021	-149	
Hogere bijdrage WVS	2021	-139	
Werkplein TONK regeling	2021	-131	
Jongerenwerk 1 fte	2021	-86	
Extra jeugdprofessional	2021	-77	
Extra kosten verkiezingen	2021	-73	
Vangnetregeling kleine subsidies	2021	-57	
Minder inkomsten kermissen	2021	-52	
Tijdelijke uitbreiding van 2 Wmo-consultenten	2021	-47	
Geen precariobelasting	2021	-46	
Huurcompensatie niet-amateursportverenigingen	2021	-37	
Extra bijdrage mantelzorg	2021	-30	
Kwijtschelden lening Streekmuseum	2021	-8	
Besteding 2021			**-1.894**
Overschot ontvangen compensatie			**1.128**

Het overschot reserveren we voor de kosten die we nog verwachten.

Sociaal domein 2021

Jeugdzorg

De totale kosten van alle vormen van Jeugdzorg laten in 2021 een tekort zien van € 306.000. Hier tegenover staan de extra verkregen middelen, die we in 2021 ontvingen van het Rijk. Dit bedrag namen we als stelpost in de begroting op.

Jeugdzorg zorg in natura

De kosten voor Jeugdzorg zorg in natura zijn nagenoeg gelijk aan het geraamde bedrag in de begroting. Zorgaanbieders volgen steeds beter het administratieprotocol. Hierdoor kunnen wij steeds nauwkeuriger de verplichting voor de zorgkosten van voorgaande jaren vaststellen.

Jeugdzorg plus

In 2021 werden aanzienlijk meer kinderen (9 in 2021, 3 in 2020) geplaatst in een gesloten vorm van jeugdzorg. Voor al deze kinderen is een gerechtelijke machtiging voor gesloten jeugdzorg afgegeven. Een andere vorm van passende zorg was bij deze kinderen niet mogelijk. De gesloten jeugdzorg is één van de meest ingrijpende en dure vorm van jeugdzorg.

Deze vorm van jeugdzorg staat momenteel enorm ter discussie, zie de petitie van het vergeten kind. Ook in onze regio kijken we naar alternatieve mogelijkheden voor deze vorm van gesloten jeugdzorg. Zo heeft Almata de centrale Zorggroep overgenomen om deze alternatieve vormen aan te bieden.

Taakstelling

In de begroting 2021 namen we voor de jeugdzorg een taakstelling op van € 335.000. Taakstellingen zijn besparingen die we nog moeten realiseren. Op basis van de notitie ‘grenzen aan de jeugdzorg’ voerden we maatregelen uit om de kosten voor jeugdzorg te beheersen. Ondanks deze maatregelen waren we niet in staat om de volledige taakstelling te realiseren. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de coronacrisis en de vaak langdurige effecten daarvan voor de mentale gezondheid van de jeugd.

Wet maatschappelijke ondersteuning

Huishoudelijke Ondersteuning

De afgelopen jaren stegen de kosten van de maatwerkvoorziening Huishoudelijke Ondersteuning fors. De invoering van het zogenaamde abonnementstarief is hiervan de belangrijkste oorzaak. Bij de begroting 2022 hielden we daarom rekening met een maandelijkse stijging van 1%. Vanaf 2023 houden we rekening met een stijging van 0,5% per maand.

Na een forse stijging in de eerste helft van 2021 stabiliseerde in de tweede helft van 2021 het aantal inwoners dat gebruik maakt van huishoudelijke ondersteuning. Dit levert een positief resultaat op bij de jaarrekening 2021 van bijna € 140.000.

Bij de tweede bestuursrapportage 2022 bekijken we in hoeverre deze stabilisatie doorzet in 2022. We beoordelen op dat moment in welke mate we de begroting 2023 kunnen aanpassen.

Begeleiding
Voor de maatwerkvoorziening Begeleiding verhoogden we de budgetten bij de eerste en tweede bestuursrapportage met € 225.000 en € 500.000. Ook hier zien we na een forse stijging in de eerste helft van 2021 in de tweede helft een lichte daling van het aantal uitstaande voorzieningen.

In de begroting namen we een taakstelling op voor de maatwerkvoorziening Begeleiding van € 225.000. Door diverse besparende maatregelen realiseerden we deze taakstelling met ruim € 400.000. Door deze besparingsmaatregelen en de verhoging van de budgetten bij de eerste en tweede bestuursrapportage is het budget over geheel 2021 toereikend.

Ook hier beoordelen we bij de tweede bestuursrapportage 2022 of de ingezette daling doorzet en in hoeverre we de begroting 2023 hierop kunnen aanpassen.

Aanbestedingen Huishoudelijke Ondersteuning en Begeleiding
In 2022 besteden we de maatwerkvoorzieningen Huishoudelijke Ondersteuning en Begeleiding opnieuw aan. Voor Huishoudelijke Ondersteuning per oktober 2022 en voor Begeleiding per 2023. Strategische doelstellingen voor beide aanbestedingen zijn kwaliteit van dienstverlening, grip, kostenbeheersing en flexibiliteit. Met beide nieuwe overeenkomsten hopen we beter grip te krijgen op de kwaliteit en de kosten van beide contracten.

Resultaat Grondbedrijf - Afval - Riolering

Grondbedrijf

Het resultaat van het Grondbedrijf is € 413.000 positief.
Dit resultaat ontstond door tussentijdse winstnemingen van € 1.282.000 op lopende exploitaties van voornamelijk Verspreide Bedrijfskavels, De Streek en Carillon. Ook lieten we voor twee exploitaties de voorziening van € 243.000 vrijvallen.

Voor Vosdonk-Noord (Fri-Jado) en Schoenmakershoek-Oost verhoogden we de voorziening voor exploitatietekorten met € 960.000.
We maakten kosten voor ecologische verbindingszones en projecten Algemene Dienst voor € 151.000.

Bij het Grondbedrijf en riolering verrekenen we positieve en negatieve resultaten binnen een gesloten systeem met de reserves en voorzieningen. Deze verrekeningen hebben daarom geen invloed op het rekeningresultaat.

Riolering

In 2021 is het resultaat op riolering € 59.000 positief. We voegen dit toe aan de voorziening.
Het positieve saldo bestaat uit hogere opbrengsten rioolheffing en minder onderhoudskosten. Door onderbezetting op de afdeling voerden we alleen het noodzakelijk onderhoud uit. We lopen daarom wat achter op de planning maar er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Afval

We zetten de samenwerking met de gemeente Breda voor afvalinzameling in 2021 voort. De inzameling verloopt steeds efficiënter wat zorgde voor minder kosten. Ook liepen projecten uit door corona waardoor we minder inhuurkosten maakten.

De vergoedingen voor oud papier en karton zijn nog niet eerder zo hoog geweest. Ook de opbrengst voor glas bracht ons een voordeel. We ontvingen in 2021 de eerder betaalde Attero-claim terug. Dit dossier loopt nog steeds. Er is nog geen definitieve uitspraak gedaan, daarom stortten we het bedrag in de voorziening voor het geval we de claim alsnog moeten uitbetalen.

Het positieve resultaat op afval is in 2021 € 1,4 miljoen. Dit bedrag voegen we toe aan de voorziening afval. Op deze manier blijft het geld beschikbaar voor onverwachte tegenvallers of kunnen we het inzetten om de tarieven stabiel te houden en waar mogelijk zelfs te verlagen.

Financiele positie

Financiële kengetallen

Als we de kengetallen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding beoordelen, zien we in 2021 een verbetering ten opzichte van 2020.

De netto schuldquote is verbeterd. De belastingcapaciteit bleef vrijwel gelijk. Door het positieve jaarresultaat verbeterde de solvabiliteitsratio.

Weerstandsvermogen

De ratio van het weerstandsvermogen geeft de verhouding weer van de beschikbare weerstandscapaciteit ten opzichte van de benodigde weerstandscapaciteit. Op basis van de risicosimulatie is de ratio 2,9. Wanneer we de onbenutte belastingcapaciteit bij de berekening buiten beschouwing laten is de ratio 2,4. De berekening nemen we op in de paragraaf weerstandsvermogen.

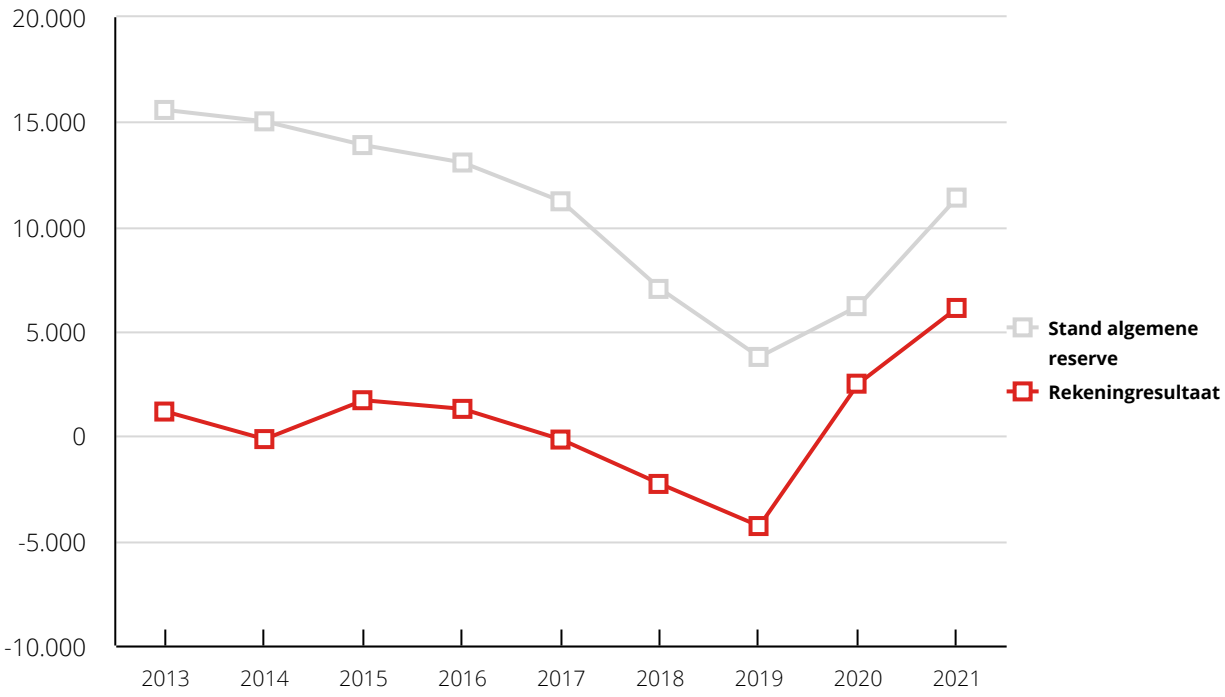
Ontwikkeling rekeningresultaat en algemene risico reserve

In de grafiek ziet u het verloop van het rekeningresultaat en de algemene risico reserve over de afgelopen acht jaar.
In 2017 was er sprake van een beperkt tekort. Het tekort liep in 2018 en 2019 fors op. Het resultaat in 2020 was positief en dit steeg in 2021 nog verder.

Vanaf 2013 daalde de algemene risico reserve. De reden hiervoor is dat we deze reserve ook gebruikten voor verschillende projecten.

Door het positieve resultaat van 2020 stopte de daling van de algemene reserve. In 2021 neemt de algemene reserve verder toe. In de grafiek gaan we ervan uit dat het gehele resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve. Resultaatbestemmingen brengen hier nog verandering in aan.

Ontwikkeling rekeningresultaat - algemene reserve

20.000
15.000
10.000
5.000
0
-5.000
-10.000
2013
2014
2015
2016
2017
2018
2019
2020
2021
Stand algemene reserve
Rekeningresultaat

PDF

Klik op deze link om het Pdf bestand van de jaarrekening 2021 te lezen.

De ‘pdf-versie’ van de jaarrekening ziet er niet optimaal uit. De digitale presentatie staat voorop.

Toelichting afwijkingen - (op website anders weergegeven)

Onderwerp	Toelichting
1. Algemene uitkering jeugdgelden	Overschot van ontvangen extra budget jeugd in meicirculaire 2021.
2. Algemene uitkering coronagelden	Overschot van ontvangen coronacompensatie.
3. Algemene uitkering	Algemene uitkering decembercirculaire en afrekening oude jaren.
4. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	De stijging van de kosten voor Huishoudelijke Ondersteuning stabiliseerde in de tweede helft van 2021. Dit leidde tot een voordeel ten opzichte van de begroting. Overige voordelen deden zich onder meer voor bij Beschermd Wonen.
5. Personeelskosten	Door krapte op de arbeidsmarkt vulden we vacatures niet of later in. Bij het vertrek van medewerkers vragen we ons nog kritischer af of we een vacature in moeten vullen. Past de taak in het toekomstbeeld of kunnen we deze op een andere manier invullen? Hierdoor ontstaat er een eenmalig voordeel op de loonkosten maar maken we ook minder rendabele uren. Verder zijn er door de coronacrisis ook dit jaar minder kosten gemaakt voor opleidingen, teambuilding, reiskosten enzovoort.
6. Rendabele uren	Door ziekte en onderbezetting zijn er minder rendabele uren op het grondbedrijf en civieltechnische projecten verantwoord.
7. Omgevingsvergunningen	Door enkele grote projecten ontvingen we meer leges voor omgevingsvergunningen.
8. Planologie	We huurden minder hulp in voor de herziening van bestemmingsplannen. Ook ontvingen meer exploitatiebijdragen voor medewerking aan private ontwikkelingen.
9. Post Onvoorzien	De post onvoorzien is niet volledig ingezet.
10. Bijdrage ICT West-Brabant-West	De lagere bijdrage van ICT WBW bestaat uit twee onderdelen. Lagere kosten voor de nieuwe infrastructuur en een vergoeding voor het verlaten van het samenwerkingsverband door Bergen op Zoom.
11. Snippergroen	Verschillende grote grondverkopen vonden plaatsen nadat we de tweede bestuursrapportage opstelden.
12. Plantsoenen	Voor de aanplant van groen bij civiele projecten gaven we minder uit. Bij de eerste bestuursrapportage 2021 voegden we extra budget toe voor extra maaironden. De aanbesteding van deze maaironden viel echter goedkoper uit waardoor een deel van dit budget overbleef.
13. Specifieke uitkering toeslagenaffaire	We voerden de hulpverlening aan de slachtoffers van de toeslagenaffaire binnen de gemeentelijke formatie uit. Onze eigen medewerkers integrale zorg voerden deze werkzaamheden uit.
14. ICT budgetten	Door de coronacrisis ondersteunden we de organisatie om op een veilige manier met verschillende apparaten plaats- en tijdonafhankelijk te werken. Daardoor is er minder besteed aan nieuwe ontwikkelingen.
15. Klein onderhoud verhardingen	We ontvangen een vergoeding van nutsbedrijven bij het openbreken van een straat voor eventuele gevolgschade. Door de vele werkzaamheden die uitgevoerd worden voor het leggen van kabels en leidingen neemt ook dit bedrag toe.
16. Verkeersbeleid	We voerden minder projecten uit voor verkeersveiligheid door ziekte, corona en krapte op de arbeidsmarkt.
17. Kantoorkosten	Verschillende kantoorkosten waren door de coronacrisis lager (telefoon, printkosten, enzovoorts).
18. Jeugdzorg	In 2021 werden aanzienlijk meer kinderen geplaatst in een gesloten vorm van jeugdzorg dan voorzien.
19. Parkeergarage (beheer en onderhoud)	Meer kosten voor beheer en onderhoud en minder inkomsten.
20. Overig	Eén of meerdere afwijkingen, kleiner dan € 75.000.

Programma's

Hoe meten we de maatschappelijke effecten van onze programma's op basis van effectindicatoren? Wat deden we om die effecten te behalen? En wat kostte dat in vergelijking met vorig jaar? We werken dat voor de negen programma's uit.

0. Bestuur en ondersteuning

Wat wilden we bereiken?

Een bestuurskrachtige, toekomstbestendige en aantrekkelijke gemeente voor jong en oud die effectief en efficiënt de maatschappelijke opgaven uitvoert in samenwerking met inwoners, bedrijven en organisaties en aan hen een optimale dienstverlening levert.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Percentage inwoners dat veel / heel veel vertrouwen in de gemeente heeft	2021	-	39,2
Het gemiddelde cijfer dat inwoners geven voor de samenwerking met de gemeente (schaal 1-10)	2021	6,2	6,0
Het gemiddelde cijfer dat inwoners geven voor de communicatie en voorlichting van de gemeente (schaal 1-10)	2021	6,8	6,5
Het gemiddelde cijfer dat inwoners geven voor de dienstverlening (schaal 1-10)	2021	6,9	6,6
Plaats goedkoopste gemeenten in West-Brabant voor woonlasten gemeente. [1]	2021	3	10
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (BBV)	2021	760	785
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (BBV)	2021	794	817
De gemiddelde WOZ-waarde van woningen (BBV)	2021	269.000	288.000

1 COELO-atlas

(BBV : Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

De raad besloot de Burgerpeiling elke twee jaar te houden. De laatste Burgerpeiling hielden we eind 2021.

De indicatoren waarvan de bron de Burgerpeiling is, gaan over de waardering en beleving van onze inwoners over wat we willen bereiken. Bij indicatoren waar de meting uit andere bronnen komt, zoals bijvoorbeeld het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), zijn uit verschillende jaren laatste metingen beschikbaar.

Op de website Waarstaatjegemeente.nl kunt u deze cijfers vergelijken met andere gemeenten. Hier vindt u nog meer indicatoren dan alleen de indicatoren die we hier opnemen.

Wat is de stand van zaken?

Beoogd resultaat is of wordt binnen de tijd, het geld en de kwaliteit gerealiseerd.

Er is een risico of onzekerheid dat het beoogd resultaat niet binnen de tijd, het geld en de kwaliteit wordt gerealiseerd.

Beoogd resultaat is of wordt niet binnen de tijd, het geld en de kwaliteit gerealiseerd.

Doelstelling 1: **Het gemiddelde cijfer dat de inwoners voor vertrouwen in de gemeente geven is minimaal 6,5.**	**Uitvoering**	**Toelichting**
1.1 We versterken door het organiseren van raadsbezoeken en het invoeren van de nieuwe uitvoeringsnota participatie 'Samen maken we Etten-Leur' het		Door de coronacrisis stelden we bezoeken uit. Andere bezoeken en participatietrajecten organiseerden we digitaal. Dit was zowel voor de gemeente als de inwoners en partners

Doelstelling 1: Het gemiddelde cijfer dat de inwoners voor vertrouwen in de gemeente geven is minimaal 6,5.	Uitvoering	Toelichting
contact van de gemeenteraad met de samenleving. We betrekken inwoners en andere partners vroegtijdig bij plannen en projecten.		een leertraject. Na de zomervakantie organiseerden we binnen de kaders van het coronabeleid weer meer bezoeken om ondermeer input op te halen voor de beleidsactualisatie.
1.2 We verbeteren de communicatie over de 'raad luistert', zodat inwoners een beter beeld krijgen van wat ze kunnen verwachten en achteraf een terugkoppeling krijgen wat, mede op basis van hun inbreng, is besloten.		
1.3 We organiseren een brainstormbijeenkomst met de raad. Op basis van de resultaten experimenteren we met 'de raad luistert'. Doel van deze experimenten is het beter tot zijn recht laten komen van de inbreng van inwoners en de gemeenteraad.		
1.4 We evalueerden de werking van de Nota Verbonden Partijen en doen op basis van de resultaten van deze evaluatie en de aangekondigde wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen voorstellen voor actualisering van deze nota.		Uit de evaluatie komen aanbevelingen voort. Met deze aanbevelingen, waarvoor de Wet gemeenschappelijke regelingen niet hoeft te worden aangepast, zijn we al aan de slag. Dit gaat met name om afspraken over werkwijzen binnen en tussen gemeenten en tussen gemeente(n) en verbonden partijen. De actualisering van de nota verbonden partijen wacht op de publicatie in de Staatscourant van de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen. De Eerste Kamer stemde 14 december 2021 in met deze wetswijziging. De inwerkingtreding van de wetswijziging is voorzien op 1 juli 2022.

Doelstelling 2: Het gemiddelde cijfer dat de inwoners voor samenwerking met de gemeente geven is minimaal 6,2.	Uitvoering	Toelichting
2.1 We bieden inwoners en andere partners ruimte voor initiatieven. We betrekken hen bij plannen, activiteiten en voorzieningen. We stellen ons flexibel op als dat nodig is. We luisteren naar de meningen van inwoners en onze partners. We doen wat we zeggen.		De routeplanner is inmiddels vastgesteld en de eerste startnotities zijn behandeld door college en gemeenteraad. Daarmee wordt in een vroegtijdig stadium nagedacht over participatie en communicatie bij plannen en projecten. Een belangrijke stap in de verbetering daarvan. Dit blijft een kwestie van leren en verbeteren.
2.2 We kiezen ervoor om met onze inwoners en andere partners te komen tot gezamenlijke doelen en proberen deze samen te bereiken (maatschappelijk akkoord).		Het actiepunt van maatschappelijke akkoorden is altijd een punt van aandacht. Het preventieakkoord is in het eerste kwartaal 2021 door gemeente en partners getekend. Het voorziene akkoord rond het Oderkerkpark staat in de wacht tot na de coronacrisis.

Doelstelling 3: Het gemiddelde cijfer dat de inwoners geven voor de communicatie en voorlichting van de gemeente is minimaal 6,8.	Uitvoering	Toelichting
3.1 We voeren het communicatiebeleid uit zoals opgenomen in het communicatieplan 'Spreken is zilver, luisteren is goud'.		Er is sprake van een hoge werkdruk op het team door de hoge vraag om ondersteuning en de extra taken door de coronacrisis. In combinatie met een onderbezetting door een overspannen arbeidsmarkt is het team in staat de basistaken op korte termijn te vervullen. Het kan onvoldoende investeren in extra kwaliteit en in het ontwikkelen van wensen voor de lange termijn.

Doelstelling 4: Het gemiddelde cijfer dat inwoners geven voor de dienstverlening is minimaal 7,7.	Uitvoering	Toelichting
4.1 We verbeteren voortdurend de dienstverlening. Zowel digitaal als in het persoonlijk contact. Enkele maatregelen door de bezuinigingen leiden tot minder verbeteringen. De waardering voor de dienstverlening kan daardoor afnemen. We stemmen de dienstverlening af op ieders persoonlijke behoefte (maatwerk). Het uitgangspunt daarbij is dat wij inwoners, bedrijven en organisaties behandelen zoals zij behandeld willen worden (gastheerschap).		

Doelstelling 5: In het kader van duurzaamheid heeft tenminste één gemeentelijk pand dat we in exploitatie hebben energielabel A.	Uitvoering	Toelichting
5.1 We nemen maatregelen die nodig zijn om gymlokaal Lambertusstraat naar energielabel A te krijgen.		Het is nu de bedoeling dat er vier panden als pilot, op papier, worden uitgewerkt.

Doelstelling 6: Etten-Leur hoort in 2020 niet tot de vijf goedkoopste gemeenten in de regio. Het college zet zich in om de bestaande woonlasten stabiel te houden en waar mogelijk te verlagen.	Uitvoering	Toelichting
6.1 We voeren de nota verbonden partijen actief uit met bijzondere aandacht voor kostenbeheersing.		
6.2 We zetten ons actief in om subsidies binnen te halen voor projecten die bijdragen aan de realisering van het raadsprogramma.		
6.3 We starten met een procedure om reclamemasten te realiseren.		De procedure voor de reclamemast loopt. Er is een zienswijze ingediend waardoor vertraging ontstond. We verwachten plaatsing halverwege 2022.

Wat kostte het?

0. Bestuur en ondersteuning *(bedragen x € 1.000)*	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Aangepaste begroting 2021	Werkelijk 2021	Resultaat 2021
Lasten	17.707	18.968	21.748	18.018	3.730
Baten	82.694	82.498	86.725	87.400	675
Totaal saldo van baten en lasten programma	**64.988**	**63.530**	**64.977**	**69.382**	**4.405**
Mutaties eigen vermogen:					
Toevoeging reserves	245	457	943	2.237	-1.294
Onttrekking reserves	246	137	2.361	2.325	-36
Resultaat programma	**64.989**	**63.210**	**66.395**	**69.470**	**3.075**
Incidenteel					
Incidentele lasten	702			1.785	
Incidentele baten	1.750			1.835	
Resultaat structureel programma	**63.941**	**63.210**	**66.395**	**69.419**	**3.075**

Toelichting financieel resultaat

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we afwijkingen alleen toelichten wanneer ze € 50.000 of hoger zijn. De post “overig” gaat steeds over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.
Posten die politiek relevant zijn lichten we wel toe.

Bij de toelichting op het financiële resultaat nemen we **voordelen** op als een **positief bedrag** en **nadelen** als een **negatief bedrag**.
We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Bed
1. Algemene uitkering jeugdgelden	1.102
2. Algemene uitkering coronagelden	822
3. Algemene uitkering	439
4. Herstelfonds Vitaal & Veerkrachtig Etten-Leur	1.000
5. Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	-1.000
6. Financieel pakket	294
7. Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	-294
8. Personeelskosten	283
9. Rendabele uren	-179
10. Post Onvoorzien	150
11. Bijdrage ICT West-Brabant-West	128
12. Specifieke uitkering toeslagenaffaire	112
13. ICT budgetten	104
14. Kantoorkosten	85
15. Mobiele telefonie	60
16. Ambitie dienstverlening	36
17. Reserve elektronische dienstverlening	-36
18. Parkeerbelasting	-52
19. Bijdrage Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)	-71
20. Overig	92
Resultaat programma 0	**3.075**

Verbonden partijen

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma leveren de volgende verbonden partijen een bijdrage:

- Gemeenschappelijke Regeling Regio West-Brabant (RWB);
- Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB);
- Gemeenschappelijke Regeling ICT West-Brabant-West;
- N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG);
- Stichting Inkoopbureau West-Brabant;
- Benego (Belgisch Nederlands Grens Overleg).

Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven)

Onderwerp	Toelichting
1. Algemene uitkering jeugdgelden	Overschot van ontvangen extra budget jeugd in meicirculaire 2021.
2. Algemene uitkering coronagelden	Overschot van ontvangen coronacompensatie.
3. Algemene uitkering	Algemene uitkering decembercirculaire en afrekening oude jaren.
4. Herstelfonds Vitaal & Veerkrachtig Etten-Leur	Het Herstelfonds Vitaal & Veerkrachtig Etten-Leur voeren we uit in 2022.
5. Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	Het Herstelfonds Vitaal & Veerkrachtig Etten-Leur voeren we uit in 2022.
6. Financieel pakket	In 2022 installeren we het nieuwe financieel pakket. We storten dit bedrag daarom in de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden.
7. Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	In 2022 installeren we het nieuwe financieel pakket.
8. Personeelskosten	Door krapte op de arbeidsmarkt vulden we vacatures niet of later in. Bij het vertrek van medewerkers vragen we ons nog kritischer af of we een vacature in moeten vullen. Past de taak in het toekomstbeeld of kunnen we deze op een andere manier invullen? Hierdoor ontstaat er een eenmalig voordeel op de loonkosten maar maken we ook minder rendabele uren. Verder zijn er door de coronacrisis ook dit jaar minder kosten gemaakt voor opleidingen, teambuilding, reiskosten enzovoort.
9. Rendabele uren	Door ziekte en onderbezetting zijn er minder rendabele uren op het grondbedrijf en civieltechnische projecten verantwoord.
10. Post Onvoorzien	De post onvoorzien is niet volledig ingezet.
11. Bijdrage ICT West-Brabant-West	De lagere bijdrage van ICT WBW bestaat uit twee onderdelen. Lagere kosten voor de nieuwe infrastructuur en een vergoeding voor het verlaten van het samenwerkingsverband door Bergen op Zoom.
12. Specifieke uitkering toeslagenaffaire	We voerden de hulpverlening aan de slachtoffers van de toeslagenaffaire binnen de gemeentelijke formatie uit. Onze eigen medewerkers integrale zorg voerden deze werkzaamheden uit.
13. ICT budgetten	Door de coronacrisis ondersteunden we de organisatie om op een veilige manier met verschillende apparaten plaats- en tijdonafhankelijk te werken. Daardoor is er minder besteed aan nieuwe ontwikkelingen.
14. Kantoorkosten	Verschillende kantoorkosten waren door de coronacrisis lager (telefoon, printkosten, enzovoorts).
15. Mobiele telefonie	Het nieuwe beleid mobiele telefonie ging pas in december 2021 in. We stellen voor dit bedrag mee te nemen naar 2022.
16. Ambitie dienstverlening	Door de coronacrisis liep de vaststelling van het kader ambitie dienstverlening vertraging op. We haalden daardoor minder uit de reserve electronische dienstverlening.
17. Reserve elektronische dienstverlening	Door de coronacrisis liep de vaststelling van het kader ambitie dienstverlening vertraging op. We haalden daardoor minder uit de reserve.
18. Parkeerbelasting	Door de coronacrisis ontvingen we minder opbrengsten voor straatparkeren.
19. Bijdrage Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)	De gemeenteraad stemde in november 2021 in met de verhoging van de bijdrage aan de Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB).
20. Overig	Eén of meerdere afwijkingen, kleiner dan € 50.000.

1. Veiligheid

Wat wilden we bereiken?

Een veilig en leefbaar Etten-Leur.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Percentage inwoners dat zich meestal/altijd veilig voelt in de buurt	2021	80	73
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners (BBV)	2021	4,0	4,1
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners (BBV)	2021	6,9	5,6
Diefstallen uit woning per 1.000 inwoners (BBV)	2021	1,7	1,0
Winkeldiefstallen per 1.000 inwoners (BBV)	2021	1,3	1,3
Verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12-17 jaar (BBV)	2020	18	14
Aantal verwijzingen Halt	2019	41	58
Percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen (BBV)	2020	1,0	1,0
Percentage jongeren (12-21 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar) (BBV)	2021	0,3	0,2

(BBV : Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

De raad besloot de Burgerpeiling elke twee jaar te houden. De laatste Burgerpeiling hielden we eind 2021.

De indicatoren waarvan de bron de Burgerpeiling is, gaan over de waardering en beleving van onze inwoners over wat we willen bereiken. Bij indicatoren waar de meting uit andere bronnen komt, zoals bijvoorbeeld het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), zijn uit verschillende jaren laatste metingen beschikbaar.

Op de website Waarstaatjegemeente.nl kunt u deze cijfers vergelijken met andere gemeenten. Hier vindt u nog meer indicatoren dan alleen de indicatoren die we hier opnemen.

Wat is de stand van zaken?

Beoogd resultaat is of wordt binnen de tijd, het geld en de kwaliteit gerealiseerd.

Er is een risico of onzekerheid dat het beoogd resultaat niet binnen de tijd, het geld en de kwaliteit wordt gerealiseerd.

Beoogd resultaat is of wordt niet binnen de tijd, het geld en de kwaliteit gerealiseerd.

Doelstelling 1: Minimaal 83% van de inwoners voelt zich veilig in de buurt.	Uitvoering	Toelichting
1.1 In de zomer van 2020 voerde de gemeente een onderzoek uit onder 2.500 inwoners van Etten-Leur. We vroegen naar mogelijke verbeterpunten op het gebied van veiligheid. De komende tijd brengen we alle voorstellen in beeld en gaan we in gesprek met alle inwoners die hun contactgegevens hebben achtergelaten.		De inzichten uit het veiligheidsonderzoek verwerken we in het veiligheidsprogramma 2023-2028. Dit programma stellen we op basis van het raadsprogramma op.
1.2 De gemeente onderzoekt de mogelijkheden om onveilige situaties te verbeteren door actief in contact te treden met onze inwoners. De aanbevelingen brengen we in kaart en toetsen we op financiële en feitelijke haalbaarheid.		
1.3 Wanneer de evaluatie van het onderzoek daarvoor aanleiding geeft, herhalen we het onderzoek elke twee tot vier jaar om onveilige situaties te verbeteren.		

Doelstelling 2: Wanneer veiligheidsvraagstukken zich in een ongewenste richting ontwikkelen handelt de gemeente onmiddellijk in nauwe samenwerking met netwerkpartners.	Uitvoering	Toelichting
2.1 We bewaken voortdurend de veiligheidssituatie in de gemeente. We doen dit op basis van cijfers en signalen van de netwerkpartners en van onze collega's in het stadskantoor. De speerpunten uit het veiligheidsprogramma 'Veiligheid door Verbinding' zijn richtinggevend. Wanneer zich echter een actuele crisis (bijvoorbeeld pandemie of gezinsdrama) voordoet richten we alle tijd en aandacht op dat veiligheidsvraagstuk.		
2.2 We werken in een netwerk samen met onze partners. De gemeente heeft daarin de regierol. Samen waarborgen we de veiligheid en leefbaarheid. Waar mogelijk zorgen we voor het bevorderen en versterken, preventie en bewustwording.		
2.3 We betrekken andere maatschappelijke vraagstukken bij veiligheid en stimuleren daarmee de verbinding tussen veiligheid en zorg.		
2.4 We pakken signalen op die wijzen op criminaliteit en ondermijning. In de aanpak van de georganiseerde criminaliteit zijn we een belangrijke partner.		

Wat kostte het?

1. Veiligheid *(bedragen x € 1.000)*	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Aangepaste begroting 2021	Werkelijk 2021	Resultaat 2021
Lasten	3.571	3.647	3.593	3.596	-3
Baten	32	9	9	16	7
Totaal saldo van baten en lasten programma	**-3.538**	**-3.638**	**-3.584**	**-3.580**	**4**
Mutaties eigen vermogen:					
Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	-	-	-	-	-
Resultaat programma	**-3.538**	**-3.638**	**-3.584**	**-3.580**	**4**
Incidenteel					
Incidentele lasten	-			-	
Incidentele baten	-			-	
Resultaat structureel programma	**-3.538**	**-3.638**	**-3.584**	**-3.580**	**4**

Toelichting financieel resultaat

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we afwijkingen alleen toelichten wanneer ze € 50.000 of hoger zijn. De post “overig” gaat steeds over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.
Posten die politiek relevant zijn lichten we wel toe.

Bij de toelichting op het financiële resultaat nemen we **voordelen** op als een **positief bedrag** en **nadelen** als een **negatief bedrag**.
We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	**Bed**
1. Overig	4
Resultaat programma 1	**4**

Verbonden partijen

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma levert de volgende verbonden partij een bijdrage:

- Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Midden en West-Brabant.

Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven)

Onderwerp	Toelichting
1. Overig	Eén of meerdere afwijkingen, kleiner dan € 50.000.

2. Verkeer, vervoer en waterstaat

Wat wilden we bereiken?

De openbare ruimte is veilig ingericht voor alle gebruikers.

Verkeersveiligheid, bereikbaarheid en doorstroming van het verkeer zorgen voor een goede leefbaarheid.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Score duurzaamheidbalans infrastructuur en bereikbaarheid (score 1-100)[1]	2019	45	43,7
Geregistreerde verkeersongevallen per 1.000 inwoners	2020	6,7	4,7

1 Telos universitair kenniscentrum duurzame ontwikkeling.

Score voor de complete openbare ruimte	afgesproken niveau	afgesproken score	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Centrumgebied	B	3	2021	3,8	3,6
Bijzondere omgeving	B	3	2021	3,6	4,1
Groengebieden	B	3	2021	3,7	3,8
Hoofdwegenstructuur	B	3	2021	3,7	3,7
Fietspaden	B	3	2021	3,6	3,7
Woonwijken	B	3	2021	3,7	3,7
Buitengebied	C	2	2021	3,7	3,7
Bedrijventerrein	B	3	2021	3,6	3,8

Opmerking:

De scores zijn deels vertekend. Sommige delen die voorheen gazon waren zijn nu beoordeeld als bermgras. Delen die voorheen rozenperk waren vormden we om naar gazon en zijn ook zo beoordeeld. In beide gevallen valt de beoordeling hoger uit.

Niveau en score zijn op basis van de norm van het kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur CROW.

Wat is de stand van zaken?

Beoogd resultaat is of wordt binnen de tijd, het geld en de kwaliteit gerealiseerd.

Er is een risico of onzekerheid dat het beoogd resultaat niet binnen de tijd, het geld en de kwaliteit wordt gerealiseerd.

Beoogd resultaat is of wordt niet binnen de tijd, het geld en de kwaliteit gerealiseerd.

Doelstelling 1: De score 'infrastructuur en bereikbaarheid' in de TELOS[1] duurzaamheidsbalans (op een schaal van 1-100) bedraagt minimaal 45.	Uitvoering	Toelichting
1.1 Als onderdeel van de omgevingsvisie formuleren we een programma met maatregelen voor de korte, middellange en lange termijn om de verkeersafwikkeling en doorstroming op het lokale wegennet te verbeteren.		
1.2 We nemen maatregelen om het gebruik van de elektrische auto te stimuleren (waaronder verruimen aanbod oplaadpalen).		Op 29 november 2021 zegde onze contractant voor het plaatsen van laadpalen eenzijdig het contract op. Op dit moment hebben we geen contract voor het plaatsen van

Doelstelling 1: De score 'infrastructuur en bereikbaarheid' in de TELOS[1] duurzaamheidsbalans (op een schaal van 1-100) bedraagt minimaal 45.	Uitvoering	Toelichting
		laadpalen. Hierover informeerden we de gemeenteraad begin januari 2022. We verwachten in het eerste kwartaal van 2022 een nieuw contract met een andere partij te sluiten.
1.3 We stellen een parkeerbeleid vast en nemen daarin het parkeren in het centrum, het vergunninghoudersgebied, de blauwe zones en het digitaliseren en fiscaliseren van parkeerproducten mee.		
1.4 Bij de herinrichting van wegen kijken we samen met bewoners naar mogelijkheden om het aantal parkeerplaatsen uit te breiden. Dit mag niet ten koste gaan van de hoeveelheid groen.		
1.5 We bereiden maatregelen voor ter verbetering van de verkeersdoorstroming bij de spoorwegovergang Lichttorenhoofd-Lage Vaartkant.		Dit is onderzocht. Het blijkt lastig om een oplossing te vinden op korte termijn, zonder de aanleg van een tunnel onder het spoor door. We leggen dit in het eerste kwartaal van 2022 voor aan het college.

1 *Universitair kenniscentrum duurzame ontwikkeling.*

Doelstelling 2: Het aantal geregistreerde verkeersongevallen per 1.000 inwoners is lager dan 6.	Uitvoering	Toelichting
2.1 Aan de hand van een programma pakken we gevaarlijke situaties voor voetgangers en fietsers aan.		
2.2 We treffen (aanvullende) maatregelen rondom de brede scholen 'Sonate' en 'Hasselbraam' om de verkeersveiligheid te verbeteren.		

Doelstelling 3: We proberen de normen voor de kwaliteit van het beheer van wegen en openbare verlichting te behalen[1].	Uitvoering	Toelichting
3.1 We voeren het onderhoud van de openbare ruimte uit in overeenstemming met de aangepaste kwaliteitsniveaus.		
3.2 Zoals staat in het Openbaar verlichtingsplan, vervangen we gefaseerd de huidige openbare verlichting door (energiezuinige) ledverlichting.		

1 *De normen leest u bij 'Hoe gaan we dit meten?'*

Wat kostte het?

2. Verkeer, vervoer en waterstaat *(bedragen x € 1.000)*	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Aangepaste begroting 2021	Werkelijk 2021	Resultaat 2021
Lasten	7.537	7.261	7.323	6.985	338
Baten	2.776	2.987	2.789	2.826	37
Totaal saldo van baten en lasten programma	**-4.761**	**-4.273**	**-4.534**	**-4.159**	**375**
Mutaties eigen vermogen:					
Toevoeging reserves	-	-	50	151	-101
Onttrekking reserves	-	100	50	50	-
Resultaat programma	**-4.761**	**-4.173**	**-4.534**	**-4.260**	**274**
Incidenteel					
Incidentele lasten	243			151	
Incidentele baten	-434			50	
Resultaat structureel programma	**-4.084**	**-4.173**	**-4.534**	**-4.159**	**274**

Toelichting financieel resultaat

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we afwijkingen alleen toelichten wanneer ze € 50.000 of hoger zijn. De post "overig" gaat steeds over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.
Posten die politiek relevant zijn lichten we wel toe.

Bij de toelichting op het financiële resultaat nemen we **voordelen** op als een **positief bedrag** en **nadelen** als een **negatief bedrag**.
We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Bed
1. Parkeren (digitalisering)	101
2. Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	-101
3. Klein onderhoud verhardingen	95
4. Verkeersbeleid	90
5. Parkeergarage (beheer en onderhoud)	-80
6. Parkeergarage (inkomsten)	-62
7. Overig	231
Resultaat programma 2	**274**

Verbonden partijen

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma levert de volgende verbonden partij een bijdrage:

- Coöperatie Parkeerbeheer Zuidwest Nederland UA.

Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven)

Onderwerp	Toelichting
1. Parkeren (digitalisering)	De werkzaamheden voor digitalisering van parkeerproducten voeren we in 2022 verder uit. We storten dit bedrag daarom in de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden.
2. Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	De werkzaamheden voor digitalisering van parkeerproducten voeren we in 2022 verder uit.
3. Klein onderhoud verhardingen	We ontvangen een vergoeding van nutsbedrijven bij het openbreken van een straat voor eventuele gevolgschade. Door de vele werkzaamheden die uitgevoerd worden voor het leggen van kabels en leidingen neemt ook dit bedrag toe.
4. Verkeersbeleid	We voerden minder projecten uit voor verkeersveiligheid door ziekte, corona en krapte op de arbeidsmarkt.
5. Parkeergarage (beheer en onderhoud)	Meer kosten voor beheer en onderhoud.
6. Parkeergarage (inkomsten)	Omdat de coronamaatregelen langer golden dan verwacht, bleven bezoekers weg en hebben we minder inkomsten in de parkeergarage.
7. Overig	Eén of meerdere afwijkingen, kleiner dan € 50.000.

3. Economie

Wat wilden we bereiken?

In Etten-Leur heerst een goed ondernemersklimaat en denken we actief mee met ondernemers.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Waardering van het ondernemingsklimaat (schaal van 1-10)	2018	6,80	6,85
Waardering van het vestigingsklimaat (schaal van 1-10)	2018	6,80	7,03
De waardering van de bedrijfsomgeving (schaal 1-10):			
- staat openbare ruimte	2018	6,90	7,36
- veiligheid	2018	6,90	7,33
- bereikbaarheid	2018	6,90	6,48
- bevoorrading	2018	-	7,53
- parkeermogelijkheden	2018	6,30	6,69
Waardering ondernemers directe dienstverlening (schaal van 1-10)	2019	7,01	6,91
De waardering voor de samenwerking met ondernemers (schaal van 1-10)	2018	-	6,15
Het aantal vestigingen (van bedrijven) per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar (BBV)	2020	133,3	139,3
De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen (BBV).	2020	53,5	53,2
De waardering voor de communicatie en voorlichting (schaal van 1-10)	2018	6,17	6.32

(BBV : Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

De raad besloot de Burgerpeiling elke twee jaar te houden. De laatste Burgerpeiling hielden we eind 2021.

De indicatoren waarvan de bron de Burgerpeiling is, gaan over de waardering en beleving van onze inwoners over wat we willen bereiken. Bij indicatoren waar de meting uit andere bronnen komt, zoals bijvoorbeeld het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), zijn uit verschillende jaren laatste metingen beschikbaar.

Op de website Waarstaatjegemeente.nl kunt u deze cijfers vergelijken met andere gemeenten. Hier vindt u nog meer indicatoren dan alleen de indicatoren die we hier opnemen.

Wat is de stand van zaken?

Beoogd resultaat is of wordt binnen de tijd, het geld en de kwaliteit gerealiseerd.

Er is een risico of onzekerheid dat het beoogd resultaat niet binnen de tijd, het geld en de kwaliteit wordt gerealiseerd.

Beoogd resultaat is of wordt niet binnen de tijd, het geld en de kwaliteit gerealiseerd.

Doelstelling 1: **De waardering van het ondernemingsklimaat (op een schaal van 1-10) bedraagt minimaal 6,85.** **De waardering van het vestigingsklimaat (op een schaal van 1 -10) bedraagt minimaal 7.**	**Uitvoering**	**Toelichting**
1.1 Samen met de gemeenten binnen de Regio West-Brabant voeren we het actieprogramma van de 'Economische Agenda West Brabant' uit. Het actieprogramma bevat programma's voor economie, arbeidsmarkt, mobiliteit en ruimte.		
1.2 We stellen als onderdeel van de omgevingsvisie het beleid voor de economische ontwikkeling vast.		

Doelstelling 2: **De waardering van de bedrijfsomgeving**	**Uitvoering**	**Toelichting**
2.1 We houden de bestaande bedrijventerreinen vitaal door het stimuleren van (her)gebruik of (her)ontwikkeling van panden en terreinen.		
2.2 We starten met de voorbereiding van een plan voor een (slimme en duurzame) herontwikkeling van het terrein Oude Kerkstraat 2 (Fri-Jado).		We startten met de voorbereiding en besluitvorming. We liepen vertraging op door sloop en sanering door de verkoper. De eigendomsoverdracht van het perceel zal daarom in het eerste of tweede kwartaal van 2022 plaatsvinden in plaats van in 2021.
2.3 We besluiten als onderdeel van de omgevingsvisie over de aanleg van een nieuw bedrijventerrein.		
2.4 We voeren gerichte acties uit om langdurige leegstand van winkels, kantoren en bedrijfspanden te voorkomen of te beëindigen. We maken daarbij strategische keuzes en denken mee bij verandering van bestemming door verruimde toepassing van het afwijkingsbeleid op grond van het Besluit Omgevingsrecht en transformatie van winkelpanden naar woningen (ontwikkelingen aanloopstraten).		
2.5 We werken samen met ondernemers en (vastgoed)eigenaren aan de introductie van het plan 'De nieuwe winkelstraat' in het centrumgebied. Het doel is een gevarieerd aanbod. We zetten het gesprek met ondernemers en (vast)goedeigenaren over extra reclame-inkomsten voort. Deze inkomsten benutten we voor de uitvoering van het plan 'de nieuwe winkelstraat'.		

Doelstelling 3: **De waardering voor de directe dienstverlening (op een schaal van 1-10) bedraagt minimaal 6,8.** **De waardering voor de samenwerking met ondernemers (op een schaal van 1-10) bedraagt minimaal 6,15.**	**Uitvoering**	**Toelichting**
3.1 We helpen ondernemers die gebruik willen maken van (landelijke) tijdelijke financiële regelingen voor de compensatie van de gevolgen van coronacrisis.		
3.2 We stimuleren en ondersteunen startende ondernemers.		We bieden dienstverlening via het Ondernemersklankbord. Zij geven advies aan (startende) ondernemers. Deze dienstverlening is niet voor alle ondernemers passend of toereikend.
3.3 We organiseren met de andere De6 gemeenten (Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen en Zundert) een ondernemersevent (gericht op cyberveiligheid) in samenwerking met het CCV (centrum voor criminaliteitspreventie). Ook zijn we aanwezig bij netwerkevents voor startende ondernemers.		Door de coronamaatregelen kunnen we al lang geen fysieke bijeenkomsten organiseren. Omdat ondernemers aangaven dat zij geen behoefte hebben aan digitale netwerkbijeenkomsten zijn er daarom tijdelijk geen bijeenkomsten.
3.4 Vanuit accountmanagement leggen we rechtstreeks contact met ondernemers (individuele bedrijfsbezoeken, netwerkbijeenkomsten). We organiseren een ondernemersevent (Roode Looper) voor alle Etten-Leurse ondernemers. Ook proberen we hen te bereiken via diverse sociale media, afgestemd op hun behoefte. Tot slot zorgen we voor een goede bereikbaarheid van contactpersonen.		Het afgelopen jaar voerden we accountmanagement zo goed als mogelijk uit. Daar waar kansen lagen hebben we deze gepakt. We volgen de geldende coronamaatregelen bij verdere planning van evenementen. Als de coronamaatregelen het toelaten organiseren we als eerst het ondernemersvenement De Roode Looper.
3.5 We benutten netwerkbijeenkomsten/evenementen, open koffie-momenten en individuele bedrijfsbezoeken voor overleg met ondernemers over hun toekomstplannen. Voorbeelden hiervan zijn (bedrijfs)innovatie, verduurzamen van vastgoed en/of productieproces, duurzaam ondernemen, bestrijding van overlast en handhaving.		Het afgelopen jaar voerden we accountmanagement zo goed als mogelijk uit. Daar waar kansen lagen hebben we deze gepakt. Door de coronacrisis is er op andere wijze contact met ondernemers. Veelal loopt het contact digitaal en werden bijeenkomsten uitgesteld.
3.6 We voeren de actielijst uit die in samenspraak met Etten-Leurse ondernemers is opgesteld (waaronder Midden- en Kleinbedrijf en Industriële Kring Etten-Leur) aan de hand van de ondernemerspeiling. De acties zijn gericht op het verbeteren van de dienstverlening, de bedrijfsomgeving, de relatie tussen ondernemer en de gemeente en het ondernemersklimaat.		

Doelstelling 4: **De waardering van ondernemers voor de communicatie en voorlichting (op een schaal van 1-10) bedraagt minimaal 6,32.**	**Uitvoering**	**Toelichting**
4.1 Om de vrijetijdseconomie te stimuleren, nog meer toeristen te trekken en hun verblijfsduur te verlengen, ondersteunen we het Toeristisch Informatiepunt en het platform van Etten-Leur City App.		
4.2 We zetten de samenwerking met het streeknetwerk LandStad De Baronie en Van Gogh Brabant voort en werken samen met de Regio West-Brabant (RWB) aan recreatie en toerisme.		
4.3 We streven naar behoud en verbetering van de kwaliteit van (toeristische en recreatieve) voorzieningen (zoals Van Gogh Kerk, musea, het winkelhart, de Nieuwe Nobelaer, de Westpolderplas met jachthaven, horeca, de bioscoop en wandel- en fietsroutes).		

Wat kostte het?

3. Economische zaken *(bedragen x € 1.000)*	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Aangepaste begroting 2021	Werkelijk 2021	Resultaat 2021
Lasten	499	355	540	475	65
Baten	190	174	205	211	6
Totaal saldo van baten en lasten programma	**-309**	**-181**	**-335**	**-264**	**71**
Mutaties eigen vermogen:					
Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	-	30	145	115	-30
Resultaat programma	**-309**	**-151**	**-190**	**-149**	**41**
Incidenteel					
Incidentele lasten	107			115	
Incidentele baten	46			115	
Resultaat structureel programma	**-248**	**-151**	**-190**	**-149**	**41**

Toelichting financieel resultaat

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we afwijkingen alleen toelichten wanneer ze € 50.000 of hoger zijn. De post “overig” gaat steeds over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.
Posten die politiek relevant zijn lichten we wel toe.

Bij de toelichting op het financiële resultaat nemen we **voordelen** op als een **positief bedrag** en **nadelen** als een **negatief bedrag**.
We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Bed
1. Sociaal economisch beleid	54
2. Reserve StructuurvisiePlus	-30
3. Overig	17
Resultaat programma 3	**41**

Verbonden partijen

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma levert de volgende verbonden partij een bijdrage:

- N.V. Rewin (Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Rewin West-Brabant).

Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven)

Onderwerp	Toelichting
1. Sociaal economisch beleid	Door de coronacrisis waren er minder activiteiten voor ondersteuning van de middenstand.
2. Reserve StructuurvisiePlus	Door de coronacrisis waren er minder activiteiten voor ondersteuning van de middenstand.
3. Overig	Eén of meerdere afwijkingen, kleiner dan € 50.000.

4. Onderwijs

Wat wilden we bereiken?

We willen dat inwoners zich ontwikkelen tot mensen die in staat zijn zelfstandig te functioneren en een positieve bijdrage leveren aan de samenleving.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting
Het percentage van het totaal aantal leerlingen (12-23 jaar in voortgezet onderwijs en MBO) dat voortijdig, dus zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat (BBV)	2020	1,8	1,5
Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1000 inwoners, leeftijd 5-18 jaar (absoluut verzuim) (BBV)	2020	3,2	3,0
Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 inwoners, leeftijd 5-18 jaar (relatief verzuim) (BBV)	2019	22	27

(BBV : Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

De raad besloot de Burgerpeiling elke twee jaar te houden. De laatste Burgerpeiling hielden we eind 2021.

De indicatoren waarvan de bron de Burgerpeiling is, gaan over de waardering en beleving van onze inwoners over wat we willen bereiken. Bij indicatoren waar de meting uit andere bronnen komt, zoals bijvoorbeeld het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), zijn uit verschillende jaren laatste metingen beschikbaar.

Op de website Waarstaatjegemeente.nl kunt u deze cijfers vergelijken met andere gemeenten. Hier vindt u nog meer indicatoren dan alleen de indicatoren die we hier opnemen.

Wat is de stand van zaken?

	Beoogd resultaat is of wordt binnen de tijd, het geld en de kwaliteit gerealiseerd.
	Er is een risico of onzekerheid dat het beoogd resultaat niet binnen de tijd, het geld en de kwaliteit wordt gerealiseerd.
	Beoogd resultaat is of wordt niet binnen de tijd, het geld en de kwaliteit gerealiseerd.

Doelstelling 1: We bevorderen een optimaal gebruik van de brede scholen.	Uitvoering	Toelichting
1.1 We voeren het Integraal Huisvestingsplan uit.		De ontwikkelagenda is onderdeel van het op overeenstemming gericht overleg met de schoolbesturen. Voor het onderdeel beheer en onderhoud is al een apart project gedefinieerd.
1.2 We voeren structureel overleg met het primair onderwijs.		
1.3 Samen met onze partners voeren we de aanbevelingen uit, van de evaluatie van de brede scholen. Dat gaat om de resultaatgebieden hart		Het onderdeel Hart van de wijk heeft in samenhang met doelstelling 1.1 meer tijd nodig.

Doelstelling 1: We bevorderen een optimaal gebruik van de brede scholen.	Uitvoering	Toelichting
van de wijk, geïntegreerde pedagogische voorziening, een sluitend uitdagend dagarrangement, heel Etten-leur leest, zorg en ondersteuning.		

Doelstelling 2: Leerlingen volgen zoveel mogelijk onderwijs in Etten-Leur.	Uitvoering	Toelichting
2.1 We voeren samen met de schoolbesturen de Lokale Onderwijsagenda uit.		
2.2 We bieden maatschappelijke stages aan aan scholen die dit in hun onderwijspakket hebben.		Door de coronacrisis is dit onderdeel moeilijk in te vullen.

Doelstelling 3: Het percentage volwassenen dat laaggeletterd is, is maximaal 5%.	Uitvoering	Toelichting
3.1 We voeren in nauwe samenwerking met de De6 gemeenten (Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen en Zundert) en de arbeidsmarktregio het regionale uitvoeringsplan (2020-2024) uit ter voorkoming en bestrijding van laaggeletterdheid. Op basis van dit uitvoeringsplan werken we in de regio toe naar een eenduidige aanpak en een uniforme registratie.		

Doelstelling 4: Het percentage van het aantal leerlingen in het voorgezet onderwijs en mbo dat voortijdig (dus zonder startkwalificatie) het onderwijs verlaat is maximaal 1,5%. Het aantal leerplichtigen dat ongeoorloofd afwezig is per 1.000 inwoners (relatief verzuim) is maximaal 25.	Uitvoering	Toelichting
4.1 We voeren de leerplichtfunctie uit in samenwerking met lokale en regionale partners.		
4.2 We voeren samen met de gemeenten Zundert en Rucphen het implementatieplan uit van het in 2019 vastgestelde 'Thuiszitterspact' met als doel, dat geen enkel kind langer dan drie maanden thuis zit zonder passend onderwijsaanbod.		

Doelstelling 5: Bevorderen van de uitstroom naar werk, van leerlingen uit speciaal voortgezet onderwijs en praktijkonderwijs.	Uitvoering	Toelichting
5.1 We voeren het uitvoeringsprogramma 'West-Brabant werkt aan morgen' uit samen met de scholen en ondernemers.		

Wat kostte het?

4. Onderwijs *(bedragen x € 1.000)*	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Aangepaste begroting 2021	Werkelijk 2021	Resultaat 2021
Lasten	6.979	7.395	7.105	6.877	228
Baten	1.262	1.913	1.475	1.369	-106
Totaal saldo van baten en lasten programma	**-5.717**	**-5.483**	**-5.629**	**-5.508**	**121**
Mutaties eigen vermogen:					
Toevoeging reserves	-	-	-	-	-
Onttrekking reserves	580	568	568	548	-21
Resultaat programma	**-5.137**	**-4.914**	**-5.061**	**-4.961**	**100**
Incidenteel					
Incidentele lasten	264			-	
Incidentele baten	-			548	
Resultaat structureel programma	**-4.873**	**-4.914**	**-5.061**	**-5.509**	**100**

Toelichting financieel resultaat

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we afwijkingen alleen toelichten wanneer ze € 50.000 of hoger zijn. De post “overig” gaat steeds over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.
Posten die politiek relevant zijn lichten we wel toe.

Bij de toelichting op het financiële resultaat nemen we **voordelen** op als een **positief bedrag** en **nadelen** als een **negatief bedrag**.
We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Bedrag
1. Onderwijshuisvesting	70
2. Onderwijshuisvesting	-70
3. Leerplichtwet	-53
4. Overig	153
Resultaat programma 4	**100**

Verbonden partijen

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma levert de volgende verbonden partij een bijdrage:

- Gemeenschappelijke Regeling Schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten regio West-Brabant.

Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven)

Onderwerp	Toelichting
1. Onderwijshuisvesting	De kosten voor onderzoek en aanpassing van de klimaatinstallaties in scholen waren lager dan begroot.
2. Onderwijshuisvesting	We maakten minder kosten voor de aanpassing van klimaatinstallaties en daarom belastten we ook minder door aan de schoolbesturen.
3. Leerplichtwet	Uitgangspunt van het thuiszitterspact is dat geen enkel kind langer dan drie maanden thuiszit zonder passend onderwijsaanbod. Dit is maatwerk en vaak gecombineerd met zorg. Het afgelopen jaar maakten we extra kosten voor deze doelgroep voor zorg, begeleiding en vervoer.
4. Overig	Eén of meerdere afwijkingen, kleiner dan € 50.000.

5. Sport, cultuur en recreatie

Wat wilden we bereiken?

We willen een aantrekkelijke gemeente zijn voor onze eigen inwoners en de inwoners van omliggende gemeenten om te sporten, te genieten van cultuur en te recreëren.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting	Ambitie 2021
Percentage inwoners dat (zeer) tevreden is over de sportvoorzieningen	2021	84	68	86[1]
Het percentage inwoners dat vindt dat er voldoende groen is in de buurt	2021	87	71	86[2]
Percentage niet-wekelijkse sporters van 19 jaar en ouder (BBV)	2020	46	48	46

1 Het uitgangspunt hiervoor is het bestaande aanbod en kwaliteit van de huidige sportvoorzieningen
2 Het uitgangspunt is het behoud, en waarnodig versterken, van het openbaar groen in het stedelijk gebied.

De raad besloot de Burgerpeiling elke twee jaar te houden. De laatste Burgerpeiling hielden we eind 2021.

De indicatoren waarvan de bron de Burgerpeiling is, gaan over de waardering en beleving van onze inwoners over wat we willen bereiken. Bij indicatoren waar de meting uit andere bronnen komt, zoals bijvoorbeeld het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), zijn uit verschillende jaren laatste metingen beschikbaar.

Op de website Waarstaatjegemeente.nl kunt u deze cijfers vergelijken met andere gemeenten. Hier vindt u nog meer indicatoren dan alleen de indicatoren die we hier opnemen.

BBV : Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten

Wat is de stand van zaken?

🟢	Beoogd resultaat is of wordt binnen de tijd, het geld en de kwaliteit gerealiseerd.
😐	Er is een risico of onzekerheid dat het beoogd resultaat niet binnen de tijd, het geld en de kwaliteit wordt gerealiseerd.
☹️	Beoogd resultaat is of wordt niet binnen de tijd, het geld en de kwaliteit gerealiseerd.

Doelstelling 1: **Het percentage inwoners dat (zeer) tevreden is over de sportvoorzieningen is minimaal 85%.** **Het percentage niet-wekelijkse sporters van 19 jaar en ouder is niet meer dan 46%.**	**Uitvoering**	**Toelichting**
1.1 We behouden het gevarieerde aanbod aan sportmogelijkheden voor de verschillende doelgroepen. We hanteren meer kostendekkende huur voor de velden. We bieden ondersteuning bij trajecten als verduurzaming en gezamenlijke inkoop. Om de exploitatie van de verenigingen gunstig te beïnvloeden geven we verenigingen extra ruimte om extra inkomsten te genereren.		
1.2 Samen met de vrijwilligerscentrale 'Etten-Leur voor elkaar' versterken we het vrijwilligerswerk binnen sportclubs en we stimuleren het bemiddelen voor openstaande vacatures binnen sportbesturen. Hiervoor organiseert “Etten-Leur voor elkaar” themabijeenkomsten voor organisaties		Door de coronacrisis is het niet gelukt om een bijeenkomst op dit onderdeel te organiseren. In 2022 geven we extra aandacht aan het vrijwilligersbeleid.

Doelstelling 1: Het percentage inwoners dat (zeer) tevreden is over de sportvoorzieningen is minimaal 85%. Het percentage niet-wekelijkse sporters van 19 jaar en ouder is niet meer dan 46%.	Uitvoering	Toelichting
en verenigingen over het aanbod van cursussen, bemiddelingen en ondersteuning voor vrijwilligers.		
1.3 Door de inzet van buurtsportcoaches voeren we het activiteitenpakket uit zoals opgenomen in het programma 'Etten-Leur actief'. We leggen hierbij een directe relatie met het lokale Sportakkoord.		Niet alle geplande activiteiten konden doorgaan door de beperkingen van de coronacrisis.
1.4 We creëren in gesprek met verenigingen mogelijkheden om senioren, jeugd, inwoners met een beperking en inwoners met een minimum inkomen mee te laten doen. We attenderen daarbij extra op de financiële ondersteuningsmogelijkheden die er zijn voor bepaalde activiteiten.		

Doelstelling 2: Sportverenigingen nemen zelf verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud van hun accommodaties.	Uitvoering	Toelichting
2.1 We gaan met de sportverenigingen in gesprek om hen (nog) meer onderhoudstaken zelf uit te laten voeren. We maken daar waar nodig maatwerkafspraken.		Dit maakt onderdeel uit van het 'breder' gesprek dat we in 2022 met sportclubs gaan voeren. Door de coronacrisis en de druk op sportclubs stelden we de voorgenomen bezuinigingen uit tot 2023.
2.2 We stimuleren verenigingen om samen te werken op het gebied van inkoop, innovatie en duurzaamheid. We bevorderen de overdracht van bestaande gemeentelijke veldverlichting naar LED verlichting die in eigendom komt van de verenigingen. Dit geldt ook voor zonnepanelen op clubgebouwen en centrale inkoop van afvalinzameling om daarmee kosten te besparen.		
2.3 We ondersteunen verenigingen alleen met activiteitensubsidies.		
2.4 We bieden verenigingen meer ruimte binnen de bestaande gebruiksregels van het bestemmingsplan opdat zij hun accommodaties intensiever kunnen gebruiken.		

Doelstelling 3: **Alle inwoners, in het bijzonder de jeugd, de senioren, inwoners met een beperking en inwoners met een minimum inkomen, kunnen plezier beleven aan cultuur en evenementen.**	
Uitvoering	**Toelichting**
3.1 We investeren in het Toeristisch Informatiepunt en het platform van Etten-Leur City App om meer toeristen naar Etten-Leur te trekken en de verblijfsduur van deze toeristen te verlengen.	
3.2 We zijn een bruisende gemeente met een grote hoeveelheid verschillende evenementen. Jaarlijks terugkerende evenementen verstrekken we zo mogelijk een meerjarenvergunning. We werken met een evenementenkalender om een zo gevarieerd mogelijk aanbod aan evenementen te krijgen.	Door de coronacrisis kunnen nog steeds veel activiteiten en evenementen niet doorgaan.
3.3 We bieden het primair onderwijs een milieu-educatief programma om zo de kennis over natuur, milieu en duurzaamheid te vergroten.	
3.4 Met het project 'gebruiksfunctie Oderkerkpark' streven we naar een maatschappelijk akkoord door aan het einde van dit project de verantwoordelijkheid voor de uitvoering te laten dragen door verschillende partijen, waaronder de gemeente.	Door een tekort aan capaciteit en de coronamaatregelen konden we dit project in 2021 niet oppakken.
3.5 We verstrekken onder voorwaarden subsidies aan organisaties, die activiteiten op het gebied van kunst en cultuur organiseren.	
3.6 We zetten de activiteiten van de marktplaats voor cultuur- en natuureducatie (KOEPEL) voort en borgen de kwaliteit van het aanbod.	
3.7 We ondersteunen en faciliteren het plan voor meer samenwerking van het Streekmuseum Etten+Leur door het organiseren van een overleg waar museumpartners aan deelnemen.	Er vindt overleg plaats met het Streekmuseum en de Stichting Vincent van Gogh voor verdergaande samenwerking. Ook zijn de musea vertegenwoordigd in de werkgroep toeristische visie.

Doelstelling 4: **Het percentage inwoners dat vindt dat er voldoende groen in de buurt is, is minimaal 86%.**	
	Uitvoering Toelichting
4.1 Het grootschalig onderhoud aan het openbaar groen voeren we hoofdzakelijk uit in combinatie met de planning van weg- en rioolbeheer. Hierbij bekijken we ook of het mogelijk is meer aaneengesloten groen te realiseren.	
4.2 We inventariseren het onrechtmatig gebruik van het openbaar groen. Op basis van de resultaten van deze inventarisatie maken we een keuze voor de wijk(en) waar we dit project uitvoeren.	
4.3 Om te voorkomen dat het onrechtmatig gebruik opnieuw ontstaat, realiseren we bij de opzet van nieuwe ruimtelijke plannen zo min mogelijk snippergroen en groenstroken langs particuliere percelen, die door de ligging moeilijk te onderhouden zijn en/of waarvan het lijkt dat ze bij andere eigenaren horen.	
4.4 Binnen de financiële mogelijkheden zetten we het beheer van het openbaar groen volgens de huidige uitgangspunten voort. Daarbij hebben we meer aandacht voor biodiversiteit, duurzaamheid en klimaatadaptatie.	De onderhoudsbudgetten waren niet toereikend om het vastgestelde onderhoudsniveau en -ambitie (BON) te realiseren. De prijzen van zowel de aannemers als de producten stegen sneller dan de indexaties van de budgetten. Ook werd het te onderhouden areaal groter en werd vaker gestreefd naar een diverse en exclusieve inrichting. De onderhoudsbudgetten groeiden niet mee met deze omvang en ambitie. Door vermindering van het beschikbare budget in 2021 kwam een aantal werkzaamheden te vervallen of voerden we deze anders of minder frequent uit. Dit had gevolgen voor het beeld van de groene openbare ruimte.
4.5 We voeren het onderzoek naar de aanpak van blauwalgen uit in de Westpolderplas.	Door de coronacrisis liep het blauwalgenonderzoek vertraging op. De voorlopige resultaten ontvingen we eind 2021 en bespreken we in het eerste kwartaal 2022. Daarna maken we de rapportage definitief en bieden we deze aan de gemeenteraad aan.

Doelstelling 5: **De score natuur en landschap (Telos[1] duurzaamheidsscore) is minimaal 51.**	
	Uitvoering Toelichting
5.1 Op basis van de Wet natuurbescherming houden we bij besluitvorming en projecten rekening met het natuurbelang.	
5.2 We verbeteren de biodiversiteit van het stedelijk gebied.	
5.3 We zetten het agrarisch landschapsbeheer voort met de aanleg van erfbeplanting en landschapselementen.	
5.4 Samen met het Waterschap Brabantse Delta leggen we nieuwe natuur langs de vaarten aan (ecologische verbindingszones).	

1 *Universitair kenniscentrum duurzame ontwikkeling.*

Doelstelling 6: We behouden het bestaande voorzieningenniveau en het aanbod van Nieuwe Nobelaer.	Uitvoering	Toelichting
6.1 We verstrekken subsidie aan Stichting Nieuwe Nobelaer voor het exploiteren van een openbaar cultureel-artistiek centrum dat voorzieningen bevat op het gebied van kunst- en cultuureducatie, muziekonderwijs, theater, bibliotheek, ruimten/podia voor amateurkunst, festivals en (niet-commerciële) evenementen en ook voorzieningen voor sociaal cultureel en maatschappelijk werk.		
6.2 We handhaven de prestatieafspraken die we opnamen in de subsidiebeschikking van 1 juli 2018 tot 1 juli 2022. Bij de ingebruikname van het nieuwe gebouw stellen we een nieuwe subsidiebeschikking op (najaar 2021). Ook leggen we voor 2021 en 2022 een extra taakstelling op.		

Wat kostte het?

5. Sport, cultuur en Recreatie *(bedragen x € 1.000)*	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Aangepaste begroting 2021	Werkelijk 2021	Resultaat 2021
Lasten	10.733	10.557	10.843	10.477	366
Baten	1.632	1.498	1.786	1.749	-37
Totaal saldo van baten en lasten programma	**-9.102**	**-9.059**	**-9.057**	**-8.728**	**329**
Mutaties eigen vermogen:					
Toevoeging reserves	206	-	-	5	-5
Onttrekking reserves	316	336	336	297	-39
Resultaat programma	**-8.991**	**-8.723**	**-8.720**	**-8.436**	**285**
Incidenteel					
Incidentele lasten	394			-	
Incidentele baten	430			290	
Resultaat structureel programma	**-9.027**	**-8.723**	**-8.720**	**-8.726**	**285**

Toelichting financieel resultaat

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we afwijkingen alleen toelichten wanneer ze € 50.000 of hoger zijn. De post “overig” gaat steeds over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.
Posten die politiek relevant zijn lichten we wel toe.

Bij de toelichting op het financiële resultaat nemen we **voordelen** op als een **positief bedrag** en **nadelen** als een **negatief bedrag**.
We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Bed
1. Snippergroen	121
2. Plantsoenen	116
3. Centrum en wijken	50
4. Reserve Cultuur	-50
5. Kermissen	-52
6. Reserve Beheren op niveau	11
7. Overig	89
Resultaat programma 5	**285**

Verbonden partijen

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma levert de volgende verbonden partij een bijdrage:

- Gemeenschappelijke Regeling West-Brabants Archief (WBA).

Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven)

Onderwerp	Toelichting
1. Snippergroen	Verschillende grote grondverkopen vonden plaatsen nadat we de tweede bestuursrapportage opstelden.
2. Plantsoenen	Voor de aanplant van groen bij civiele projecten gaven we minder uit. Bij de eerste bestuursrapportage 2021 voegden we extra budget toe voor extra maaironden. De aanbesteding van deze maaironden viel echter goedkoper uit waardoor een deel van dit budget overbleef.
3. Centrum en wijken	De werkzaamheden voor het aantrekkelijk houden van centrum en wijken voeren we in 2022 uit. We storten dit bedrag daarom in de reserve Cultuur.
4. Reserve Cultuur	De werkzaamheden voor het aantrekkelijk houden van centrum en wijken voeren we in 2022 uit.
5. Kermissen	Door de coronacrisis konden we minder attracties plaats laten nemen op de kermissen. We ontvingen daarom minder staangeld.
6. Reserve Beheren op niveau	We onttrokken geld uit het bomenfonds, deze onttrekking was niet begroot.
7. Overig	Eén of meerdere afwijkingen, kleiner dan € 50.000.

6. Sociaal domein

Wat wilden we bereiken?

We willen dat alle inwoners zoveel mogelijk op een gelijkwaardige manier kunnen meedoen aan de samenleving.

We willen onze inwoners de mogelijkheden bieden om zo lang mogelijk zelfstandig te wonen in hun eigen omgeving.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting	Ambitie 2021
Het gemiddelde rapportcijfer dat inwoners geven voor de inspanning van de gemeente om inwoners volledig te laten deelnemen aan de maatschappij	2019	6,76	6,82	7,0
Percentage inwoners dat (zeer) tevreden is over het aanbod van welzijnsvoorzieningen (buurtwerk, jongeren- en ouderenvoorzieningen e.d.)	2021	72	51	74[1]
Percentage werkelozen ten opzichte van de beroepsbevolking	2020	3,5	3,5	4,4
Het percentage mantelzorgers met hoge belasting	2021	31	21	30
Het percentage inwoners dat nauwelijks of geen gevoelens van eenzaamheid ervaart	2021	58	70	72
Het percentage inwoners dat nauwelijks tot geen financiële beperkingen ervaart om deel te nemen aan het maatschappelijk leven	2019	74	76	74
Aantal personen per 1.000 inwoners met bijstandsuitkering (18 jaar en ouder) (BBV)	2021	38,0	46,0	28.1
Wmo-cliënten met een maatwerk arrangement per 10.000 inwoners	2020	740	720	720
Percentage kinderen in armoede (BBV)	2020	5,0	5,0	5,1
Percentage jeugdwerkloosheid (BBV)	2020	1,00	2,00	1,26
Jongeren met jeugdhulp (BBV)	2021	12.9	10,7	10,4
Jongeren met jeugdreclassering (BBV)	2021	0,3	0,3	0,5
Jongeren met jeugdbescherming (BBV)	2021	1,0	0,8	0,8
Het aantal lopende re-integratievoorzieningen per 1.000 inwoners tussen 15 en 64 jaar (BBV)	2020	10,9	14,1	12,0
Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar (BBV)	2020	785,6	786,2	770,0

1 Het uitgangspunt is het behoud van bestaande welzijnsvoorzieningen.

De raad besloot de Burgerpeiling elke twee jaar te houden. De laatste Burgerpeiling hielden we eind 2021.

De indicatoren waarvan de bron de Burgerpeiling is, gaan over de waardering en beleving van onze inwoners over wat we willen bereiken. Bij indicatoren waar de meting uit andere bronnen komt, zoals bijvoorbeeld het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), zijn uit verschillende jaren laatste metingen beschikbaar.

Op de website Waarstaatjegemeente.nl kunt u deze cijfers vergelijken met andere gemeenten. Hier vindt u nog meer indicatoren dan alleen de indicatoren die we hier opnemen.

BBV : Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten

Wat is de stand van zaken?

 Beoogd resultaat is of wordt binnen de tijd, het geld en de kwaliteit gerealiseerd.

 Er is een risico of onzekerheid dat het beoogd resultaat niet binnen de tijd, het geld en de kwaliteit wordt gerealiseerd.

 Beoogd resultaat is of wordt niet binnen de tijd, het geld en de kwaliteit gerealiseerd.

Doelstelling 1: **Onze inwoners geven voor onze inspanning om volledig te kunnen deelnemen aan de maatschappij het rapportcijfer van minimaal een 7.**	
	Uitvoering Toelichting
1.1 We organiseren dat onze inwoners de juiste zorg en ondersteuning krijgen op het juiste moment.	
1.2 We werken integraal en verbinden zowel lokaal als regionaal de stelsels op het gebied van Jeugdzorg, Wet maatschappelijke ondersteuning en Participatiewet.	
1.3 We leren onze professionals om domein overstijgend te signaleren, uit te vragen en te handelen.	
1.4 We evalueren het Multidisciplinair Team Zorg en Veiligheid voor complexe, domein overstijgende situaties, die stagneren en/of dreigen te escaleren.	
1.5 We voeren de deelprogramma's (regionale voorzieningen en toegang) uit van het regionale projectplan voor de nieuwe taken van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.	In december 2021 stelde de gemeenteraad de Gemeenschappelijke Regeling Beschermd Wonen vast. Het deelproject 'samenwerking en juridische structuur' is hiermee succesvol afgerond. De deelprojecten 'toegang', 'bekostiging/financiering' en 'monitoring' zetten we voort. Dit betreft met name verdere uitwerking.
1.6 We organiseren samen met onze partners en inwoners dat zorgelijke situaties zo vroeg mogelijk kunnen worden gesignaleerd met één meldpunt.	
1.7 We voeren samen met onze partners de opgaven uit van de bestuursopdracht wonen, zorg en welzijn.	Door de coronacrisis en personeelswisselingen bij onze zorgaanbieders is de opdracht om te komen tot geclusterde woon/zorg-vormen vertraagd. Het overleg is eind 2021 weer opgestart.

Doelstelling 2: Het percentage inwoners dat (zeer) tevreden is over het aanbod van welzijnsvoorzieningen (buurtwerk, jongeren- en ouderenvoorzieningen) is minimaal 74%.	
Uitvoering	**Toelichting**
2.1 We behouden het hoge voorzieningenniveau in de wijken en organiseren activiteiten om onze kwetsbare inwoners op een laagdrempelige wijze mee te kunnen laten doen.	
2.2 We voeren de activiteiten uit van het vastgestelde plan van aanpak Dementievriendelijke gemeente (2019 tot en met 2021).	In 2021 vonden weinig activiteiten plaats rondom dementievriendelijke gemeente door de coronacrisis en door wisseling van (beleids)medewerkers. Inmiddels zijn de projectgroepen weer met veel enthousiasme opgestart en werken we samen met onze partners ideeën en plannen uit voor 2022 om de dementievriendelijke gemeente naar een hoger plan te tillen.
2.3 We voeren de activiteiten uit van het vastgestelde plan van aanpak voor jongeren tussen de 12 en 18 jaar. We maken hiervoor prestatieafspraken met organisaties die de activiteiten voor jongeren organiseren. Er is een bezuinigingsvoorstel waardoor bij Surplus/Jongerenwerk minder ruimte is om deze activiteit uit te voeren.	

Doelstelling 3: Het percentage mantelzorgers met hoge belasting is maximaal 30%.	
Uitvoering	**Toelichting**
3.1 We ondersteunen mantelzorgers door subsidiëring van het steunpunt mantelzorg voor activiteiten zoals vriendendienst, cursussen en trainingen, buddyzorg, vrijwillige thuishulp en ondersteuningsgroepen.	In 2021 bood Surplus mantelzorgers zoveel mogelijk ondersteuning. Door de coronacrisis was dit niet altijd mogelijk en konden activiteiten rondom de dag van de mantelzorg niet doorgaan. De overige activiteiten, zoals individuele gesprekken vonden wanneer mogelijk wel plaats.
3.2 We waarderen mantelzorgers door het verstrekken van een mantelzorgwaardering en het organiseren van de week van de mantelzorger.	Door de coronacrisis konden we niet de oorspronkelijke ideeën voor de week van de mantelzorger door laten gaan. We voerden de mantelzorgwaardering op een andere wijze uit en dat verliep in 2021 goed.

Doelstelling 4: Het percentage inwoners dat nauwelijks of geen gevoelens van eenzaamheid ervaart, is minimaal 72%.	
Uitvoering	**Toelichting**
4.1 We voeren het plan van aanpak uit om eenzaamheidsproblematiek aan te pakken. Dit doen we samen met onze inwoners en overige partners. In dit plan van aanpak hebben we aandacht voor preventie (vroegsignalering), ondersteuning en activiteiten voor eenzame en kwetsbare inwoners.	

Doelstelling 5: Het percentage werklozen ten opzichte van de beroepsbevolking is in 2021 maximaal 5,9% (op basis van septemberramingen Centraal Planbureau 2020/2021).	Uitvoering	Toelichting
5.1 We stimuleren een goede samenwerking tussen gemeente, (voortgezet) onderwijs en bedrijfsleven om schoolverlaters zoveel mogelijk direct door te laten stromen naar de arbeidsmarkt. We voeren daarvoor het bestaande project 'Werken aan onderwijs' uit.		
5.2 We voeren het bestaande beleid van de Participatiewet uit en zetten daarbij de samenwerking met het lokale bedrijfsleven in het project 'Werk aan werk' voort.		
5.3 Samen met het regionale bedrijfsleven en het onderwijs geven we door het regionale actieplan 'Perspectief op Werk' een extra impuls aan personen die niet zelfstandig de weg naar werk vinden.		
5.4 We voeren het regionale actieprogramma 'Werken aan een krachtige regio' uit samen met het bedrijfsleven en onderwijs om de afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt te verbeteren.		

Doelstelling 6: Het percentage inwoners dat nauwelijks tot geen financiële beperkingen ervaart om deel te nemen aan het maatschappelijk leven is hoger dan 74% (burgerpeiling).	Uitvoering	Toelichting
6.1 We voeren het regionaal armoedebeleidsplan uit. We houden rekening met de resultaten van het Rekenkameronderzoek. We handhaven de 120%-norm en hebben aandacht voor armoede bij gezinnen met kinderen.		
6.2 We voeren in regionaal verband een project vroegsignalering schulden uit om problematische schuldsituaties te voorkomen.		

Wat kostte het?

6. Sociaal domein *(bedragen x € 1.000)*	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Aangepaste begroting 2021	Werkelijk 2021	Resultaat 2021
Lasten	53.685	51.132	54.239	52.800	1.439
Baten	15.506	12.094	13.585	12.638	-948
Totaal saldo van baten en lasten programma	**-38.179**	**-39.038**	**-40.653**	**-40.162**	**491**
Mutaties eigen vermogen:					
Toevoeging reserves	26	-	57	75	-18
Onttrekking reserves	215	117	117	45	-72
Resultaat programma	**-37.990**	**-38.921**	**-40.593**	**-40.192**	**401**
Incidenteel					
Incidentele lasten	9.451			-	
Incidentele baten	9.246			-	
Resultaat structureel programma	**-37.785**	**-38.921**	**-40.593**	**-40.192**	**401**

Toelichting financieel resultaat

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we afwijkingen alleen toelichten wanneer ze € 50.000 of hoger zijn. De post "overig" gaat steeds over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.
Posten die politiek relevant zijn lichten we wel toe.

Bij de toelichting op het financiële resultaat nemen we **voordelen** op als een **positief bedrag** en **nadelen** als een **negatief bedrag**.
We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Bedrag
1. Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo) - Werkplein	898
2. Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo)	-898
3. Jeugdzorg: JeugdzorgPlus	-271
4. Jeugdzorg: taakstellling	-73
5. Jeugdzorg: Zorg in Natura	16
6. Wmo: Beschermd Wonen	159
7. Wmo: Huishoudelijke Ondersteuning	139
8. Wmo: persoonsgebonden budget	25
9. Wmo: woonvoorzieningen	-45
10. Wmo: Begeleiding	-1
11. Participatie: inkomen	176
12. Participatie: Werk en inkomen	151
13. Participatie: voorziening dubieuze debiteuren	-196
14. Participatie: WVS	-139
15. Bezuiniging voorziening dubieuze debiteuren	-30
16. Duurzaam-WMO vastgoed	72
17. Algemene reserve	-72
18. Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	-18
19. Overig	508
Resultaat programma 6	**401**

Verbonden partijen

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma leveren de volgende verbonden partijen een bijdrage:

- Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap West Noord-Brabant (WVS);
- Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Werkplein Hart van West-Brabant;
- Gemeenschappelijke Regeling voor Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA) en Meldpunt Crisiszorg West-Brabant;
- Gemeenschappelijke Regeling Beschermd Wonen regio Breda.

Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven)

Onderwerp	Toelichting
1. Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo) - Werkplein	We ontvingen € 1,7 miljoen voor de uitvoering van de Tozo. Dit bedrag betaalden we door aan het Werkplein. Het Werkplein besteedde in 2021 ongeveer € 800.000 aan deze regeling. Deze uitvoering verloopt budgettair neutraal. Het niet in 2021 bestede deel betaalt het Werkplein aan ons terug. We dragen dit weer af aan het Rijk.
2. Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo)	We ontvingen € 1,7 miljoen voor de uitvoering van de Tozo. Dit bedrag betaalden we door aan het Werkplein. Het Werkplein besteedde in 2021 ongeveer € 800.000 aan deze regeling. Deze uitvoering verloopt budgettair neutraal. Het niet in 2021 besteedde deel betaalt het Werkplein aan ons terug. We dragen dit weer af aan het Rijk.
3. Jeugdzorg: JeugdzorgPlus	In 2021 werden aanzienlijk meer kinderen uit Etten-Leur met een rechterlijke machtiging geplaatst in een vorm van gesloten jeugdzorg. Door deze toename ontstond in 2021 een tekort op dit onderdeel.
4. Jeugdzorg: taakstellling	In de begroting 2021 namen we voor de jeugdzorg een taakstelling (te behalen besparing) op van € 335.000. Deze taakstelling realiseerden we voor € 262.000. Het feit dat we de taakstelling niet volledig realiseren heeft hoofdzakelijk te maken met de coronacrisis en de (langdurige) effecten daarvan op de mentale gezondheid van de jeugd.
5. Jeugdzorg: Zorg in Natura	De kosten voor Jeugdzorg voor Zorg in Natura, blijven nagenoeg gelijk met het daarvoor geraamde budget.
6. Wmo: Beschermd Wonen	De (centrum) gemeente Breda stort de middelen voor de doelgroep 'licht verstandelijk beperkt' naar ons terug. De regionale begroting Beschermd Wonen 2021 laat dit toe, omdat er in 2021 minder indicaties zijn afgegeven voor beschermd wonen en omdat cliënten van beschermd wonen zijn doorgestroomd naar de Wet langdurige zorg
7. Wmo: Huishoudelijke Ondersteuning	Bij de tweede bestuursrapportage 2021 raamden we € 425.000, rekening houdend met een voortdurende stijging van 1% per maand voor de kosten voor huishoudelijke ondersteuning. In de tweede helft van 2021 zien we enige stabilisatie van het aantal inwoners die de voorziening huishoudelijke ondersteuning ontvangen.
8. Wmo: persoonsgebonden budget	Het persoonsgebonden budget wordt door inwoners hoofdzakelijk ingezet voor de maatwerkvoorziening huishoudelijke ondersteuning. De kosten blijven nagenoeg gelijk aan het daarvoor geraamde budget.
9. Wmo: woonvoorzieningen	Meer inwoners maken gebruik van de woonvoorzieningen, met name van trapliften. De oorzaak hiervan is de vergrijzing in combinatie met het langer thuis blijven wonen.
10. Wmo: Begeleiding	De kosten van de maatwerkvoorziening Begeleiding zijn nagenoeg gelijk aan het daarvoor geraamde budget.
11. Participatie: inkomen	Door de coronacrisis hielden we rekening met een toename van het aantal aanvragen. De stijging bleef uit.
12. Participatie: Werk en inkomen	Door de coronamaatregelen konden we minder leerwerk-, begeleidings- en bemiddelingstrajecten starten.
13. Participatie: voorziening dubieuze debiteuren	In 2021 bleek € 196.000 aan bijstandsvorderingen niet inbaar. De voorziening dubieuze debiteuren vullen we met dit bedrag aan.
14. Participatie: WVS	We ontvingen een Rijksbijdrage voor coronacompensatie voor bedrijven Sociale Werkvoorziening. Deze bijdrage betaalden wij door aan het Werkvoorzieningschap (WVS). Op programma 0 staat dit als voordeel, per saldo budgettair neutraal.
15. Bezuiniging voorziening dubieuze debiteuren	We kunnen de taakstelling op de voorziening dubieuze debiteuren niet realiseren. De gehanteerde berekeningsmethodiek van de accountant laat een lagere voorziening niet toe.
16. Duurzaam-WMO vastgoed	We voerden minder maatregelen uit voor het WMO-Duurzaam aanpassen van vastgoed. Daarom zijn de kapitaallasten lager.

Onderwerp	Toelichting
17. Algemene reserve	We voerden minder maatregelen uit voor het WMO-Duurzaam aanpassen van vastgoed. Daarom zijn de kapitaallasten lager.
18. Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	De niet bestede subsidiegelden 2020 en 2021 zetten we volgens het genomen raadsbesluit in 2022 in. We doen dit via de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden.
19. Overig	Eén of meerdere afwijkingen, kleiner dan € 50.000.

7. Volksgezondheid en milieu

Wat wilden we bereiken?

Een duurzame en gezonde leefomgeving creëren en behouden.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting	Ambitie 2021
Percentage inwoners van 19 jaar en ouder met een Body Mass Index (BMI) van 25 kg/m2	2020	45,6	54,5	45
Percentage inwoners van 19 jaar en ouder) met een hoge emotionele/sociale eenzaamheidscore	2016	38,6	44,6	42
Omvang huishoudelijk restafval in kg/inwoner (fijn afval) (BBV)	2019	102	94	100
Duurzaamheidsscore (score 1-100) (Telos duurzaamheidsmonitor)[1]	2021	48,4	50,2	48,5
Hoeveelheid hernieuwbare energie (BBV)[2]	2018	15,9	18,6	30

1 Telos - universitair kenniscentrum duurzame ontwikkeling

2 De indicator op Waarstaatjegemeente.nl is gedateerd; volgens recente gegevens is het percentage al 28 %.

(BBV : Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

De raad besloot de Burgerpeiling elke twee jaar te houden. De laatste Burgerpeiling hielden we eind 2021.

De indicatoren waarvan de bron de Burgerpeiling is, gaan over de waardering en beleving van onze inwoners over wat we willen bereiken. Bij indicatoren waar de meting uit andere bronnen komt, zoals bijvoorbeeld het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), zijn uit verschillende jaren laatste metingen beschikbaar.

Op de website Waarstaatjegemeente.nl kunt u deze cijfers vergelijken met andere gemeenten. Hier vindt u nog meer indicatoren dan alleen de indicatoren die we hier opnemen.

Wat is de stand van zaken?

Beoogd resultaat is of wordt binnen de tijd, het geld en de kwaliteit gerealiseerd.

Er is een risico of onzekerheid dat het beoogd resultaat niet binnen de tijd, het geld en de kwaliteit wordt gerealiseerd.

Beoogd resultaat is of wordt niet binnen de tijd, het geld en de kwaliteit gerealiseerd.

Doelstelling 1: **Minder dan 45 % van de inwoners van 19 jaar en ouder heeft een Body Mass Index (BMI) van 25 kg/m² en hoger.** **Minder dan 42 % van de inwoners van 19 jaar en ouder heeft een hoge emotionele/sociale eenzaamheidscore.**	
Uitvoering	**Toelichting**
1.1 We zetten samen met partners per wijk een netwerk op. De deelnemers helpen inwoners met overgewicht, bewegingsarmoede, alcohol- en/of drugsproblemen en sociaal isolement hun gedrag te veranderen en organiseren activiteiten ter preventie.	We liepen vertraging op bij de uitwerking door de coronacrisis. Inmiddels zijn wel weer stappen gezet.
1.2 We starten met de gefaseerde introductie van de aanbevelingen voor inwoners om op wijkniveau te komen tot een leefomgeving die de gezondheid van de bewoners beschermt, bewaakt en bevordert.	We liepen vertraging op bij de uitwerking door de coronacrisis. Inmiddels zijn wel weer stappen gezet.
1.3 We verlenen medewerking aan de Stichting Hartveilig Etten-Leur om eind 2021 over een dekkend AED netwerk (gebaseerd op het principe van de zes minutenzone) te beschikken.	

Doelstelling 2: **We beheren de gemeentelijke riool- en watervoorziening doelmatig en duurzaam om het (afval)watersysteem toekomstbestendig te maken.**	
Uitvoering	**Toelichting**
2.1 We starten een onderzoek naar welke aanvullende maatregelen nodig zijn om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen en schade te voorkomen, weg te nemen of minstens te beperken.	
2.2 We starten samen met onze partners met de verbetering van de waterhuishouding op het bedrijventerrein 'Vosdonk'.	We kunnen nog niet aangeven wanneer de uitvoering zal starten. We stellen in samenspraak met het Waterschap de voortgang van het project veilig. We spannen ons ervoor in dat de werkzaamheden gereed zijn voor de aanpak van de N640 binnen de gemeente Etten-Leur start.

Doelstelling 3: **De omvang huishoudelijk restafval (fijn afval) bedraagt maximaal 100 kg per inwoner.**	
Uitvoering	**Toelichting**
3.1 We zamelen het huishoudelijk afval gescheiden in en bestrijden zwerfafval actief.	
3.2 We zetten in op preventie en toezicht op zwerfafval en illegaal storten.	

Doelstelling 4: De duurzaamheidsscore volgens TELOS[1] duurzaamheidsmonitor bedraagt minimaal 48,5 (schaal 1-100).	Uitvoering	Toelichting
4.1 Op 1 januari 2022 voldoen we aan de, vanaf dat moment geldende, milieuregels uit de Omgevingswet.		
4.2 We herzien de bodembeheernota.		
4.3 We voeren het gemeentelijk saneringsprogramma geluid uit.		
4.4 In het kader van externe veiligheid stellen we aandachtsgebieden voor risicobronnen vast.		
4.5 We stellen in overleg met partners een uitvoeringsprogramma met maatregelen voor de bestrijding van de gevolgen van de klimaatverandering vast.		
4.6 We stellen in overleg met partners een 'Transitievisie warmte' voor de gehele gemeente op.		

Doelstelling 5: In 2030 wordt in West-Brabant 0,16 TWh aan duurzame energie opgewekt.	Uitvoering	Toelichting
5.1 We stellen in overleg met bedrijven een programma/actieplan op om de lokale opgave uit de Regionale Energie Strategie voor 2030 te halen.		We zijn hierover in overleg met bedrijven. Er is geen transportruimte op het elektriciteitsnet. Dat beperkt voorlopig de uitvoering.
5.2 Als onderdeel van de Omgevingsvisie stellen we een beleid voor/visie op grootschalige zonneparken en windmolens vast.		

1 universitair kenniscentrum duurzame ontwikkeling

Wat kostte het?

7. Volksgezondheid en milieu *(bedragen x € 1.000)*	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Aangepaste begroting 2021	Werkelijk 2021	Resultaat 2021
Lasten	13.845	13.354	12.771	13.317	-545
Baten	12.946	12.893	12.052	12.728	676
Totaal saldo van baten en lasten programma	**-899**	**-461**	**-720**	**-589**	**131**
Mutaties eigen vermogen:					
Toevoeging reserves	-	-	100	100	-
Onttrekking reserves	-	-	-	-	-
Resultaat programma	**-899**	**-461**	**-820**	**-689**	**131**
Incidenteel					
Incidentele lasten	-			100	
Incidentele baten	-			-	
Resultaat structureel programma	**-899**	**-461**	**-820**	**-589**	**131**

Toelichting financieel resultaat

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we afwijkingen alleen toelichten wanneer ze € 50.000 of hoger zijn. De post “overig” gaat steeds over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.
Posten die politiek relevant zijn lichten we wel toe.

Bij de toelichting op het financiële resultaat nemen we **voordelen** op als een **positief bedrag** en **nadelen** als een **negatief bedrag**.
We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Bed
1. Afval - beheer algemeen	558
2. Afval - creditering Attero claim	371
3. Afval - compostering	110
4. Afval - opbrengsten	108
5. Afval - kapitaallasten	82
6. Afval - milieustraat	80
7. Voorziening afval	-1.453
8. Voorziening riolering	-238
9. Rioolrechten	69
10. Riolering algemeen	82
11. Ongediertebestrijding	55
12. Overig	307
Resultaat programma 7	**131**

Verbonden partijen

Aan de realisatie van de doelstellingen van dit programma leveren de volgende verbonden partijen een bijdrage:

- Gemeenschappelijke Regeling Nazorg Gesloten Stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen;
- Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB);
- Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst West-Brabant (GGD);
- Gemeenschappelijke Regeling Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV);
- N.V. Brabant Water.

Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven)

Onderwerp	Toelichting
1. Afval - beheer algemeen	De samenwerking met Breda verloopt steeds efficiënter en kost daarmee minder. Ook liepen wat projecten uit door corona waardoor we minder werkzaamheden uitbesteedden.
2. Afval - creditering Attero claim	In 2021 ontvingen we de eerder uitbetaalde claim van Attero terug. We storten dit bedrag in de voorziening afval omdat de rechtszaak nog steeds loopt en we dus mogelijk een nieuwe claim krijgen.
3. Afval - compostering	De begroting was nog gebaseerd op het oude contract. Het nieuwe contract is financieel voordeliger.
4. Afval - opbrengsten	De vergoeding per ton voor oud papier en karton steeg fors. Bij glas steeg zowel de vergoeding als de ingezamelde hoeveelheid.
5. Afval - kapitaallasten	Door de vertraging in het plaatsen van ondergrondse containers voor plastic, blik en drankkartons starten we later met afschrijven.
6. Afval - milieustraat	Door slimmere verwerking van het afval op de milieustraat (door het aandrukken van afval in de containers hoeven we minder vaak containers af te voeren) gaven we minder geld uit.
7. Voorziening afval	Door de combinatie van hogere opbrengsten uit afvalstromen, de -voorlopige- terugbetaling van de Attero-claim, lagere inzamel- en verwerkingskosten waren de totale inkomsten hoger dan de uitgaven. Dit verschil storten we in de voorziening afval.
8. Voorziening riolering	Door lagere kosten en hogere opbrengsten bij riolering halen we minder uit de voorziening.
9. Rioolrechten	We legden meer rioolheffing op en hadden dit jaar lagere kwijtschelding.
10. Riolering algemeen	Door onderbezetting op de afdeling voerden we alleen het noodzakelijk onderhoud uit. We lopen daarom wat achter op de planning. Er is geen achterstallig onderhoud.
11. Ongediertebestrijding	Door de strenge winter 2020-2021 waren er in het voorjaar 2021 minder eikenprocessierupsen. Er is in 2021 ook geen preventieve bestrijdingsronde geweest.
12. Overig	Eén of meerdere afwijkingen, kleiner dan € 50.000.

8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Wat wilden we bereiken?

In Etten-Leur is het goed wonen, werken en recreëren.

Wat hebben we gemeten?

Indicator	Laatste meting	Vorige meting	Laatste meting	Ambitie 2021
Aantal nieuwe gebouwde woningen per 1.000 woningen (BBV)	2021	4,7	6,5	10,5
Score voor de sociaal-cultureel woonomgeving	2019	54	49,8	50
Waardering van buurt als leefomgeving	2021	8,01	7,86	8,00

(BBV : Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten)

De raad besloot de Burgerpeiling elke twee jaar te houden. De laatste Burgerpeiling hielden we eind 2021.

De indicatoren waarvan de bron de Burgerpeiling is, gaan over de waardering en beleving van onze inwoners over wat we willen bereiken. Bij indicatoren waar de meting uit andere bronnen komt, zoals bijvoorbeeld het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS), zijn uit verschillende jaren laatste metingen beschikbaar.

Op de website Waarstaatjegemeente.nl kunt u deze cijfers vergelijken met andere gemeenten. Hier vindt u nog meer indicatoren dan alleen de indicatoren die we hier opnemen.

Wat is de stand van zaken?

	Beoogd resultaat is of wordt binnen de tijd, het geld en de kwaliteit gerealiseerd.
	Er is een risico of onzekerheid dat het beoogd resultaat niet binnen de tijd, het geld en de kwaliteit wordt gerealiseerd.
	Beoogd resultaat is of wordt niet binnen de tijd, het geld en de kwaliteit gerealiseerd.

Doelstelling 1: De score voor de sociaal culturele woonomgeving (op een schaal van 1-100) bedraagt minimaal 50.	Uitvoering	Toelichting
1.1 We stellen een herziening van het bestemmingsplan 'Buitengebied' vast. De herziening bevat onder andere aangepaste regels voor zorgvuldige veehouderij (vertaling provinciale Omgevingsverordening), de wensen vanuit het raadsprogramma (onder andere nieuwe functies vrijkomende agrarische bebouwing en aangepaste regeling bijgebouwen), huisvesting seizoenarbeiders en teeltondersteunende voorzieningen. Ook herstellen we gedurende de afgelopen jaren gebleken tekortkomingen.		
1.2 We leggen tijdig (vóór 1 januari 2022) het ontwerp van bestemmings- en wijzigingsplannen die in voorbereiding zijn ter inzage. Zo voorkomen we dat deze plannen onder de regels van de Omgevingswet vallen en we dubbel werk moeten doen.		

Doelstelling 1: De score voor de sociaal culturele woonomgeving (op een schaal van 1-100) bedraagt minimaal 50.	Uitvoering	Toelichting
1.3 We stellen de omgevingsvisie vast (integraal strategisch beleid voor de fysieke leefomgeving als basis voor het omgevingsplan en de omgevingsprogramma's).		De gemeenteraad besloot eind 2021 over de terinzagelegging. Op 13 januari 2022 publiceerden we de formele vaststellingsprocedure van de omgevingsvisie. Deze procedure is toen ook gestart.
1.4 Op 1 januari 2022 voldoen we aan de eisen van de Omgevingswet voor de omzetting van geldende bestemmingsplannen, verordeningen en een deel van het Activiteitenbesluit naar het omgevingsplan.		
1.5 We beschikken over een standaardpakket aan regels waarmee we vanaf 1 januari 2022 (nieuwe) initiatieven volgens de regels van de Omgevingswet kunnen afhandelen.		
1.6 In overleg met (keten)partners beschikken we over nieuwe werkprocessen waarmee we nieuwe vergunningaanvragen, toezicht en handhaving volgens de regels in de Omgevingswet kunnen afhandelen.		
1.7 We voldoen aan de minimale eisen voor aansluiting op de landelijke portal voor het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO).		
1.8 We verwerven gronden afhankelijk van de keuzes in de omgevingsvisie voor stedelijke uitbreiding. Eventuele verwerving van gronden op strategische binnenstedelijke locaties (waaronder het bedrijventerrein) is afhankelijk van het aanbod.		We maken in de Omgevingsvisie keuzes over stedelijke uitbreiding. Bij deze keuzes bekijken we per keer of we gronden moeten verwerven.
1.9 Op 1 januari 2022 voldoen we aan de eisen van de Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen.		

Doelstelling 2: De waardering van de buurt als leefomgeving (op een schaal van 1-10) bedraagt minimaal 8,00.	Uitvoering	Toelichting
2.1 We verwachten ongeveer 200 woningen aan de woningvoorraad toe te voegen (verdeling naar woningtype: 70% appartement en 30% grondgebonden woning, verdeling in categorie: 36% sociale huur, 17% middeldure huur, 3% goedkope koop en 44% middeldure en dure koop).		In 2021 zijn totaal 145 woningen opgeleverd. Voor enkele projecten is het net niet gelukt de woningen voor eind 2021 op te leveren. Woningtype: 21% appartementen 79% grondgebonden Prijsklasse: 17% sociale huur 26% middeldure huur 57% middeldure en dure koop
2.2 We werken in goed overleg met bouwende partijen en onze inwoners verder aan plannen die woningbouw mogelijk maken op tenminste de volgende locaties: Stationsplein (voormalige Rabobank), noordoosthoek Schoenmakershoek-Oost, Anna van Berchemlaan 2 (huidige Nieuwe Nobelaerterrein), Kloostervelden en Wipakkerterrein. We zorgen daarbij weer voor een gevarieerd aanbod van woningen in uiteenlopende prijsklassen. Een programma dat kansen biedt aan verschillende groepen actief woningzoekenden om een eerste of een volgende stap in hun wooncarrière te zetten.		
2.3 We gaan actief aan de slag met uiteenlopende actuele huisvestingsvraagstukken (toenemende vraag naar betaalbare sociale huurwoningen, decentralisatie beschermd wonen en de leefbaarheid van wijken en buurten).		
2.4 We werken verder aan eerder geformuleerde opgaven wonen met zorg.		
2.5 We maken de jaarlijkse prestatieafspraken met de woningcorporatie Alwel en andere partners om diverse opgaven te realiseren.		

Wat kostte het?

8. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing *(bedragen x € 1.000)*	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Aangepaste begroting 2021	Werkelijk 2021	Resultaat 2021
Lasten	6.631	10.803	9.883	11.311	-1.428
Baten	5.822	9.997	7.847	10.754	2.907
Totaal saldo van baten en lasten programma	**-809**	**-806**	**-2.036**	**-557**	**1.479**
Mutaties eigen vermogen:					
Toevoeging reserves	1.411	2.145	3.438	1.676	1.762
Onttrekking reserves	1.360	1.282	3.858	1.147	-2.711
Resultaat programma	**-860**	**-1.669**	**-1.617**	**-1.086**	**531**
Incidenteel					
Incidentele lasten	353			704	
Incidentele baten	353			554	
Resultaat structureel programma	**-860**	**-1.669**	**-1.617**	**-936**	**531**

Toelichting financieel resultaat

We verantwoorden onze financiële cijfers op hoofdlijnen. Dat betekent dat we afwijkingen alleen toelichten wanneer ze € 50.000 of hoger zijn. De post "overig" gaat steeds over één of meerdere afwijkingen die kleiner zijn dan € 50.000.
Posten die politiek relevant zijn lichten we wel toe.

Bij de toelichting op het financiële resultaat nemen we **voordelen** op als een **positief bedrag** en **nadelen** als een **negatief bedrag**.
We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Bed
1. Omgevingsvergunningen	261
2. Planologie	167
3. Planologie	68
5. Grondbedrijf, voorziening	825
6. Grondbedrijf, verkopen	252
4. Grondbedrijf, exploitatie	135
7. Grondbedrijf, overige baten	58
8. Grondbedrijf, reserves	1.763
9. Grondbedrijf, reserves	-2.711
10. Grondbedrijf, mutatie balanswaarde	-322
11. Overig	35
Resultaat programma 8	**531**

Toelichting afwijkingen (op website anders weergegeven)

Onderwerp	Toelichting
1. Omgevingsvergunningen	Door enkele grote projecten ontvingen we meer leges voor omgevingsvergunningen.
2. Planologie	We ontvingen meer exploitatiebijdragen voor medewerking aan private ontwikkelingen.
3. Planologie	We huurden minder hulp in voor de herziening van bestemmingsplannen.
5. Grondbedrijf, voorziening	Lagere storting in voorziening en vrijval gedeelte voorziening.
6. Grondbedrijf, verkopen	We verkochten meer kavels dan begroot.
4. Grondbedrijf, exploitatie	Door enkele meevallers en minder interne uren waren de kosten voor de grondexploitaties lager.
7. Grondbedrijf, overige baten	We ontvingen niet begrote schadevergoeding en rentevergoeding van derden.
8. Grondbedrijf, reserves	Lagere storting in en verrekening tussen reserves.
9. Grondbedrijf, reserves	Lagere onttrekking aan en verrekening tussen reserves.
10. Grondbedrijf, mutatie balanswaarde	Door gewijzigde baten, lasten en reserve mutaties vindt een lagere boeking naar de balans plaats.
11. Overig	Eén of meerdere afwijkingen, kleiner dan € 50.000.

Paragrafen

De paragrafen geven inzicht in de beheersmatige aspecten en risico's van een aantal onderdelen die dwars door alle programma's heen lopen.

Vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) moeten we een aantal verplichte paragrafen bij de begroting en het jaarverslag opnemen, dit zijn: Lokale heffingen, Weerstandsvermogen en risicobeheersing, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering, Verbonden partijen en Grondbeleid.

Naast deze verplichte onderdelen nemen we ook een paragraaf Investeringen op.

Lokale heffingen

Lokale heffingen

Bij lokale heffingen gaat het om inkomsten die de gemeente ontvangt van inwoners en bedrijven.

We maken onderscheid tussen belastingen en rechten. Belastingen zijn geldbedragen die inwoners en bedrijven betalen, zonder dat de gemeente daarvoor een directe tegenprestatie levert. Onroerendezaakbelasting (OZB) is een voorbeeld.
Rechten betalen inwoners en bedrijven om kosten die de gemeente maakt te dekken. Dit zijn bijvoorbeeld rioolheffing en leges.

Kwijtscheldingsbeleid

Onder bepaalde voorwaarden verlenen we kwijtschelding voor de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.
Deze kwijtschelding geldt alleen voor inwoners met een inkomen van minder dan 100% van de bijstandsnorm.

In dit overzicht leest u de verleende bedragen aan kwijtschelding.

(bedragen x € 1.000)	2020	2021
Kwijtschelding	518	469

Begrote en werkelijke opbrengst 2021

In dit overzicht leest u de begrote opbrengst en de werkelijke opbrengst van de belastingen en rechten in 2021.
De verschillen lichten we toe bij het betreffende programma.

Lokale heffingen *(bedragen x € 1.000)*	Begrote opbrengst 2021	Werkelijke opbrengst 2021	Verschil	V/N
Onroerendezaakbelasting	8.704	8.673	-31	N
Reinigingsheffingen	6.170	6.140	-30	N
Rioolheffingen	4.184	4.228	45	V
Hondenbelasting	231	235	4	V
Lijkbezorgingsrechten	92	118	26	V
Precariobelasting	0	0	0	N
Leges omgevingsvergunningen	1.321	1.561	240	V
Overige leges	910	892	-18	N
Marktgelden	42	29	-13	N
Parkeerbelasting	653	601	-52	N
Totaal	**22.307**	**22.478**	**171**	**V**

Kostendekkendheid tarieven

We maakten een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen. Dit is verplicht volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). We laten zien hoe we er voor zorgen dat de tarieven niet hoger dan kostendekkend zijn. Kostendekkend betekent dat de verwachte opbrengsten niet hoger zijn dan de verwachte kosten. De gemeente houdt er dus niets aan over.

Overhead
Bij de kosten houden we rekening met een opslag van 90% voor overhead op de salariskosten en de kosten van inhuur derden.

Compensabele BTW
Voor overheidstaken kunnen gemeenten de BTW die ze moeten betalen declareren bij het BTW-compensatiefonds. Denk hierbij aan afvalinzameling of rioolwerkzaamheden. Hierdoor is de BTW per saldo geen kostenpost voor de gemeente. Het BTW-compensatiefonds wordt echter gevoed door gemeenten zelf. Hiervoor zijn gemeenten gekort op de uitkering vanuit het Gemeentefonds.

Door deze korting op het Gemeentefonds is het toegestaan om het BTW-bedrag in de berekening van het tarief mee te nemen.

Marktgeld
Omdat de weekmarkt een maatschappelijke en sociale functie heeft streven we hierbij niet naar 100% kostendekkendheid.

We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Aangepaste Begroting 2021	Werkelijk 2021	Resultaat 2021
Kosten	42	42	38	4
Overhead	20	20	20	0
Totale kosten	**62**	**62**	**58**	
Opbrengst	49	49	34	-15
Dekkingspercentage	**79%**	**79%**	**58%**	

Lijkbezorgingsrechten
We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Aangepaste Begroting 2021	Werkelijk 2021	Resultaat 2021
Beheer begraafplaats	118	112	93	20
Overhead	20	20	20	0
Totale kosten	**138**	**133**	**113**	
Opbrengst	92	92	118	27
Dekkingspercentage	**67%**	**69%**	**105%**	

Reinigingsheffingen
Voor de reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing en reinigingsrecht) geldt als uitgangspunt dat deze 100% kostendekkend zijn.

In 2021 is het dekkingspercentage 102%. Er vond een correctie plaats van kosten uit 2019. Die betaalden we in 2019 uit de algemene middelen. Door deze correctie nu niet in de voorziening te storten komt het bedrag weer ten gunste van de algemene middelen.

We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Aangepaste Begroting 2021	Werkelijk 2021	Resultaat 2021
Kosten reiniging	6.110	6.122	5.057	1.066
Inkomsten reiniging (exclusief afvalstoffenheffing)	1.282	1.537	1.750	-214
Netto kosten	4.828	4.586	3.307	1.279
Overhead	567	567	567	0
BTW	1.058	849	690	159
Onttrekking voorziening	-	-	-	-
Totale kosten	**6.453**	**6.002**	**4.564**	**1.438**
Opbrengst heffingen	6.453	6.170	6.140	-30
Dekkingspercentage voor storting in voorziening	**100%**	**103%**	**135%**	
Storting voorziening (resultaat afval)	0	167	1.453	-1.286
Dekkingspercentage na storting in voorziening	**100%**	**100%**	**102%**	

Rioolheffing

Het huidige verbreed gemeentelijk rioleringsplan (VGRP) is de basis voor de rioolheffing. Het uitgangspunt is dat deze 100% kostendekkend is.

We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021	Aangepaste Begroting 2021	Werkelijk 2021	Resultaat 2021
Kosten riool	3.534	3.657	3.362	296
Overhead	295	295	295	0
BTW	370	370	313	57
Onttrekking voorziening	-150	-178	0	-178
Totale kosten	**4.049**	**4.144**	**3.970**	**174**
Opbrengst heffingen	4.049	3.966	4.035	69
Dekkingspercentage voor storting in voorziening	**100%**	**96%**	**102%**	
Storting voorziening (resultaat riolering)	0	-178	59	-237
Dekkingspercentage na storting in voorziening	**100%**	**100%**	**100%**	

Leges

De gemeente brengt voor een aantal diensten de kosten in rekening bij de aanvrager. Deze kosten noemen we leges. In de volgende tabel geven we per hoofdstuk van de tarieventabel

inzicht in de mate van kostendekkendheid, zowel begroot als werkelijk.

We ronden de bedragen af op € 1.000. Hierdoor kunnen afrondingsverschillen ontstaan.

Titel I **Algemene dienstverlening** ***(bedragen x € 1.000)***	**begrote kosten**	**begrote opbrengst**	**begrote kostendekkendheid %**	**werkelijke kosten**	**werkelijke opbrengst**	**werkelijke kostendekkendheid %**
1. Burgerlijke stand	50	50	100%	59	59	100%
2. Reisdocumenten	364	184	50%	376	204	54%
3. Rijbewijzen	361	193	54%	354	197	56%
4. Verstrekkingen uit Basisregistratie personen	23	11	49%	23	10	46%
5. Verstrekkingen uit het kiezersregister						
6. Wet bescherming persoonsgegevens						
7. Bestuursstukken						
8. Vastgoedinformatie						
9. Verklaring omtrent gedrag en overig	21	10	49%	21	10	46%
10. Gemeentearchief						
12. Leegstandswet						
14. Marktstandplaatsen						
15. Winkeltijdenwet						
16. Kansspelen						
17. Telecommunicatie	256	396	155%	173	320	185%
18. Verkeer en vervoer						
19. Diverse afschriften/aansluitvergunning riool	56	25	45%	60	14	23%

Titel II **Omgevingsvergunningen** ***(bedragen x € 1.000)***	**begrote kosten**	**begrote opbrengst**	**begrote kostendekkendheid %**	**werkelijke kosten**	**werkelijke opbrengst**	**werkelijke kostendekkendheid %**
1. Begripsomschrijvingen						
2. Vooroverleg/beoordeling conceptoverleg	70	9	13%	70	18	25%
3. Omgevingsvergunning	1.075	1.280	119%	1.072	1.538	143%
4. Vermindering						
5. Teruggaaf						
6. Intrekking omgevingsvergunning						
7. Wijziging omgevingsvergunning door wijziging project						
8. Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten (vaststellen bestemmingsplannen)	44	32	73%	44	11	24%
11. Niet benoemde beschikking						

Titel III **Dienstverlening onder Europese dienstenrichtlijn *(bedragen x € 1.000)***	**begrote kosten**	**begrote opbrengst**	**begrote kostendekkendheid %**	**werkelijke kosten**	**werkelijke opbrengst**	**werkelijke kostendekkendheid %**
1. Horeca	51	9	18%	55	5	8%
2. Organiseren evenementen of markten	48	9	19%	52	0	0%
3. Prostitutiebedrijven						
7. Overig						
Totaal	2.418	2.208	91%	2.358	2.384	101%

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is de relatie tussen alle bekende risico's waarvoor we geen maatregelen nemen en de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bestaat uit de mogelijkheden en de middelen die de gemeente heeft (of kan hebben) om onvoorziene kosten op te vangen.

Deze paragraaf geeft inzicht in de mate waarin de gemeente Etten-Leur risico's met financiële gevolgen op kan vangen, zonder dat we hiervoor direct het beleid moeten aanpassen. Door de financiële risico's te beheersen en de weerstandscapaciteit hierop af te stemmen, voorkomen we dat elk risico dat zich voordoet direct dwingt tot bezuinigen of financiële lastenverzwaring.

Risico's

Beleid

In het beleidskader 2018-2021 is bepaald dat de weerstandsratio minimaal 1,1 is.

Inventarisatie

Voor de geïnventariseerde risico's bepalen we de kans dat het risico zich voordoet en de mogelijke financiële gevolgen.

De 10 grootste risico's zijn:

- crisismanagement: kosten door een calamiteit voor rekening van de gemeente. Hierin nemen we de risico's van de coronacrisis op;
- wijzigingen in de Algemene uitkering uit het gemeentefonds;
- open einde regelingen Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en Jeugdwet: er is een reëel risico dat de uitgaven voor Wmo meer dan evenredig stijgen door vergrijzing, extramuralisering[1], tariefstijgingen en de aanzuigende werking door het abonnementstarief. Risico's zijn ook hoog voor jeugdzorg door de stijging van de vraag en de complexiteit van de vraagstukken;
- uitwerking Integraal Huisvestingsplan Onderwijs: er loopt op dit moment een aantal onderzoeken naar financiën en bouwkundige zaken, waaronder klimaatbeheersing. De uitslag van deze onderzoeken kan grote financiële risico's met zich meebrengen;
- Vosdonk-Noord: de exploitatie van dit gebied loopt door de aankoop van het Fri-Jado terrein door tot 2028. Door de ontwikkelingen op het gebied van lonen, prijzen, rente en afzetmogelijkheden levert dit risico's op voor de verkoop van de gronden;
- open einde regeling inkomensvoorzieningen en minimabeleid: Door invoering van de voorzieningenwijzer proberen we het bereik van de minimaregelingen te vergroten. Met een toename van het gebruik van de regelingen hielden we nog geen rekening in de begroting. Bij het in gebruik nemen van de voorzieningenwijzer brengen we de gevolgen voor het verwachte gebruik en de financiële gevolgen daarvan in beeld;

[1] Extramuralisering is het streven om ouderen en inwoners met een lichamelijke, geestelijke of verstandelijke beperking langer zelfstandig in de eigen woning te laten wonen.

- economische veranderingen hebben gevolgen voor de economische bedrijvigheid en werkloosheid/ instroom in de bijstand. Ondanks het huidige economische herstel gaat het Centraal Planbureau nog altijd uit van een toenemend aantal bijstandsgerechtigden in de komende jaren. In hoeverre hiermee in het rijksbudget Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten (BUIG) rekening gehouden gaat worden is nog onduidelijk. De gevolgen voor werkgelegenheid en werkloosheid door de aanstaande afbouw van het corona-steunpakket van het Rijk zijn onzeker;
- ondermijningsrisico: de pogingen van de georganiseerde criminaliteit (onderwereld) om zich te mengen in onze samenleving (bovenwereld). Ondermijning is een probleem dat de maatschappij verzwakt en uiteindelijk zelfs ontregelt;
- ICT risico's: de impact van het uitvallen van de ICT op onze organisatie is groot. Voor de continuïteit van de bedrijfsvoering is ICT van groot belang;
- calamiteiten informatiebeveiliging: de risico's van informatiebeveiliging/privacybescherming door bijvoorbeeld hacking, phishing of ongeautoriseerd gebruik van onze systemen.

Onder de gebeurtenissen na balansdatum beschrijven we de gevolgen die de oorlog in Oekraïne voor ons heeft.

Weerstandsvermogen

De weerstandscapaciteit bestaat uit de mogelijkheden en de middelen die de gemeente heeft (of kan hebben) om onvoorziene kosten op te vangen.

Beschikbare weerstandscapaciteit

In de tabel hieronder leest u de weerstandscapaciteit die de gemeente beschikbaar heeft.

weerstandcapaciteit	***(bedragen x € 1.000)***
Saldo rekening	6.119
Algemene risicoreserve (*)	4.020
Reserve exploitatierisico's	8.280
Onbenutte belastingcapaciteit	4.140
Post onvoorzien	250
Stille reserves	p.m.
Totaal beschikbare weerstandscapaciteit	**22.809**

(*) Uitgangspunt voor de bepaling van dit bedrag is de stand van de reserve op 31 december 2021 min de claims die op deze reserve rusten.

Benodigde weerstandscapaciteit

We voerden een risicosimulatie uit. Uit deze simulatie volgt dat het 90% zeker is dat we alle risico's kunnen opvangen met een bedrag van € 7.816.000. Dit bedrag is de benodigde weerstandscapaciteit.

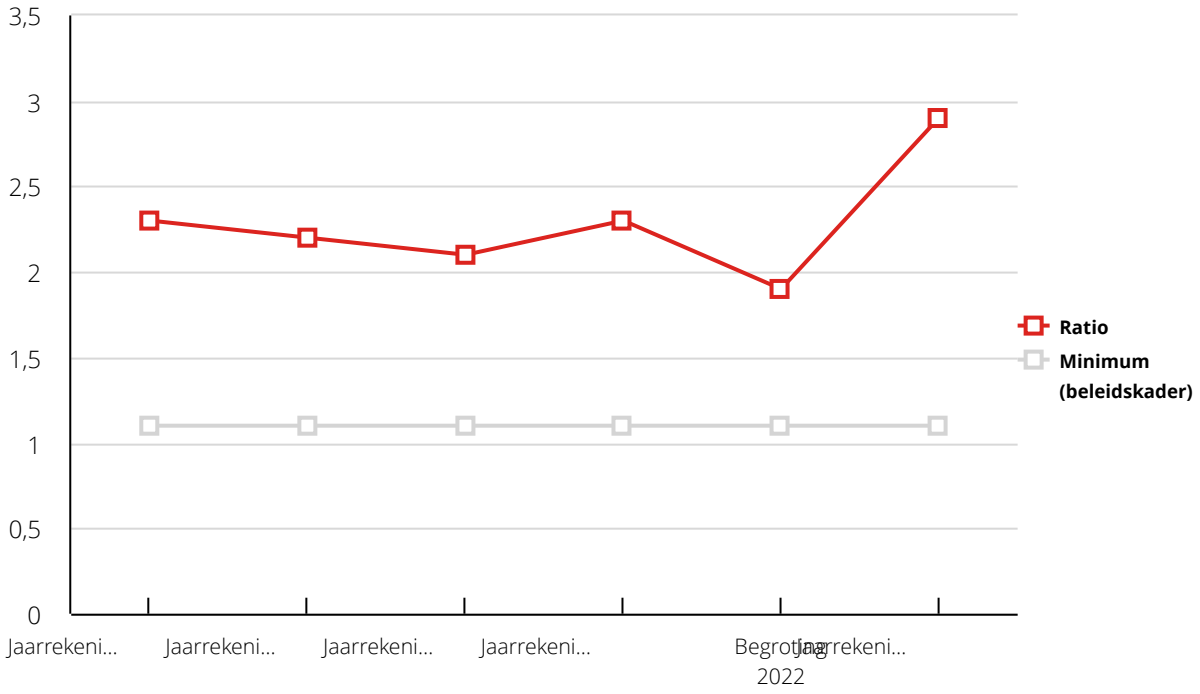
Ratio van het weerstandsvermogen

De ratio van het weerstandsvermogen geeft de verhouding weer van de beschikbare

weerstandscapaciteit ten opzichte van de benodigde weerstandscapaciteit. Op basis van de risicosimulatie is de **ratio 2,9**.

Bij het opstellen van de begroting 2022 bedroeg deze ratio 1,9. De belangrijkste oorzaak is de stijging van de weerstandscapaciteit door het positieve rekeningsaldo.

Verloop ratio
In de grafiek ziet u de dalende lijn van de ratio in de afgelopen jaren. In het Beleidskader 2018-2021 is bepaald dat de ratio minimaal 1,1 moet zijn. Daar zitten we nog boven.

Ratio van het weerstandsvermogen zonder onbenutte belastingcapaciteit
Bij de berekening van de weerstandscapaciteit houden we rekening met de onbenutte belastingcapaciteit (€ 4.140.000). De onbenutte belastingcapaciteit bestaat uit de mogelijkheden die de gemeente heeft om de belastingopbrengsten te verhogen.

Wanneer we de onbenutte belastingcapaciteit bij de berekening van het weerstandsvermogen buiten beschouwing laten is
de **ratio 2,4**.

Ratio weerstandsvermogen	Betekenis
> 2,0	Uitstekend
1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < x < 1,4	Voldoende
0,8 < x < 1,0	Matig
0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

Stille reserves

De totale omvang van het gemeentelijk vastgoed vertegenwoordigt een bepaalde waarde. Als de marktwaarde hoger is dan de boekwaarde van dit vastgoed is er sprake van een stille reserve. Omvang, verkoopbaarheid, de gebruiksmogelijkheden en de (on)mogelijkheid om het vastgoed of de locaties te herontwikkelen bepalen de marktwaarde. Deze factoren blijven onzeker en zijn moeilijk te beïnvloeden. De stille reserves brengen we jaarlijks in beeld bij de kadernota.

Project Nobelaer

Stand van zaken 2021

Realiseren van maatschappelijke effecten

Door de raadsbesluiten van 11 februari 2014, 22 februari 2016, 8 november 2016 en 30 oktober 2018 om nieuwbouw voor De Nobelaer te realiseren op het Banakker-terrein worden de effecten gerealiseerd met betrekking tot:

- de ontplooiing en ontwikkeling van kinderen en jongeren in hun diverse leefmilieus op school, in het gezin en in hun vrije tijd;
- alle inwoners komen op een laagdrempelige manier in aanraking met vormen van kunst en cultuur onder andere ter bevordering van de sociale verbondenheid;
- er is sprake van een betaalbaar cultuuraanbod met behoud van de bestaande functies van Nieuwe Nobelaer.

Politiek-bestuurlijk en draagvlak

Draagvlak voor nieuwbouw De Nobelaer is groot. Alle genoemde raadsbesluiten zijn bijna unaniem genomen. De overleggroep met de omgeving spreekt zich steeds positief uit over de planvorming.

Algemene en externe omgeving

Met de inwoners communiceren we over de uitvoering en inrichting van het openbaar gebied rondom de nieuwbouw. We doen dat via de overleggroep omgeving, via social media, nieuwsbrieven en de website.
We leggen het openbaar gebied gefaseerd aan. De eerste twee fases tussen het nieuwe zwembad en het Cultuurhuis De Nobelaer zijn opgeleverd. Voor de laatste fase ronden we het inrichtingsplan en het bestek af. In deze fase nemen we ook de verplaatsing van de bypass van de rotonde aan de Rode Poort – Parklaan – Anna van Berchemlaan mee. Bij het opstellen van het inrichtingsplan betrokken we Stichting Nieuwe Nobelaer. Het voorlopig ontwerp bespraken we met de overleggroep omgeving. Zij waren enthousiast over het ontwerp. Voor de bouwvakantie rondden we de aanbesteding af en gaven we opdracht aan de aannemer. In september startten de werkzaamheden met de verplaatsing van de bypass. We verwachten in mei 2022 de laatste fase op te leveren.

Veiligheid

Niet van toepassing.

Financiën

De raad besloot op 22 februari 2016 om het taakstellend krediet voor de realisatie van de nieuwbouw opnieuw vast te stellen. De aanbesteding voor de bouw startte in oktober 2017.
Uiteindelijk ontvingen we in de Europese niet-openbare aanbesteding één inschrijving. Naar onze mening was dit geen inschrijving waarop gunning van de opdracht kon plaatsvinden. Duidelijk was dat het budget uit februari 2016 voor het hele project (Banakker, Nieuwe Nobelaer en inrichting openbaar gebied) ontoereikend was in de huidige marktsituatie.
We stelden in oktober 2018 de raad daarom voor extra budget voor het project beschikbaar te stellen en een nieuwe aanbesteding te starten. Op 30 oktober 2018 besloot de raad het gevraagde extra budget beschikbaar te stellen. Hoewel het project nog niet geheel is opgeleverd, verwachten we het project binnen het nieuwe projectbudget van 2018 te realiseren.

Planning

Na het succesvol afronden van de tweede aanbesteding gaven we op 17 april 2020 Bouwbedrijf Vrolijk BV opdracht voor de bouw van het nieuwe Cultuurhuis De Nobelaer. De bouw startte op 18 juni 2020 met het boren van de eerste paal. Het bereiken van het hoogste punt is op 16 maart 2021 gevierd.

De oplevering stond gepland op 22 oktober 2021. Met name in de ruwbouwfase liep de aannemer vertraging op. Die vertraging kon de aannemer niet meer volledig inlopen. Op 24 december 2021 leverde Bouwbedrijf Vrolijk B.V. de nieuwbouw van het Cultuurhuis De Nobelaer aan ons op.

Kwaliteit uitvoering

De raad volgt de kaders van het proces van de nieuwbouw via hun klankbordgroep. Ook informeren we de raad schriftelijk wanneer daarvoor aanleiding is.

Stand van zaken 2021

Capaciteit organisatie en samenwerking partners

Het project vergt een forse inspanning van de organisatie. We hebben daarvoor een projectorganisatie opgezet. We betrekken de Stichting Nieuwe Nobelaer daarbij intensief. De stichting participeert mee in alle fasen van het project.

Risico's

Met het verstrekken van de opdracht en de daadwerkelijke start van de bouw waren de risico's van de aanbesteding voor de bouw verdwenen. Uiteraard resteerden nog wel de risico's bij de realisatie van een dergelijk complex bouwwerk voor geld, planning en kwaliteit. Door intensief bouwtoezicht en regelmatige bouwvergaderingen probeerden we de risico's zo veel mogelijk te beperken. Alle aanbestedingstrajecten zijn succesvol afgerond.

Tijdens de oplevering constateerden we een aantal herstelpunten. Deze herstelpunten moeten de komende periode worden verholpen. Dat geldt ook voor de tekortkomingen die aan het licht komen nadat Stichting Nieuwe Nobelaer de nieuwbouw in gebruik neemt.

Op 24 december 2021 namen we de theatertribunes niet af van de gecontracteerde leverancier. We vonden dat de tribunes teveel gebreken hadden. We stelden de leverancier in gebreke en eisten dat op zo kort mogelijke termijn de theatertribunes conform bestek worden geleverd.

Financiele kengetallen

Kengetallen en de financiele positie van de gemeente

Het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten en provincies bepaalt dat in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing vijf kengetallen worden opgenomen.

Met behulp van de kengetallen geven we inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid van de gemeente. De kengetallen geven alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld van de financiële positie van de gemeente.

In de tabel staan de kengetallen voor de rekening 2021. Door ook de kengetallen uit de rekening 2019 en 2020 en de begroting 2021 op te nemen, krijgen we een beeld van het verloop van de kengetallen.

	Categorie	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Rekening 2021
1. Netto schuldquote zonder *	**A**	54%	50%	76%	**46%**
1. Netto schuldquote met *	**A**	52%	48%	75%	**45%**
2. Solvabiliteitsratio	**B**	22%	22%	19%	**26%**
3. Grondexploitatie	**A**	4%	5%	14%	**1%**
4. Structurele exploitatieruimte	**A**	-4%	2%	1%	**13%**
5. Belastingcapaciteit	**B**	90%	102%	100%	**101%**

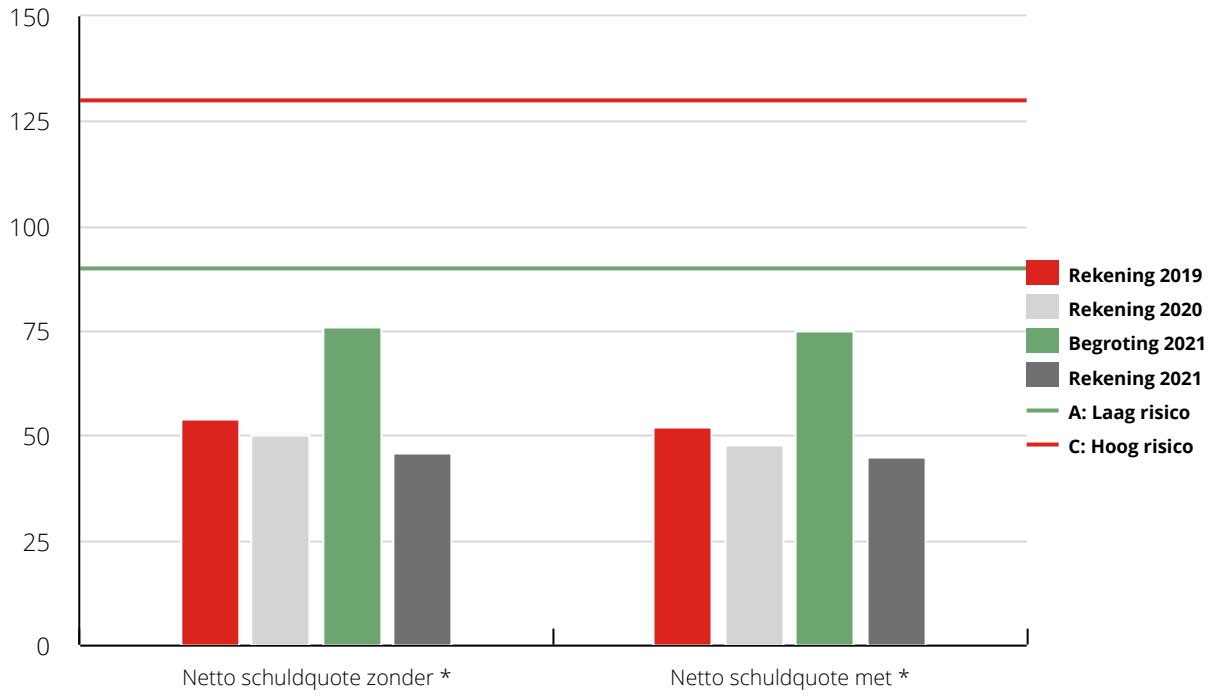
* correctie doorgeleende gelden

Om te beoordelen of de waarden van de kengetallen risicovol zijn of niet worden signaleringswaarden gebruikt. Categorie A is het minst risicovol en categorie C is het meest risicovol. Meer uitleg over deze signaleringswaarden leest u hier.

Als we de kengetallen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding beoordelen, zien we in 2021 een verbetering ten opzichte
van 2020.

Netto schuldquote

De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.
Hoe lager het percentage, hoe beter.

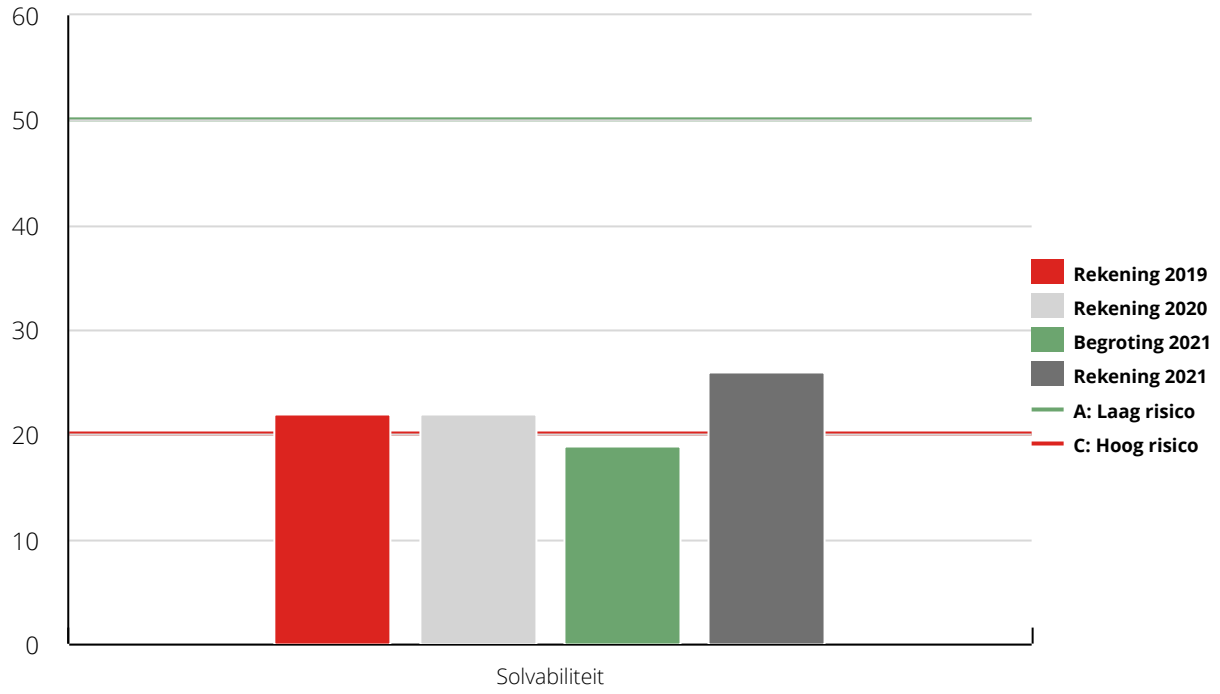

* correctie doorgeleende gelden

De gemeente lost af op afgesloten geldleningen maar sluit ook nieuwe leningen af om investeringen mogelijk te maken.
In 2021 daalde het bedrag aan leningen van € 67,5 miljoen naar € 60 miljoen. Eind 2021 hadden we nog ruim € 5 miljoen aan
liquide middelen op de bank. Hierdoor valt de netto schuldquote lager uit.

Solvabiliteitsratio

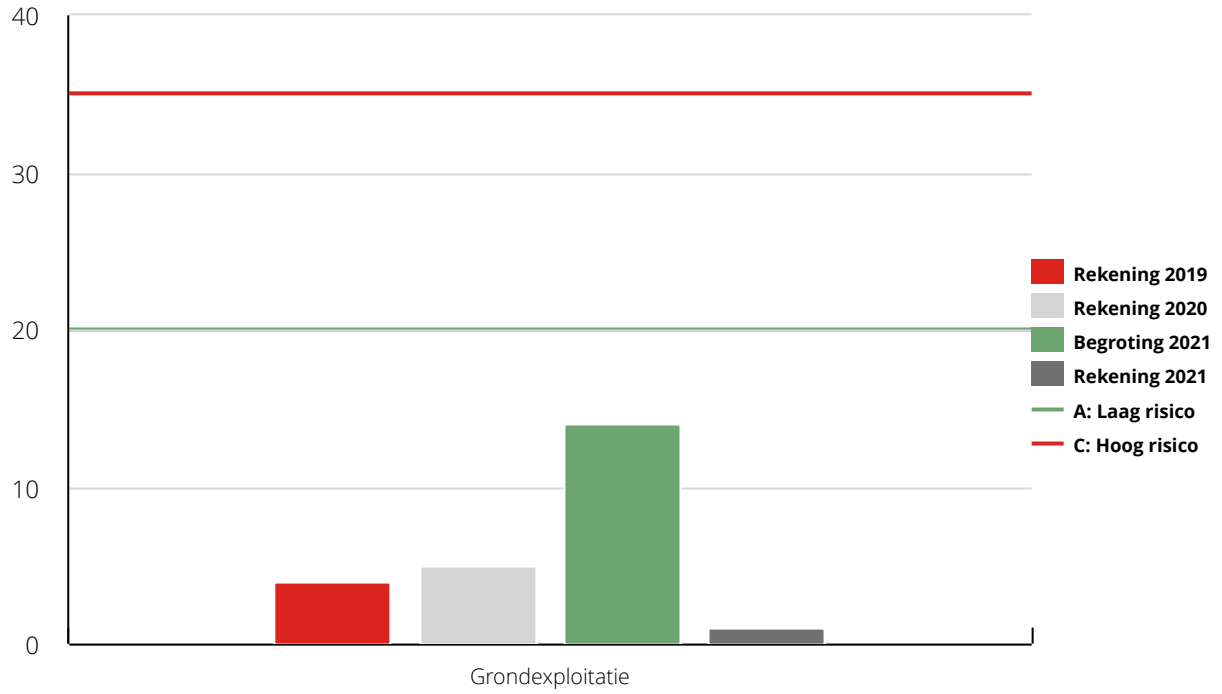
De solvabiliteit geeft inzicht in de mate waarin het bezit op de balans gefinancierd is door het eigen vermogen. Hoe hoger de solvabiliteit, hoe groter de weerbaarheid.

De schulden namen af en de reserves stegen (met name door het positieve jaarresultaat 2021). Hierdoor steeg de solvabiliteit tot ruim boven de 20%. We merken wel op dat een gedeelte van het resultaat 2021 gebruikt wordt voor dekking van de resultaatbestemmingen. Hierdoor zakt de solvabiliteit weer wat.

Grondexploitatie

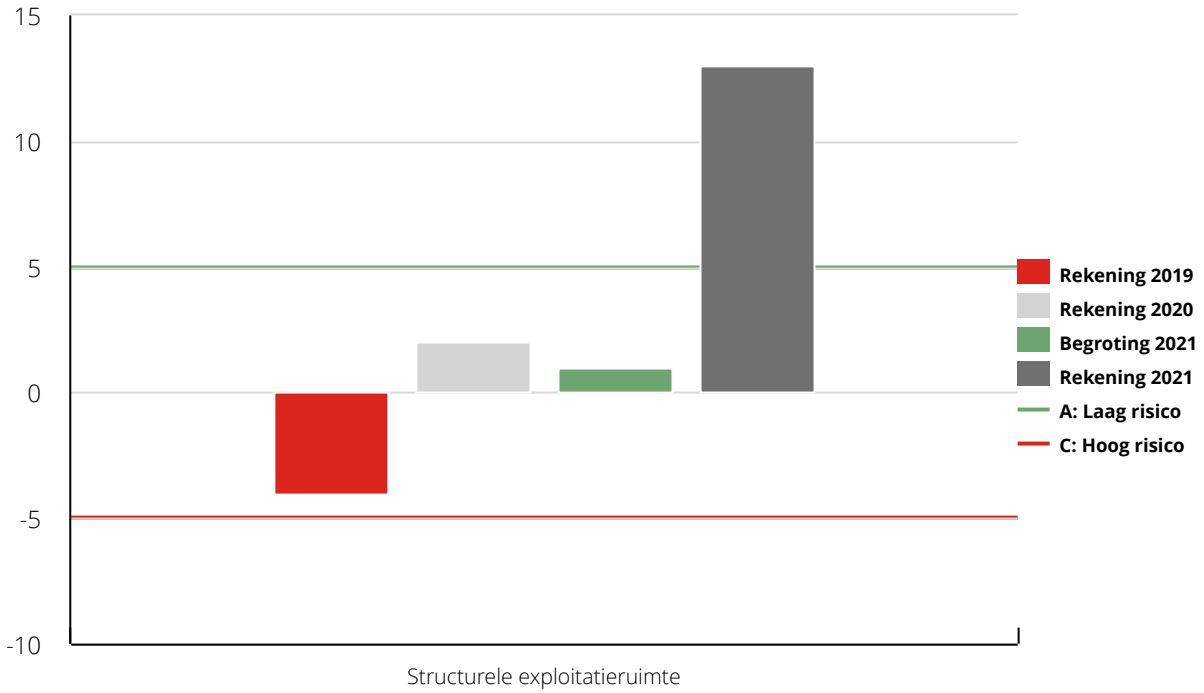
Het kengetal grondexploitatie laat zien hoe groot de grondpositie is ten opzichte van het totaal van de baten in de programmabegroting. Hoe lager het percentage, hoe beter.

De boekwaarde van gronden in exploitatie daalde ten opzichte van 2020 en daardoor ook het kengetal grondexploitatie.
Om dit moment is er sprake van een lage boekwaarde. Daardoor is het kengetal en het risico laag. In 2022 zal de boekwaarde (en het kengetal) stijgen door aankopen op bedrijventerrein Vosdonk.

Structurele exploitatieruimte

Wanneer tegenover structurele lasten incidentele baten staan, ontstaat er op enig moment een probleem in de begroting.
Het kengetal structurele exploitatieruimte laat zien of dit het geval is. Een negatief percentage betekent dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.

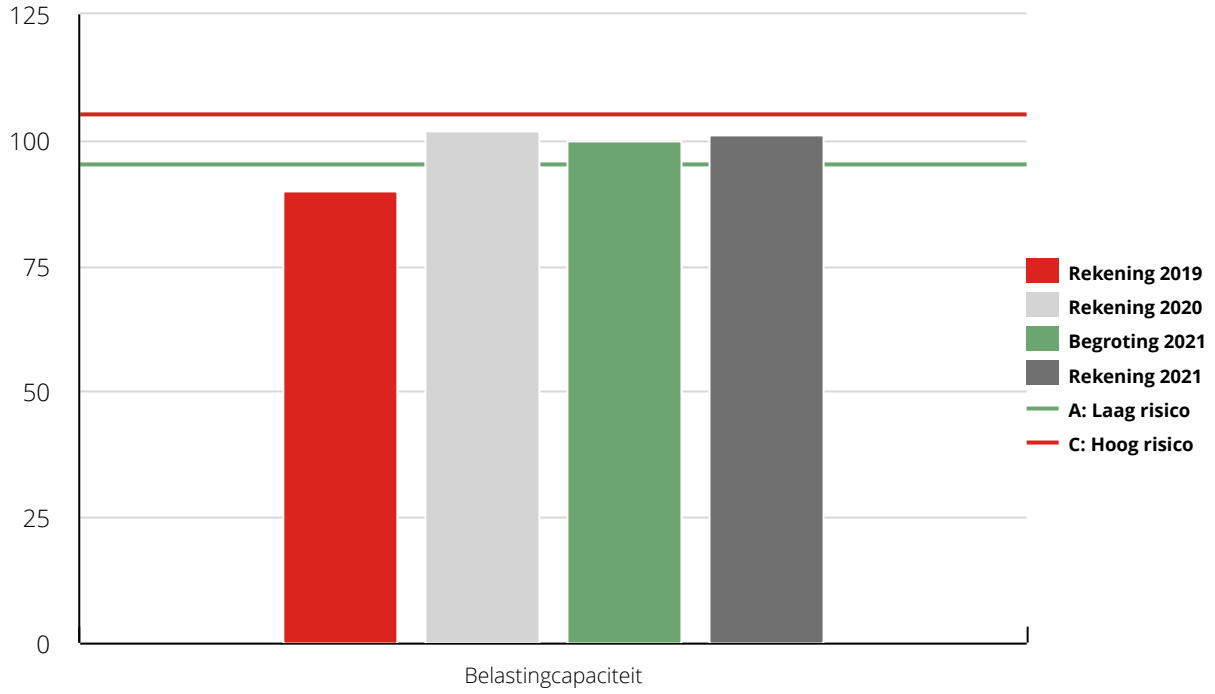

Structurele exploitatieruimte

Het rekeningsaldo is in 2021 positief. Daardoor is dit kengetal positief.

Belastingcapaciteit

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente een financiële tegenvaller kan opvangen of in hoeverre er ruimte is voor nieuw beleid. Een laag percentage betekent dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen kan verwerven.

In 2021 stegen de onroerendezaakbelasting en de afvalstoffenheffing. Het rioolrecht bleef gelijk. Het kengetal bleef daardoor ongeveer gelijk.

Signaleringswaarden

In de tabel ziet u bij welke categorie (A, B of C) de berekende waarden behoren.

Categorie A is het minst risicovol en categorie C het meest risicovol.

Kengetal	Categorie A	Categorie B	Categorie C
1. Netto schuldquote zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130 %	> 130 %
1. Netto schuldquote met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90 - 130 %	> 130 %
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50 %	< 20 %
3. Grondexploitatie	< 20 %	20 - 35 %	> 35 %
4. Structurele exploitatieruimte	Begroting > 0%	Begroting 0%	Begroting < 0%
5. Belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105 %	> 105 %

Op basis van deze indeling vullen we in de tabel van de jaarrekening 2021 per kengetal de categorie in.

Signaleringswaarden van de kengetallen

De kengetallen zijn bedoeld als instrument voor de raad om de financiële positie van de gemeente te beoordelen. De kengetallen worden niet gebruikt als extra normeringsinstrument voor het financieel toezicht door de provincies of het Rijk. De gezamenlijke provinciale toezichthouders constateerden dat het financiële beeld dat uit de kengetallen naar voren komt ook voor de toezichthouder belangrijk is voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Om te beoordelen of de waarden van de kengetallen risicovol zijn of niet worden signaleringswaarden gebruikt. Categorie A is het minst risicovol en categorie C is het meest risicovol.

Onderhoud kapitaalgoederen

Onderhoud kapitaalgoederen

Om ervoor te zorgen dat kapitaalgoederen, bijvoorbeeld gebouwen en wegen, lang mee gaan is onderhoud nodig.
In deze paragraaf beschrijven we het beleid over het onderhoud van kapitaalgoederen.
Ook geven we informatie over de uitgaven voor dit onderhoud.

De kapitaalgoederen verdelen we in:
- kapitaalgoederen openbaar gebied;
- kapitaalgoederen gebouwen;
- kapitaalgoederen sportaccommodaties.

Beleid en ontwikkelingen onderhoud kapitaalgoederen openbaar gebied - 1

De kapitaalgoederen in het openbaar gebied zijn:

- wegen;
- groen;
- verlichting;
- speeltoestellen en straatmeubilair;
- riolering, sloten en waterpartijen;
- afvalinzameling en parkeermeters.

De ontwikkelingen in 2021 lichten we toe.

Onderhoud openbaar gebied

Voor het onderhoud van de openbare ruimte legden we de kwaliteitsniveaus vast en hoeveel geld daarvoor nodig is. De kwaliteitsniveaus van het kenniscentrum voor verkeer, vervoer en infrastructuur CROW zijn vertaald naar de Etten-Leurse situatie. Vanaf 2021 maken we hiervoor gebruik van de letters A+ (5) tot en met D (1). Aanleg gebeurt altijd op niveau A+/A. Het beheer vindt plaats op niveau B (3) of C (2). Met de cijfers tussen haakjes kunnen we het gemeten niveau beoordelen.

In Etten-Leur gebruiken we vanaf 2021 niveau A+ (uitmuntend), niveau A (hoog) en niveau D (onacceptabel) niet voor beheer en onderhoud.
Niveau A+/A zijn te kostbaar en niveau D mag niet voorkomen.

Integrale projecten

Integrale projecten zijn projecten met riolering, verharding, openbaar groen en verlichting.
In 2021 voerden we een aantal grootschalige integrale onderhoudsprojecten uit. Voorbeelden hiervan zijn: Stationsplein, Van 't Hoffstraat, P.A. Damenstraat, Cornelisstraat, Kasteellaan,

Duinkerkelaan, Terwaanstraat, Hondschotestraat, Malbodestraat, Buitenzorg, Orangerie, Neerhof en Grijsoord.

Wegbeheer
We pakten alleen de verharding aan in de volgende projecten: de Hoge Zijweg, Bredaseweg (Mc Donalds-Moerdijkse Postbaan), Liesbosweg (Schoonhout-Lage Vaartkant).

Groenbeheer
Los van de integrale projecten vond er in 2021 geen grootschalig onderhoud plaats aan het openbaar groen. Zoals gebruikelijk voerden we de jaarlijkse inboet (het opnieuw inplanten op plaatsen waar andere planten zijn weggevallen) uit. We startten met de ontwikkeling van een nieuw Groenbeheerplan. We bieden dat in 2022 aan de raad aan.

Openbare verlichting
In 2019 startten we met het per wijk vervangen van de verlichting door energiezuinige LED-verlichting. Met de vervanging naar LED leveren we een bijdrage aan de CO_2-reductie. Tegelijk maken we zo het beheer van de openbare verlichting eenvoudiger doordat we minder verschillende armaturen gebruiken. In 2021 deden we de voorbereiding van het buitengebied. Wij voeren de vervanging in 2022 uit.

We stelden ook een nieuw beheerkader openbare verlichting op. We legden dit in 2021 voor aan de gemeenteraad.

Beleid en ontwikkelingen onderhoud kapitaalgoederen openbaar gebied - 2

Leurse Haven
De voorbereidingen voor het baggeren zijn in 2021 opgestart. We verwachten de uitvoering in 2022.

Westpolderplas
In 2020 startte het blauwalgenonderzoek in de Westpolderplas. Het onderzoek liep enige vertraging op omdat het veldonderzoek door de coronacrisis later begon. Eind 2021 ontvingen we een concept van de eerste resultaten. We verwachten in het tweede kwartaal van 2022 de resultaten van het onderzoek aan de raad voor te leggen.

Riolering
In 2021 voerden we diverse integrale projecten uit.

Sloten en waterpartijen
Jaarlijks worden de gemeentelijke sloten gemaaid. We stelden hiervoor een gezamenlijk bestek op met het waterschap en andere gemeenten. Deze werkzaamheden zijn conform het bestek uitgevoerd. Toezicht en directie zijn gevoerd door het waterschap.
In 2021 voerde het waterschap geen baggerwerkzaamheden uit in Etten-Leur.

Begraafplaats

Als begraafplaats kennen we alleen de begraafplaats Zundertseweg. In 2021 vond alleen regulier onderhoud plaats. In 2021 waren er 48 gebeurtenissen: begraven en plaatsing van urnen. Dit waren er minder dan in 2020, toen waren er 71 gebeurtenissen. Dat er in 2020 piekmomenten waren komt waarschijnlijk door de coronacrisis. De kostendekkendheid van de begraafplaats staat nog steeds onder druk.

Afvalinzameling

We baseren de afvalinzameling op het Gemeentelijk Afvalbeleidsplan 2020. We volgen hierin de landelijk richtlijn “Van afval naar grondstof”.

We voerden de gescheiden inzameling van groente-, fruit- en tuinafval in bij alle hoogbouwcomplexen. Bij een aantal hoogbouwcomplexen is de inzameling van restafval en papier voortaan geregeld met inzamelcontainers in de openbare ruimte. Voorheen regelden die hoogbouwcomplexen dat intern.

In 2021 behaalden we de richtlijn van maximaal 100 kilogram restafval per inwoner. De inzameling van restafval aan huis daalde heel licht naar 74,5 kilogram per inwoner. Het aanbod van grof huishoudelijk afval op de milieustraat daalde ook licht naar 23,5 kilogram per inwoner. Totaal komt hiermee het ingezamelde restafval in 2021 uit op 98 kilogram per inwoner.

Vanaf 1 juli 2021 werken we voor de afvalinzameling aan huis en in de wijk samen met Afvalservice van de gemeente Breda. Deze samenwerking verliep efficiënt en goed.

Uitgaven voor onderhoud kapitaalgoederen openbaar gebied

In de tabel leest u de opgenomen exploitatiekosten voor het openbaar gebied inclusief groot onderhoud en afschrijvingen.

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Verwachtelijk 2021
Klein onderhoud wegen	994	1.011	787
Groot onderhoud wegen	2.536	2.006	2.006
Afschrijvingen wegen	153	311	294
Klein onderhoud verlichting	440	406	440
Afschrijvingen openbare verlichting	18	19	19
Klein onderhoud sloten en waterlopen	15	84	48
Klein onderhoud groen	2.616	2.671	2.564
Afschrijvingen groen	0	0	0
Klein onderhoud riolering	1.377	1.264	1.373
Afschrijvingen riolering	1.071	1.017	965
Klein onderhoud afvalcontainers	3	2	3
Afschrijvingen afvalcontainers	134	209	134
Klein onderhoud parkeermeters	246	438	309
Afschrijvingen parkeermeters	80	80	80
Totaal	**9.682**	**9.518**	**9.023**

Beleid en ontwikkelingen onderhoud kapitaalgoederen gebouwen

Het college stelt elk jaar de onderhoudsplanning voor alle gemeentelijke gebouwen vast. Hierin staat ook een inschatting voor de onderhoudswerkzaamheden voor de volgende tien jaren. Dit heet de meerjarenonderhoudsplanning. Gebouwen die we behouden worden 'goed' onderhouden. Aan panden die we in de toekomst afstoten, plegen we alleen noodzakelijk onderhoud. Door de werkzaamheden goed af te stemmen en te faseren, proberen we zo efficiënt als mogelijk binnen het beschikbare budget te werken.

Cultuurhuis De Nobelaer werd in 2021 opgeleverd. Het jaar 2022 is een onderhoudsperiode. Daarna nemen we het gebouw op in de meerjarenonderhoudsplanning. Op dit moment staan er geen nieuwbouwplannen gepland.

Onderhoud kapitaalgoederen elektrische installaties gemeentelijke objecten

In 2021 zijn alle elektrische aansluitingen van de gemeente Etten-Leur geïnspecteerd volgens de scope 8 norm voor elektrische installaties. De geconstateerde gebreken werden verholpen.

Uitgaven voor onderhoud kapitaalgoederen gebouwen

In de tabel leest u de opgenomen exploitatiekosten voor gebouwen, zwembad en elektrische installaties, inclusief groot onderhoud en afschrijvingen.

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Gewijzigd 2021
Klein onderhoud gebouwen	543	269	219
Groot onderhoud gebouwen	555	505	505
Groot onderhoud zwembad	101	101	101
Afschrijvingen zwembad	197	201	199
Groot onderhoud elektrische installaties	67	67	67
Totaal	**1.462**	**1.142**	**1.090**

Beleid en ontwikkelingen onderhoud kapitaalgoederen sportaccommodaties

Buitensportaccommodaties

We vervingen van drie voetbalvelden op sportpark Lage Banken (Unitas30) en een veld op sportpark Hoge Neer (DSE) in 2021 de kunstgrasmat (volgens het beheersplan buitensportaccommodaties).

Onderhoud inventaris gymlokalen

In 2021 vervingen we volgens planning diverse gymtoestellen.

Uitgaven voor onderhoud kapitaalgoederen sportvoorzieningen

In de tabel leest u de opgenomen exploitatiekosten voor sportvoorzieningen, inclusief de storting voor groot onderhoud.

(bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2020	Begroting 2021	Gewijzigd 2021
Klein onderhoud gymlokalen	41	35	8
Groot onderhoud inventaris gymlokalen	23	18	18
Afschrijvingen gymlokalen	7	0	0
Klein onderhoud sportaccommodaties	411	374	392
Groot onderhoud sportaccommodaties	308	308	308
Afschrijvingen sportaccommodaties	361	361	361
Totaal	**1.151**	**1.096**	**1.087**

Financiering

Financiering

Financiering is de manier waarop de gemeente geld aantrekt of geld (tijdelijk) belegt. Dit noemen we de financieringsfunctie.
De Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) vormt de basis voor het uitvoeren van de financieringsfunctie.

Als we geld nodig hebben gaan we hiervoor een lening aan. Dat kan een kortlopende of langlopende lening zijn. We melden in deze paragraaf hoe we hier in 2021 gebruik van maakten. Ook beschrijven we de voorwaarden van de renterisiconorm en de kasgeldlimiet, die bij de kort- en langlopende leningen horen. We informeren u over de leningportefeuille en het schatkistbankieren.

Financieringsbehoefte 2021

Langlopende financiering (looptijd langer dan 1 jaar)
In 2021 losten we op bestaande leningen € 7,5 miljoen af. We sloten geen nieuwe leningen af
In totaal daalde het bedrag van de langlopende geldleningen van € 67,5 miljoen naar € 60 miljoen.

Kortlopende financiering (looptijd korter dan 1 jaar)
In 2021 was er op diverse momenten een tekort aan liquide middelen. Hiervoor trokken we kortlopende geldleningen aan. De rentepercentages voor deze kortlopende leningen waren het hele jaar negatief: we ontvingen hiervoor rente.
Eind 2021 hadden we een kortlopende lening van € 10 miljoen afgesloten.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

Kasgeldlimiet
Het rentepercentage van leningen staat nog steeds op een laag niveau. Dat geldt vooral voor kortlopende leningen. Daarom financieren we zoveel mogelijk met kortlopende leningen. Hierbij houden we rekening met de kasgeldlimiet.

De kasgeldlimiet is het maximale bedrag waarmee we een financieringstekort met een kortlopende lening mogen financieren volgens de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido). In 2021 bedroeg de kasgeldlimiet € 10,7 miljoen.

We overschreden de kasgeldlimiet in 2021 niet.

Renterisiconorm
Om te voorkomen dat er jaarlijks grote wijzigingen zijn in de rentelasten, schrijft de Wet financiering decentrale overheden de renterisiconorm voor. De jaarlijkse aflossingen en

wijzigingen in de rente (bijvoorbeeld bij een rentevast periode) mogen, bij herfinanciering, niet meer dan 20% van het begrotingstotaal zijn.

In 2021 was deze norm € 25,2 miljoen. We sloten in 2021 geen nieuwe leningen af. We overschreden daarmee de renterisiconorm niet.

Renteschema

Het 'Besluit Begroting en Verantwoording' bevat de aanbeveling om onderstaand renteschema op te nemen.

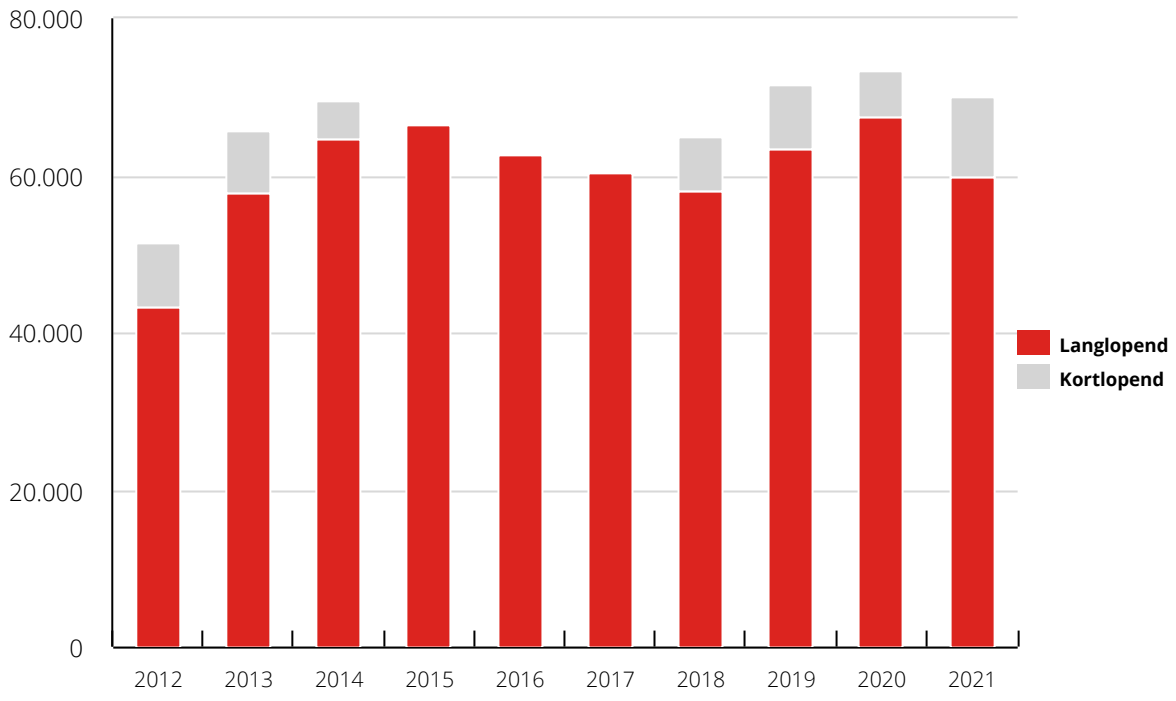
(bedragen x € 1.000)		Begroot 2021		Werkelijk 2021
1. De externe rentelasten over korte en lange financiering		1.200		1.200
2. De externe rentebaten		-45		-58
Saldo rentelasten en rentebaten		**1.154**		**1.142**
3. De rente die aan grondexploitatie **moet** worden doorberekend	-107		-107	
4. De rente van projectfinancieringen die aan het taakveld **moet** worden toegerekend	0		0	
		-107		-107
Aan taakvelden toe te rekenen rente		**1.047**		**1.034**
5. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		-1.328		-1.331
Renteresultaat op het taakveld treasury		**-281**		**-296**

We gebruikten voor de jaarrekening de volgende rentepercentages:

grondexploitaties: 1,31% (bij punt 3);
taakvelden: 1,00% (bij punt 5).

Verloop leningportefeuille

Het verloop van de leningportefeuille ziet u in deze grafiek.

De leningportefeuille (schulden) nam tot en met 2014 toe. In de jaren daarna daalde deze licht. Onder andere door de verkoop van gronden hadden we minder leningen nodig. Vanaf 2018 stijgen de schulden. Een specificatie van de geldleningen leest u hier.

Opgenomen geldleningen

bedrag	*(bedragen x € 1.000)* geldgever	datum	soort	looptijd	aflossing	rente	restant 1-1-2021	rente 2021	Opgenomen 2021	Aflossing 2021	restant 31-12-2021
5.000	Bank Nederlandse Gemeenten	30-12-2011	lineair	10	2021	2,780%	500	14		500	0
8.000	Bank Nederlandse Gemeenten	31-05-2012	fixe	10	2022	2,530%	8.000	202			8.000
7.000	Bank Nederlandse Gemeenten	28-12-2012	fixe	9	2021	2,280%	7.000	160		7.000	0
9.000	Bank Nederlandse Gemeenten	25-07-2013	fixe	10	2023	2,480%	9.000	223			9.000
11.000	Rabobank	27-01-2014	fixe	10	2024	2,630%	11.000	289			11.000
7.000	Bank Nederlandse Gemeenten	19-12-2019	fixe	6	2020	0,000%	7.000	0			7.000
10.000	Waterschapsbank	28-03-2020	fixe	38	2058	2,530%	10.000	253			10.000
5.000	Waarborgfonds Zorg	28-02-2020	fixe	15	2035	0,290%	5.000	14			5.000
5.000	Waarborgfonds Zorg	19-03-2020	fixe	20	2040	0,160%	5.000	8			5.000
5.000	Bank Nederlandse Gemeenten	26-06-2020	fixe	10	2030	0,185%	5.000	9			5.000
							67.500	1.173	0	7.500	60.000

Schatkistbankieren

Decentrale overheden zijn verplicht om geld wat over is tijdelijk te storten in de schatkist bij het Ministerie van Financiën.

Op het moment dat we het geld nodig hebben nemen we dit weer op.

Hierbij is sprake van een drempelwaarde: bedragen onder deze waarde mogen we buiten de schatkist houden.

Tot 1 juli 2021 was deze drempelwaarde 0,75% van het begrotingstotaal: € 946.000.
Vanaf 1 juli 2021 is de drempelwaarde verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal: € 2.521.000.

We overschreden in 2021 de drempelwaarde niet. Meer informatie vindt u hier.

Verstrekte leningen en garantstellingen

Verstrekte leningen
De gemeente neemt niet alleen geld op, maar verstrekte ook leningen. Het openstaande bedrag aan verstrekte leningen bedroeg op 31 december 2021 € 2,4 miljoen (€ 2,8 miljoen op 31 december 2020). Hiervan heeft € 0,5 miljoen betrekking op de hypotheken aan (voormalig) personeel. De overige € 1,9 miljoen zijn meerdere kleine leningen. Een toelichting vindt u bij de financiële vaste activa.

Garantstellingen
Een ander onderdeel van de financieringsfunctie is garantstelling. Bij een garantstelling nemen we de schulden over als een partij niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen. Garantstellingen vinden alleen plaats voor de publieke taak. We stellen ons hier terughoudend bij op.

Ook proberen we de garantstelling samen met andere partijen in te vullen. Bij sportverenigingen staat de gemeente bijvoorbeeld voor 50% garant. De Stichting Waarborgfonds Sport (SWS) staat garant voor de andere 50%.

Een totaaloverzicht van alle garantstellingen leest u hier.

Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering

De organisatie ontwikkelt zich om te blijven voldoen aan de wensen en behoeften van de samenleving nu en in de toekomst. De leidraad daarvoor is de Toekomstvisie die we in 2012 vaststelden, het beleidskader 2018-2021, het collegewerkprogramma en de lijn van de organisatieontwikkeling uit 2018.

Organisatie in coronatijd

Ook in 2021 werkte de organisatie grotendeels thuis door corona. Hoewel medewerkers het persoonlijk contact missen, konden we door de inzet van digitale middelen goed doorwerken. Het digitaal werken nam een vlucht vanaf 2020. Team Informatie begeleidt de verdere doorontwikkeling hiervan.

In 2020, het eerste jaar van de coronacrisis, daalde het ziekteverzuimpercentage flink naar 3,12% (inclusief langdurig zieken en exclusief zwangerschap). In 2021 steeg dit naar de meer gebruikelijke waarde van 4,52%.

Beleidsinventarisatie

Voorbereiding bouwstenen / beleidsinventarisatie

In 2021, het jaar voor de verkiezingen, zetten we de eerste stap richting de actualisatie van het beleid. Dat wil zeggen dat we in 2021 inventariseerden wat de trends en ontwikkelingen zijn die de komende jaren op ons afkomen. Dit legden we vast in de zogenaamde beleidsverkenning 2022-2025. Ook inventariseerden we wat er leeft onder de inwoners en andere partners. Dat deden we aan de hand van diverse participatietrajecten, dialogen en de Burgerpeiling 2021. Dit alles vormt de voorbereiding voor het opstellen van bouwstenen voor het nieuwe raadsprogramma.

Participatie (routeplanner)

In 2021 stelde de gemeenteraad de Routeplanner participatie & communicatie vast. Deze routeplanner helpt ons om de participatie in projecten, beleidsontwikkeling en -uitvoering verder te verbeteren. De gemeenteraad heeft naar aanleiding daarvan diverse startnotities besproken. Hierna gingen het college, de organisatie en vaak ook een projectontwikkelaar verder aan de slag met het betrekken van inwoners en andere partners bij een project. Hoewel er nog veel te leren is, is dit een belangrijke stap in de verdere ontwikkeling van participatie en communicatie in Etten-Leur.

Loonkosten

Er is een nieuwe collectieve arbeidsovereenkomst (CAO) afgesloten met een looptijd tot 1 januari 2023.

De salarissen stijgen met terugwerkende kracht per 1 december 2021 met 1,5% en per 1 april 2022 met 2,4%.

Gegevensbescherming

Voor gegevensbescherming en de bewustwording daarvan vonden in 2021 diverse activiteiten plaats. We legden informatiebeveiliging en privacy steeds beter vast in onze processen. Ondanks de beperkingen door de coronacrisis werkten we verder aan de verhoging van het bewustzijn over gegevensbescherming binnen onze organisatie.

We kunnen beveiligingsincidenten en datalekken nooit helemaal voorkomen. Ook in 2021 werden we hier diverse malen mee geconfronteerd. Onze processen om incidenten af te handelen bleken voldoende te werken. Grote schade door beveiligingsincidenten en datalekken wisten we te voorkomen. We leren continu van incidenten en scherpen waar nodig onze maatregelen en procedures verder aan.

De verantwoording via de ENSIA-cyclus verliep in 2021 in Etten-Leur goed. ENSIA staat voor Eenduidige Normatiek Single Information Audit. Dit jaar legden we voor het eerst ook verantwoording af voor de Waarderegistratie Onroerende Zaken (WOZ). Onze toezichthouders keurden de kwaliteit van de informatieveiligheid van onze diverse informatiesystemen voor 2021 goed.

Via de ENSIA-tool legden we verantwoording af over:
- Basisregistratie Personen (BRP);
- Paspoortuitvoeringsregeling (PUN);
- Digitale persoonsidentificatie (DigiD);
- Waarderegistratie Onroerende Zaken (WOZ);
- Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG);
- Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT);
- Basisregistratie Onderhoud (BRO);
- Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (Suwinet).

Rechtmatigheidsverantwoording 2021

Verantwoordelijkheid college van burgemeester en wethouders

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 21 december 2021 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 1.280.000.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten en de balansmutaties rechtmatig
tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

De geconstateerde afwijkingen zijn:

(bedragen x € 1.000)	omvang afwijking
Inkopen	318.000
Overige afwijkingen < € 128.000	5.000
Totaal	**323.000**

Maatregelen

Inkopen

In het verleden schaften we diverse specifiek gewenste applicaties aan door middel van enkelvoudige inkoopprocedures. Door de financiële omvang hadden deze investeringen breed in de Europese markt moeten worden uitgezet. Ook verlengden we in 2021 een contract voor een zodanig lange tijdsperiode dat de totale contractwaarde boven het wettelijke grensbedrag voor Europese aanbestedingen komt en daarmee financieel onrechtmatig wordt.

Om dergelijke financiële onrechtmatigheden in de toekomst te voorkomen is in de tweede helft van 2020 gestart met het volledig digitaliseren van het inkoopproces. Dit moet het doorlopen

van inkoopprocedures eenvoudiger maken en medewerkers beter ondersteunen bij de keuze van de juiste aanbestedingsprocedure. Ook leidt het digitaliseren van het inkoopproces tot een betere contractregistratie wat helpt bij het verbeteren van het contractmanagement. Deze digitaliseringslag is nagenoeg afgerond en de verwachting is dat we vanaf medio 2022 volgens deze nieuwe manier werken.

Overige maatregelen
Jaarlijks actualiseren we voor de financieel meest omvangrijke processen de risico's, beheersmaatregelen en controleplannen.
In verband met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording besteden we hier in 2022 nog nadrukkelijker aandacht aan. Op deze manier werken we aan de ambitie om als gemeente Etten-Leur 'aantoonbaar financieel in control' te zijn en financiële onrechtmatigheden verder te beperken.

Bewuste afwijkingen
In 2021 is enkele malen bewust afgeweken van de wet- en regelgeving. Deze onrechtmatigheden hebben betrekking op een aantal specifieke applicaties. Om deze applicaties op korte termijn te vervangen zijn forse investeringen nodig. Ook heeft het vervangen van deze applicaties grote gevolgen voor de bedrijfsvoering. Het oplossen van deze onrechtmatigheden vinden wij daarom op dit moment niet opwegen tegen de financiële en bedrijfsvoering aspecten.

Indicatoren

Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten verplicht gemeenten een aantal beleidsindicatoren op te nemen.

Indicatoren			waarde	eenheid
Formatie Fte	2021	Etten-Leur	6,8	per 1.000 inwoners
Bezetting Fte	2021	Etten-Leur	6,6	per 1.000 inwoners
Apparaatskosten	2021	Etten-Leur	€ 604	per inwoner
Externe inhuur	2021	Etten-Leur	3,5%	kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen
Overhead	2021	Etten-Leur	11,0%	kosten overhead als % van de totale lasten

Verbonden partijen

Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn organisaties waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. We spreken over bestuurlijk belang wanneer de gemeente een zetel heeft in het bestuur van die organisatie of wanneer de gemeente stemrecht heeft. De gemeente heeft op die manier zeggenschap in de organisatie. We spreken over een financieel belang wanneer de gemeente de kosten draagt als de organisatie failliet gaat of als de organisatie haar verplichtingen niet nakomt. Of als de gemeente risico draagt over ingelegd kapitaal, zoals bij het bezit van aandelen.

Verantwoording

Voor een uitgebreid verslag van de ontwikkelingen bij de verbonden partijen in 2021 verwijzen wij u naar de jaarverslagen 2021 van de betreffende verbonden partijen. Klik hiervoor op de door u gewenste verbonden partij.

Financieel overzicht

Voor de verbonden partijen zijn de volgende bedragen begroot en gerealiseerd.

(bedragen x € 1.000)	Bijdrage deelnemers 2021	Bijdrage Etten-Leur 2021	Eigen vermogen 31-12-2021	Vreemd vermogen 31-12-2021	Totaal Resultaat 2021
Regio West-Brabant (RWB)	3.139	195	1.312	5.382	231
Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)	17.006	855	155	1.951	155
ICT West Brabant-West	6.322	1.253	0	9.664	918
Veiligheidsregio Midden- en West-Brabant	66.883	2.330	18.703	47.802	3.326
Schoolverzuim en VSV regio West-Brabant	1.597	70	14	674	14
West-Brabants Archief (WBA)	2.264	116	263	281	70
Werkvoorzieningsschap West Noord-Brabant (WVS)	59.563	6.262	7.321	17.209	714
Werkplein Hart van West-Brabant	13.858	2.506	1.971	26.384	1.443
Nazorg Gesloten Stortplaatsen Bavel-Dorst-Zevenbergen	663	63	998	26.594	-86
Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)	35.170	409	2.918	3.285	164
Gemeentelijke Gezondheidsdienst West-Brabant (GGD)	19.684	1.711	6.017	19.394	133
Regionale ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)	0	0	14.180	32.686	489
Totaal	**226.149**	**15.770**	**53.852**	**191.306**	**7.571**

Deelnemingen *(bedragen x € 1.000)*		Eigen vermogen 31-12-2021	Vreemd vermogen 31-12-2021	Resultaat 2021
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	9.828 aandelen	5.062.000	143.995.000	236.000
Stichting inkoopbureau West-Brabant	14 dagdelen per week	-	-	-
N.V. Rewin West-Brabant	20.000 aandelen	1.548	1.178	117
N.V. Brabant Water	55.211 aandelen	-	-	-
Totaal		**5.063.548**	**143.996.178**	**236.117**

Overig *(bedragen x € 1.000)*	Contributie 2021
Benego (Belgisch Nederlands Grens Overleg)	2
Cooperatie Parkeerbeheer Zuidwest Nederland UA	2
Totaal	**4**

Register verbonden partijen

Het register verbonden partijen leest u op onze website.

Verbonden partijen

Voor een uitgebreid verslag van de ontwikkelingen bij de verbonden partijen in 2021 verwijzen wij u naar de jaarverslagen 2021 van de betreffende verbonden partijen. Klik hiervoor op de door u gewenste verbonden partij.

Gemeenschappelijke Regeling Regio West-Brabant (RWB)

De jaarcijfers leest u HIER.

Gemeenschappelijke Regeling Belastingsamenwerking West-Brabant (BWB)

De jaarcijfers leest u HIER.

Gemeenschappelijk Regeling ICT West-Brabant-West

De jaarcijfers leest u HIER.

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De jaarcijfers leest u HIER.

Stichting Inkoopbureau West-Brabant

De jaarcijfers 2021 zijn niet beschikbaar.

Benego (Belgisch Nederlands Grens Overleg)

De jaarcijfers 2021 zijn niet beschikbaar.

Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Midden en West-Brabant

De jaarcijfers leest u HIER.

Cooperatie Parkeerbeheer Zuidwest Nederland UA

De jaarcijfers 2021 zijn niet beschikbaar.

NV Rewin (Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Rewin West-Brabant)

De jaarcijfers leest u HIER.

Gemeenschappelijke Regeling schoolverzuim en Voortijdig Schoolverlaten regio West-Brabant

De jaarcijfers leest u HIER.

Gemeenschappelijke Regeling West-Brabants Archief (WBA)

De jaarcijfers leest u HIER.

Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Noord-Brabant (WVS)

De jaarcijfers leest u HIER.

Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Werkplein Hart van West-Brabant

De jaarcijfers leest u HIER.

Gemeenschappelijke Regeling voor Geweld in Afhankelijkheidsrelaties (GIA) en Meldpunt Crisiszorg West-Brabant

De jaarcijfers 2021 zijn niet beschikbaar.

Gemeenschappelijke Regeling Beschermd Wonen regio Breda

De jaarcijfers 2021 zijn niet beschikbaar.

Gemeenschappelijke Regeling Nazorg Gesloten Stortplaatsen Bavel-Dorst en Zevenbergen

De jaarcijfers leest u HIER.

Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant (OMWB)

De jaarcijfers leest u HIER.

Gemeenschappelijke Regeling Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) West Brabant

De jaarcijfers leest u HIER.

Gemeenschappelijke Regeling Regionale Ambulancevoorziening Brabant Midden-West-Noord (RAV)

De jaarcijfers leest u HIER.

NV Brabant Water

De jaarcijfers 2021 zijn niet beschikbaar.

Grondbeleid & Uitvoeringsprogramma Structuurvisie Plus

Grondbeleid & Uitvoeringsprogramma Structuurvisie Plus

In deze paragraaf nemen we de verplichte toelichting op het grondbeleid op. We geven ook een toelichting op het Uitvoeringsprogramma Structuurvisie Plus. Naast de algemene ontwikkelingen benoemen we de risico's.

Wonen

Een overzicht van de totale voorraad van het woningbouwprogramma binnen het Grondbedrijf leest u in het overzicht woningbouw 2021-2026 in m^2. De afspraken over de woningbouwproductie voor de periode 2017-2026 baseren we op de provinciale bevolkings- en woningbouwbehoefteprognoses. Het gemeentelijk programma voor de periode tot 2021 baseren we op het Beleidskader 2018-2021.

Het doel van de gemeenteraad is om in de periode 2018-2021 minstens 800 woningen te bouwen. De woningen komen onder andere in de Spoorzone, Schoenmakershoek-Oost, De Streek en diverse binnenstedelijke locaties. Voor 2021 waren de onderstaande verkopen begroot, gerealiseerd en in optie uitgegeven.

We bouwden op gemeentelijke gronden zes woningen meer dan begroot. Derden haalden het begrote aantal woningen niet. Zij bouwden 163 woningen te weinig. In de periode 2018 tot en met 2021 zijn 523 woningen opgeleverd. In 2022 moeten nog 555 woningen opgeleverd worden. Medio 2022 maakt het Centraal Bureau voor de Statistiek de cijfers over 2021 bekend.

Uitgifte woningbouw	begroot m^2	aantal woningen	gerealiseerd m^2	aantal woningen
Gemeentelijke gronden	9.800	70	15.285	76
Derden		213		50

In het overzicht woningbouw 2018-2026 oplevering leest u de opgeleverde woningen in aantallen en per categorie.

Woningbouw 2021-2026 in m^2

verkopen woningbouw in m^2 gemeentelijke locaties	Realisatie 2021	Prognose 2022	2023	2024	2025	2026	Totaal
Schoenmakershoek-Oost				25.567			25.567
Haansberg-Oost				14.547	11.988	13.947	40.482
Wipakker				5.678			5.678
Uitleglocatie					50.000	50.000	100.000
Meeuwisdijk						1.650	1.650
Nobelaer			5.500				5.500
Spoorzone-Juvenaat	12.462						12.462
Vier Heemskinderen	2.823						2.823
Totaal	**15.285**	**0**	**5.500**	**45.792**	**61.988**	**65.597**	**194.162**

Woningbouw 2018-2026 oplevering

Oplevering in aantallen:

gemeentelijke locaties	Realisatie 2021	Prognose 2022	2023	2024	2025	2026	Totaal
Totaal	**76**	**227**	**52**	**178**	**254**	**241**	**1.028**

locaties derden	Realisatie 2021	Prognose 2022	2023	2024	2025	2026	Totaal
Totaal	**50**	**328**	**411**	**52**	**9**	**15**	**865**
Totaal aantal woningen	**126**	**555**	**463**	**230**	**263**	**256**	**1.893**

Oplevering in aantallen:

per categorie	Realisatie 2018-2021	Prognose 2022	2023	2024	2025	2026	Totaal
sociale huur grondgebonden	95	20	-	-	54	54	223
sociale huur appartementen	81	130	187	20	-	-	418
Totaal sociale huur	**176**	**150**	**187**	**20**	**54**	**54**	**641**
middeldure huur grondgebonden	-	-	-	-	22	22	44
middeldure huur appartementen	33	44	10	10	-	-	97
Totaal middeldure huur	**33**	**44**	**10**	**10**	**22**	**22**	**141**
dure huur grondgebonden	-	-	-	-	-	-	-
dure huur appartementen	4	-	5	-	-	-	9
Totaal dure huur	**4**	**0**	**5**	**0**	**0**	**0**	**9**
goedkope koopwoningen	74	8	24	28	33	33	200
goedkope koop appartementen	-	20	-	32	-	-	52
Totaal betaalbare koop < € 270.000	**74**	**28**	**24**	**60**	**33**	**33**	**252**
middeldure koopwoningen	58	10	4	43	64	62	241
middeldure koop appartementen	-	122	10	10		15	157
Totaal betaalbare koop < € 355.000	**58**	**132**	**14**	**53**	**64**	**77**	**398**
dure koopwoningen	135	108	113	63	42	33	494
dure koop appartementen	19	83	108	25			235
Totaal dure koop	**154**	**191**	**221**	**88**	**42**	**33**	**729**
bouwkavels	10	10	2	8	48	37	115
bouwkavels CPO*	11	-					11
Totaal bouwkavels	**21**	**10**	**2**	**8**	**48**	**37**	**126**
Totaal	**520**	**555**	**463**	**239**	**263**	**256**	**2.296**

*CPO: Collectief Particulier Opdrachtgeverschap

Werken

Een overzicht van de totale voorraad bedrijfskavels binnen het Grondbedrijf leest u in het overzicht bedrijventerreinen 2021-2026.
Uit vergelijking met de prognose blijkt dat de bestaande voorraad bedrijfskavels voor kleinschalige ontwikkelingen tot 2024
voldoende is.

Om ook na deze periode te voorzien in bedrijfsgrond kochten we de locatie Oude Kerkstraat 2 aan. Na sanering verwachten we In het tweede kwartaal van 2022 de overdracht van deze locatie aan de gemeente. Naast de gemeente hebben ook anderen een beperkt aantal kavels in de verkoop. De daadwerkelijke uitgifte in 2021 was:

Uitgifte bedrijventerreinen	gerealiseerd		
	begroot m²	m²	opties m²
Herstructureringslocaties	0	0	
Nieuw bedrijventerrein	15.570	21.566	9.217

Detailhandel

We hebben geen gronden meer beschikbaar voor de uitbreiding met detailhandel.

Kantoren

We hebben geen gronden meer beschikbaar voor de bouw van nieuwe kantoren. In regionaal verband maakten we afspraken om daar waar mogelijk het volume te laten krimpen.

Bedrijventerreinen 2021-2026

bedrijventerreinen in m²	Realisatie 2021	Prognose 2022	2023	2024	2025	> 2026	Totaal
Vosdonk-Zuid							
Kavel	1.290						1.290
Kavel + woning		10.631	3.597	2.146			16.374
Vosdonk-Noord							
Oude Kerkstraat			20.284	12.908	12.908	25.815	71.915
Verpreide Bedrijfskavels							
Zwartenberg	16.225						16.225
Vosdonk-West	1.335						1.335
Attelaken	2.716						2.716
Totaal	**21.566**	**10.631**	**23.881**	**15.054**	**12.908**	**25.815**	**109.855**

Ecologische verbindingszones

In 2018 sloot de gemeente een nieuwe samenwerkingsovereenkomst af met het Waterschap Brabantse Delta voor de periode
tot 1 januari 2028. Namens LandStad De Baronie dienden het Waterschap en de gemeenten Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Etten-Leur, Gilze en Rijen en Zundert een gezamenlijke subsidieaanvraag in voor grondverwerving en aanleg van natte ecologische verbindingszones. Het Groen Ontwikkelfonds Brabant kende de subsidie toe.

Risico's

De financiële bedrijfsvoering van het Grondbedrijf is zo opgezet dat we risico's in principe opvangen zonder dat we een beroep doen op de algemene dienst van de gemeente. In de tabel geven we aan:

- het actuele risicoprofiel van de grondexploitaties;
- het noodzakelijke weerstandsvermogen op basis van de risicoberekening;
- de verwachte exploitatieresultaten;
- het aantal m^2 grond dat in eigendom is.

(bedragen x € 1.000)	risicoprofiel 31-12-2021	Bruto benodigd weerstandsvermogen	Prognose resultaat	voorraad gronden m²
Grondexploitaties	22.039	7.720	2.353	504.865

Een gedetailleerd overzicht van de grondexploitatierisico's leest u hier. Daarin staat ook een totale berekening van het weerstandsvermogen dat nodig is. Uit dit overzicht blijkt dat de 'Reserve exploitatie risico's' toereikend is.

Risico's grondexploitatie per 31-12-2021

Woningbouwlocaties *(bedragen x € 1.000)*	boekwaarde	Risico	Prognose resultaat	m²
Schoenmakershoek-Oost	4.815	5.500	-2.534	9.000
Spoorzone Juvenaat	-844	825	19	0
De Streek	-4.374	3.536	835	0
Nobelaer	1.629	1.050	110	5.500
Haansberg-Oost	4.105	100	1.426	40.500
`t Carillon	-272	168	104	0
Kompas	-341	470	-128	0
4-Heemskinderen	-390	360	30	0
Wipakker	0	50	0	0
Woningbouwlocaties	**4.328**	**12.059**	**-138**	**55.000**
Bedrijventerreinen				
Vosdonk-Zuid	765	1.150	840	16.375
Vosdonk Noord	308	11.000	-1.038	64.540
Bedrijventerreinen	**1.073**	**12.150**	**-198**	**80.915**
Kantoorlocaties				
Totaal	**5.401**	**24.209**	**-336**	**135.915**

Materiële vaste activa	boekwaarde	Risico	Prognose resultaat	m²
Hoge Haansberg	610	60	610	130.750
Hoge Haansberg	1.714	775	1.714	162.575
Hilsebaan	70	10	70	11.925
Meeuwisdijk	295	10	295	63.700
Totaal	**2.689**	**855**	**2.689**	**368.950**

Panden	boekwaarde	Risico	OZB of taxatiewaarde	m²
Hoevenseweg 34	600	60	600	12.950
Totaal	**600**	**60**	**600**	**12.950**
Totaal exploitatiegebieden	**8.690**	**25.124**		**504.865**

Totalen	boekwaarde	Risico
Woningbouwlocaties	4.328	12.059
Bedrijventerreinen	1.073	12.150
	5.401	**24.209**
Kantoorlocaties	0	0
Materiële vaste activa	2.689	855
Panden	600	60
Maximaal risico	**8.690**	**25.124**

Minimale waarde en voorzieningen	Minimale waarde	Voorzieningen exploitatie tekorten
Woningbouwlocaties	770	2.640
Bedrijventerreinen	4.046	1.030
	4.816	**3.670**
Kantoorlocaties		
Materiële vaste activa	2.689	
Panden	600	
Minimale waarde en voorzieningen	**8.105**	**3.670**

Berekening reëel risico:		
Boekwaarde	8.690	
Risico	25.124	
Planschade risico afgesloten complexen	50	
Maximaal risico		33.864
Minimale waarde gronden en panden	8.105	
Voorziening exploitatie tekorten	3.670	
Minimale waarde en voorzieningen		-11.775
Gecorrigeerd risico		**22.089**
Reëel risico	**35%**	**7.740**

(bedragen x € 1.000)	Prognose resultaat	voorraad gronden m²
Woningbouwlocaties	-138	55.000
Bedrijventerreinen	-198	80.915
	-336	135.915
Kantoorlocaties	0	0
Verspreide percelen	2.689	368.950
Totaal	**2.353**	**504.865**

Investeringen

Overzicht kredieten

Om de gewenste maatschappelijke effecten binnen de programma's te realiseren zijn investeringen nodig.
In deze paragraaf leest u het beleid en de ontwikkelingen van de investeringen.

Het verloop van de investeringskredieten is in 2021 als volgt:

Programma *(bedragen x € 1.000)*	Beschikbaar gesteld	uitgaven t/m 2020	uitgaven 2021	afgesloten 2021	Aanpassing 2022	beschikbaar 2022
0. Bestuur en ondersteuning	2.879	1.415	290	-257		917
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	16.638	7.653	2.885	5		6.106
4. Onderwijs	20.550	19.958	7	-585		0
5. Sport, cultuur en recreatie	20.796	5.244	11.254			4.299
6. Sociaal domein	400	340	27			33
7. Volksgezondheid en milieu	10.565	-2.872	722	-51		12.663
8. Volkshuisvesting*	232	185	-			47
Totaal	**72.061**	**31.923**	**15.185**	**-888**	**0**	**24.065**

(*Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing)

De grootste investeringsuitgaven in 2021 waren:

(bedragen x € 1.000)	
Nobelaer	11.244
Investeringen openbaar gebied	2.817
Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (VGRP)	434
Diverse investeringen	690
Totaal	**15.185**

Afgesloten kredieten
In 2021 sloten we 20 kredieten af. Bij deze kredieten gaven we € 888.000 minder uit dan verwacht. Dit bedrag valt vrij.
Een overzicht van de kredieten die we afsloten leest u hier.

Aanpassing kredieten
Voor de kredieten die we meenemen naar 2022 geldt dat het oorspronkelijke beschikbare budget gelijk blijft.
We stellen voor één krediet toe te voegen:

(bedragen x € 1.000)	verhoging	verlaging
Werkplek	105	
Totaal	**105**	**-**

Eind 2023 zijn de huidige computers (thin clients) afgeschreven. Die vervangen we door docking stations.

Daarmee maken we optimaal gebruik van de laptops. In 2022 starten we de eerste vervanging om ervaring op te doen.

Beschikbare kredieten

(bedragen x € 1.000)	
Verbreed Gemeentelijk RioleringsPlan (VGRP)	10.347
Nobelaer	4.165
Investeringen openbaar gebied	3.387
Herontwikkeling Stationsomgeving	2.063
Afvalinzameling	1.504
Diverse investeringen	2.599
Totaal	**24.065**

Een uitgebreide specificatie van deze kredieten leest u hier.

Kredieten overgenomen naar 2022

Programma 0. BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Investering	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2021	Beschikbaar 31-12-2021	Toelichting
ICT-investeringen elektronische dienstverlening	660	394	266	Het proces tot vaststelling van het kader ambitie dienstverlening heeft langer geduurd dan verwacht. Dit heeft voornamelijk te maken met de coronapandemie. Hierdoor kan pas in 2022 gestart worden met het concrete uitvoeringsplan.
Mobile devices	427	341	86	Dit krediet is voor de aanschaf van mobiele apparatuur voor 2020 tot en met 2022.
Vervanging wagens	449	0	449	Wagens worden in 2022 geleverd.
Vervanging PIMS	75	68	7	Een laatste module moet nog worden geïmplementeerd.
Keukenapparatuur	60	0	60	De vervanging van keukenapparatuur is afhankelijk van het wel of niet aanhouden van het BVC. Het onderzoek naar het BVC loopt nog. We verwachten dat dit eind 2022 duidelijk is.
Meubilair Schonckzaal	50	0	50	De vervanging van het meubilair is afhankelijk van het wel of niet aanhouden van het BVC. Het onderzoek naar het BVC loopt nog. We verwachten dat dit eind 2022 duidelijk is.
Totaal	**1.720**	**803**	**917**	

Programma 2. VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Investering	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2021	Beschikbaar 31-12-2021	Toelichting
Investeringen Beheren op Niveau	7.220	6.207	1.012	Vanaf 2018 is een splitsing gemaakt in groot onderhoud en investeringen in het openbaar gebied. In het verleden werd dit vanuit de voorziening BON gedekt. In lijn met het BBV en na afstemming met de accountant zijn de investeringen vanaf 2018 niet meer gedekt vanuit de voorziening. Deze worden geactiveerd en door afschrijving en rentekosten ten laste gebracht van de exploitatie. In 2018 zijn hiervoor vooraf nog geen kredieten beschikbaar gesteld door de raad. We gingen nog uit van de werkwijze via de voorziening BON. Het gaat om diverse deelprojecten. Deze bevinden zich in verschillende fases van uitvoering.
Herontwikkeling Stationsomgeving	4.000	1.937	2.063	In 2016 is het voormalige postkantoor aangekocht. In 2017 startte de planvorming. In 2018 is het postkantoor gesloopt. Vanaf najaar 2019 wordt het plan uitgevoerd in samenwerking met ProRail. De oude fietsenstalling is gesloopt en de nieuwe geplaatst. Het Stationsplein en het terrein voor het politiebureau zijn opnieuw ingericht.
Reconstructie Spoorlaan	850	35	815	Project is in voorbereiding. Verwachte uitvoering vanaf september 2022.

Investering	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2021	Beschikbaar 31-12-2021	Toelichting
Herontwikkeling Markt 13 - parkeren Dreef	813	800	13	Het voormalige pand van de Aldi is gekocht en gesloopt. Een gedeelte van het vrijkomende terrein is verkocht als bouwkavel. We onderzoeken mogelijkheden voor herontwikkeling in combinatie met de aangrenzende kavel. Nog geen concreet plan.
N640 rotonde, aansluiting, verkeersregelinstallaties	730	6	724	Dit project voeren we samen uit met de Provincie. Project is uitgesteld.
Uitvoeringsprogramma Gemeentelijk Verkeers- en vervoersplan (GVVP)	700	492	208	Jaarlijks is een bedrag beschikbaar voor investeringen uit het uitvoeringsprogramma Gemeentelijk Verkeers- en vervoersplan (GVVP). Met name verkeersveiligheids-projecten rondom scholen en in wijken. Door ziekte en capaciteitsgebrek ontstond in 2021 enige achterstand.
Investeringen BON Openbare verlichting	454	203	251	Vanaf 2018 is een splitsing gemaakt in groot onderhoud en investeringen in het openbaar gebied. In het verleden werd dit vanuit de voorziening BON gedekt. In lijn met het BBV en na afstemming met de accountant zijn de investeringen vanaf 2018 niet meer gedekt vanuit de voorziening. Deze worden geactiveerd en door afschrijving en rentekosten ten laste gebracht van de exploitatie.
Oeverbescherming "De Vaart"	350	0	350	Het is nog niet bekend wanneer dit project wordt opgestart.
N389 (wegvakkentheorie)	250	0	250	Dit project voeren we samen uit met de Provincie. De Provincie liep vertraging op.
Voorbereiding hoofdwegenstructuur	250	5	245	De uitbreidingsplannen volgens de Omgevingsvisie vergen aanpassingen in de bestaande hoofdwegenstructuur. We gaan onderzoeken waar uitbreiding noodzakelijk en mogelijk is.
Openbare verlichting Liesbosweg	90	0	90	Dit krediet is een onderdeel van het project SLIC openbare verlichting buitengebied.
Zwaaikom Leurse Haven	56	4	52	Project wordt uitgevoerd in 2022
Programmatuur Omgevingswet	50	18	32	Door het herhaalde uitstel van de invoering van de Omgevingswet is de investering van nieuwe software hiervoor uitgesteld. Nu gepland voor 2022.
TOTAAL	**15.812**	**9.706**	**6.106**	

Programma 5. SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Investering	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2021	Beschikbaar 31-12-2021	Toelichting
Nieuwbouw Nobelaer	20.573	16.408	4.165	Nieuwbouw is gestart in tweede kwartaal 2020. Het gebouw werd 24 december 2021 opgeleverd. Oplossen restpunten gebouw en inrichting terrein in voorjaar 2022. Financiële afronding eind 2022.
Investeringen BON speeltoestellen	219	85	134	Project is een onderdeel van investeringen BON openbare ruimte.
Investering Openbaar Groen PA Damen/ Cornelisstraat	4	4	0	Project is in voorbereiding. Zie ook project 7072241054 (VGRP PA Damenstraat Cornelisstraat).
TOTAAL	**20.796**	**16.497**	**4.299**	

Programma 6. SOCIAAL DOMEIN

Investering	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2021	Beschikbaar 31-12-2021	Toelichting
Aanpassen bestaand gemeentelijk vastgoed	365	331	34	Conform Raadsprogramma wordt gemeentelijk vastgoed waar mogelijk / noodzakelijk meer duurzaam gemaakt. Projectaanpak is in 2016 opgestart en de uitvoering vanaf 2017. In 2019 zijn maatregelen aan het Stadskantoor uitgevoerd. In 2020 zijn de Gong en de gemeentewerf verduurzaamd. In 2021 zijn wat kleine aanpassingen aan wijkgebouwen gedaan.
TOTAAL	**365**	**331**	**34**	

Programma 7. VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Investering	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2021	Beschikbaar 31-12-2021	Toelichting
Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP)	7.294	-3.053	10.347	Krediet is toegekend aan diverse deelprojecten Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP). Deze bevinden zich in verschillende fases.
Aanbesteding Afval 2020	1.065	567	498	We ronden deze investering in 2022 af.
3 vrachtwagens afvalinzameling	834	0	834	Vrachtwagens worden begin 2022 geleverd en in gebruik genomen.
Ondergrondse perscontainers (16 stuks)	575	4	571	We voeren dit project in 2022 uit.
Haakarm afvalinzameling	334	0	334	Haakarmwagen wordt in 2022 geleverd en in gebruik genomen.
Stalling afvalinzameling	206	217	-11	Project wordt in 2022 afgerond
Vervanging rioolwagen 10	90	0	90	De rioolwagen wordt in 2022 geleverd.
TOTAAL	**10.398**	**-2.266**	**12.663**	

Programma 8. VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Investering	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2021	Beschikbaar 31-12-2021	Toelichting
Uitvoering wijkplannen	232	185	47	Voor Wijk en Idee is een aantal projecten uitgevoerd. Sinds 2010 worden geen nieuwe kredieten meer beschikbaar gesteld.
TOTAAL	**232**	**185**	**47**	
TOTAAL overgenomen naar 2022	**49.323**	**25.258**	**24.065**	

Kredieten beëindigd in 2021

Programma 0. BESTUUR EN ONDERSTEUNING

Investering	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2021	Beschikbaar 31-12-2021	Toelichting
Aanpassing werkomgeving	670	654	16	In 2017 is onderzoek gedaan naar de gewenste aanpassing aan de klimaatinstallatie en kantooromgeving van het Stadskantoor. In 2018 is dit aanbesteed. De uitvoering startte in het 4e kwartaal van 2018. De werkzaamheden lopen door in 2021.
Vervanging wagens	120	122	-2	Wagens begin 2021 geleverd.
Koffieautomaten	68	0	68	De koffieautomaten zijn vervangen. Ze zijn niet aangekocht, maar worden gehuurd.
Dashboard SAS	59	6	53	Uitvoeren van data-analyses en het inzichtelijk maken van trends. We zetten hier Power BI voor in in plaats van SAS.
Voorzieningen gemeentewerf	56	40	16	Project is afgerond en wordt afgesloten.
Management sturingsinformatie	50	34	16	Uitvoeren van data-analyses en trends inzichtelijk maken.
Vervanging telefooncentrale	50	1	49	De aanbesteding is niet doorgegaan, telefonie brengen we onder in Teams.
Tachymeter	43	19	24	Tachymeter is in 2021 vervangen.
Klant Contact Center	25	17	8	We zijn gestart met het inrichten van de Nieuwskamer. Hierdoor optimaliseren we de dienstverlening (telefoon en social media).
Digitables (grote schermen)	18	8	10	De laatste schermen zijn begin 2021 geleverd.
Vervanging financieel pakket	0	0	0	Vervanging van het financieel pakket is uitgesteld naar 2022.
TOTAAL	**1.159**	**902**	**257**	

Programma 2. VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Investering	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2021	Beschikbaar 31-12-2021	Toelichting
Reconstructie Attelakenseweg	706	709	-3	Project is afgerond en kan worden afgesloten.
Aanleg voetpad Trivium	70	74	-4	Langs de nieuwe ontwikkelingen aan het Trivium leggen we een voetpad aan. Afronding vond in 2021 plaats.
Aanpassing parkeerapparatuur/software	50	48	2	Om de betaalautomaten geschikt te maken voor kentekenparkeren zijn aanpassingen in hardware en software noodzakelijk.
TOTAAL	**826**	**831**	**-5**	

Programma 4. ONDERWIJS

Investering	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2021	Beschikbaar 31-12-2021	Toelichting
Brede School Grauwe Polder	12.300	11.881	419	Realisatie van de nieuwe Brede School Grauwe Polder. Aanbesteding 2016, uitvoering 2017 / 2018 en afronding 2019. Laatste discussiepunten met bouwer opgelost in 2021.
Brede school Banakkers	8.250	8.084	166	De bouwwerkzaamheden zijn gestart in 2015 en begin 2017 afgerond. In 2017 is de school in gebruik genomen en het openbaar gebied ingericht. In 2021 rondden we de laatste punten af met de bouwer.
TOTAAL	**20.550**	**19.965**	**585**	

Programma 6. SOCIAAL DOMEIN

Investering	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2021	Beschikbaar 31-12-2021	Toelichting
Maatregelen WMO-proof maken gebouwen	35	35	-0	Conform raadsprogramma wordt gemeentelijk vastgoed waar mogelijk / noodzakelijk meer WMO toegankelijk gemaakt. Projectaanpak is in 2016 opgestart en de uitvoering vanaf 2017.
TOTAAL	**35**	**35**	**0**	

Programma 7. VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU

Investering	Gevoteerd krediet	Uitgaven t/m 2021	Beschikbaar 31-12-2021	Toelichting
Plaatsen ondergrondse containers	168	117	51	Project afgerond.
TOTAAL	**168**	**117**	**51**	
TOTAAL afgesloten kredieten	**22.738**	**21.850**	**888**	

Subsidies

Subsidies

De paragraaf Subsidies bevat twee onderdelen. De gemeente verstrekt aan partners subsidie, omdat zij doelen van het gemeentelijk beleid realiseren. De gemeente spant zich ook in om zelf subsidies te verwerven.

Verstrekte subsidies

	Aangevraagd	Betaald
In 2021 verleenden we de volgende subsidies	**6.100.085**	**6.006.097**

Cultuur - structureel	Aangevraagd	Betaald
100 Jaar Luchtvaart Nederland	990	640
Constantia Etten-Leur	8.100	8.100
Oranjestichting Etten-Leur	3.370	3.370
Orkest Pro Musica Etten-Leur	950	950
Sint Nicolaasvereniging Etten-Leur	1.200	1.200
Stg. Streekmuseum Jan Uten Houte	16.657	12.000
Stichting Carnavalsoptocht Etten-Leur	6.000	6.000
Stichting MaMi	3.000	3.000
Stichting Orgelkring Jacobus Zeemans	1.455	1.455
Stichting Theatergroep Josjes	1.100	1.100
Stichting Vincent van Gogh Etten-Leur	10.000	10.000
Theatr'EL	900	900
Toneel vereniging Mag het Licht Uit	550	550
Totaal Cultuur - structureel	**54.272**	**49.265**

Cultuur - incidenteel	Aangevraagd	Betaald
Stichting Nieuwe Nobelaer	3.200.000	3.200.000
Totaal Cultuur en kunstbeoefening - structureel	**3.200.000**	**3.200.000**

Huur- en exploitatiesubsidie - structureel	Aangevraagd	Betaald
Beheerstichting De Vleer	11.003	-
Beheerstichting D'n Overkant	12.403	-
Beheerstichting Voortouw	3.300	-
Diverse verenigingen	15.119	15.119
IVN huursubsidie	21.745	22.794
Stichting ASE	24.126	24.126
Stichting Instuif "Het Zorgenkind" / huur Drempel	700	700
Stichting Jeugdland / exploitatie Wipakker	11.833	11.833
Stichting Jeugdland / huur Wipakker	18.928	18.928
Stichting Scouting / huur Beuken	38.486	38.486
Stichting Scouting / huur Kokkestraat	13.465	13.465
Stichting Scouting / huur Vijfhuizenweg	23.435	23.435
Stichting Scouting Etten-Leur	45.100	30.132
Stichting Ut Praotuis	20.296	20.296
Stichting Vincent van Gogh huursubsidie	14.514	14.717
Streekmuseum Jan Uten Houte huur	2.254	2.285
Vereniging Buurtbelang Grauwe Polder / exploitatie Gong	12.500	11.939
Vereniging Buurtbelang Grauwe Polder / huur Gong	24.388	24.388
Wijkvereniging Centrum West / exploitatie Drempel	9.000	8.999
Wijkvereniging Centrum West / huur Drempel	22.150	22.150
Totaal Huur- en exploitatiesubsidie - structureel	**344.744**	**303.793**

Subsidieregeling Informele zorg - structureel	Aangevraagd	Betaald
Avoord (eetpunten. Alzheimercafé, schaapskooi)	18.250	14.750
Avoord (preventieve huisbezoeken)	17.931	17.931
Totaal Subsidieregeling Informele zorg - structureel	**36.181**	**32.681**

Subsidieregeling Jeugd- en jongerenwerk - structureel	Aangevraagd	Betaald
Stichting Instuif "Het Zorgenkind"	3.100	3.100
Stichting Jeugdland	7.300	7.300
Stichting Scouting Etten-Leur	30.000	30.000
Totaal Subsidieregeling Jeugd- en jongerenwerk - structureel	**40.400**	**40.400**

Subsidieregeling Maatschappelijke hulpverlening - structureel	Aangevraagd	Betaald
Indigo Brabant B.V. (collectieve preventie)	25.713	25.713
Stichting Slachtofferhulp Nederland	13.048	13.048
Totaal Subsidieregeling Maatschappelijke Hulpverlening - structureel	**38.761**	**38.761**

Subsidieregeling Onderhoud monumenten - incidenteel	Aangevraagd	Betaald
Individuele verstrekkingen	29.250	29.250
Totaal Subsidieregeling Onderhoud monumenten - incidenteel	**29.250**	**29.250**

Subsidieregeling Overig - structureel	Aangevraagd	Betaald
KBO (Kring) Etten	4.500	4.500
St. GGz Breburg Groep / inloopvoorziening	84.522	84.523
St. GGz Breburg Groep / Stekkie	65.328	65.000
St. GGz Breburg Groep / Wijk GGZ-er	103.000	103.000
Stichting Vincent van Gogh Etten-Leur	15.000	15.000
Stichting VluchtelingenWerk Zuid-Nederland	70.740	70.740
Streekomroep	23.426	23.426
Voorheen Surplus Buurtsport	14.500	14.500
Totaal Subsidieregeling Overig - structureel	**381.016**	**380.689**

Subsidieregeling Overig - incidenteel	Aangevraagd	Betaald
Stichting Samenwerkingsplatform Etten-Leur	13.800	13.800
Totaal Subsidieregeling Overig - incidenteel	**13.800**	**13.800**

Subsidieregeling Sociaal cultureel werk - structureel	Aangevraagd	Betaald
EHBO Vereniging Joannes de Deo	1.250	1.250
Oecumenisch inloophuis	750	750
Parochiële Caritas instelling	1.535	750
Stichting Hartveilig	20.000	17.825
Stichting Samenwerkingsplatform Etten-Leur	5.580	5.580
Vrouwenvereniging "oud en jong"	200	200
Totaal Subsidieregeling Sociaal cultureel werk - structureel	**29.315**	**26.355**

Subsidieregeling Sport - structureel	Aangevraagd	Betaald
Badmintonclub Saturnus	2.000	1.000
DSE	4.925	3.596
E.L.B.C.	4.250	1.972
Hockeyclub Etten-Leur	5.000	4.640
HV Internos	9.060	5.345
Korfbalvereniging Focus	5.000	1.531
Ponyclub Concordia Florebit	400	371
R.K.V.V. Internos	3.050	2.413
Rugby Etten-Leur	3.750	2.552
Sportvereniging Rowi	2.122	1.462
Sportvereniging DIO Etten-Leur	9.975	9.256
Stichting wielertopsport Etten-leur	4.814	4.467
T C Etten	4.660	3.276
Tafeltennisvereniging "Tanaka" / Tanaka Hal	3.400	1.114
TC de Vijfhuizen	3.500	2.366
Unitas '30	18.000	5.197
Zwem- en Waterpoloclub "Dio"	4.850	2.877
Totaal Subsidieregeling Sport - structureel	**88.756**	**53.434**

Subsidieregeling Surplus - structureel	Aangevraagd	Betaald
Stichting Surplus (7x24 uurs)	10.973	10.973
Stichting Surplus (AMW)	403.656	403.656
Stichting Surplus (Budgetcoaching)	27.891	27.891
Stichting Surplus (Buurtbemiddeling)	22.259	22.259
Stichting Surplus (E-L voor elkaar)	84.493	84.493
Stichting Surplus (Formulierenteam)	38.713	38.713
Stichting Surplus (Informele Zorg)	251.129	251.129
Stichting Surplus (Jongerenwerk)	355.253	355.253
Stichting Surplus (Maatsch.opbouwwerk)	153.705	153.705
Stichting Surplus (Mantelzorgwaardering project)	20.000	20.000
Stichting Surplus (Meedenkcoaches)	185.721	185.721
Stichting Surplus (Samen Scheiden project)	12.763	12.763
Stichting Surplus (SHV)	71.649	71.649
Stichting Surplus (Spel aan Huis project)	43.527	43.527
Stichting Surplus (SRW)	27.278	27.278
Stichting Surplus (Voorleesexpress project)	25.918	25.918
Stichting Surplus (Vroeg erop af project)	25.526	25.526
Stichting Surplus (JOC huur)	5.450	5.450
Totaal Subsidieregeling Surplus - structureel	**1.765.904**	**1.765.904**

Subsidieregeling Vangnetfonds - structureel	Aangevraagd	Betaald
St. Leergeld Noord-West Brabant	17.500	12.500
Totaal Subsidieregeling Vangnetfonds - structureel	**17.500**	**12.500**

Subsidieregeling Verkeer en vervoer - structureel	Aangevraagd	Betaald
Buurtbusvereniging Lijn ZEZ	500	500
Veilig Verkeer Nederland, afdeling Etten-Leur	9.480	9.480
Vereniging Wijkbus Etten-Leur	500	500
Totaal Subsidieregeling Verkeer en vervoer - structureel	**10.480**	**10.480**

Subsidieregeling Wijkverenigingen - structureel	Aangevraagd	Betaald
Buurtbelang De Keen	5.500	4.580
Buurtvereniging D'n Donk	125	125
Buurtvereniging De Zandspui	125	125
Buurtvereniging Bankenstraat e.o.	125	125
Buurtvereniging Den Hill	125	125
Buurtvereniging Grauwe Polder	125	125
Buurtvereniging Rondom de Bremberg	125	125
Buurtvereniging Zundertseweg / Klappenberg	125	125
Katholieke Bond van Ouderen Afdeling Leur	500	500
PCOB	500	500
Stichting De Hilsebergen	125	125
Stichting Wijkbelang Centrum-Oost	10.500	10.500
Stichting Wijkbelang Hooghuis	7.300	7.300
Vereniging Buurtbelang Grauwe Polder	500	500
Vrouwen van Nu Etten-Leur	500	500
Wijkvereniging Banakkers	8.705	8.705
Wijkvereniging Centrum West	4.000	4.000
Wijkvereniging Etten-Leur Noord	3.500	3.500
Wijkvereniging Grient / Sanderbanken	500	500
Wijkvereniging Schoenmakershoek	5.000	5.000
Totaal Subsidieregeling Wijkverenigingen - structureel	**48.005**	**47.085**

Subsidieregeling Woonconsumentenorganisaties - structureel	Aangevraagd	Betaald
VAC Vrouwen advies commissie	1.700	1.700
Totaal Subsidieregeling Woonconsumentenorganisaties - structureel	**1.700**	**1.700**

Ontvangen subsidies

We vragen alleen de subsidies aan die passen in en bijdragen aan ons eigen beleid. Bij een groot deel van de subsidiemogelijkheden is er sprake van cofinanciering. Dat betekent dat de subsidie wordt verstrekt onder de voorwaarde dat de gemeente een deel van het benodigde bedrag bijdraagt. Als de gemeente niet in staat is geld bij te dragen, maken we geen aanspraak op cofinanciering.

Hieronder leest u het overzicht van de ontvangen subsidies.

Verstrekker ***(bedragen x € 1)***	**Project**	**Ontvangen 2021**
Provincie Noord-Brabant	Mensgerichte maatregelen	5.652
Provincie Noord-Brabant	BrabantsVerkeersveiligheidslabel en Totally Trafic	37.270
Kunstbalie	Verantwoording cultuureducatie 3 2021-2024	24.075
Europese subsidie	Smart Light Concepts (SLIC)	20.518
Ministerie van Binnenlandse Zaken	Regeling reductie Energiegebruik	176.552
Rijksdienst voor ondernemend Nederland	Transitie Visie Warmte	20.660
Rijksdienst voor ondernemend Nederland	Regeling reductie energiegebruik woningen (C34)	410.964
Totaal		**695.691**

Jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders legt ieder jaar verantwoording af aan de gemeenteraad van Etten-Leur over het gevoerde beleid.
De jaarrekening is hiervan de financiële vertaling.

1. Lasten en baten per programma

1.1 Totaaloverzicht

Dit totaaloverzicht geeft inzicht in de lasten en baten per programma voor de jaarrekening 2021. Ook geeft het inzicht in het saldo van de algemene dekkingsmiddelen, de post onvoorzien en de mutaties in de reserves. Deze gegevens staan naast de gewijzigde begrotingscijfers 2021. De verschillende onderdelen lichten we toe.

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021		Begroting 2021 na wijziging		Rekening 2021		Resultaat
Programma	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**2021**
0. Bestuur en Ondersteuning	2.875	1.741	6.114	1.546	3.247	1.628	-1.619
1. Veiligheid	3.647	9	3.593	9	3.596	16	-3.580
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	7.261	2.987	7.323	2.789	6.985	2.826	-4.159
3. Economische zaken	355	174	540	205	475	211	-264
4. Onderwijs	7.395	1.913	7.105	1.475	6.877	1.369	-5.508
5. Sport, Cultuur en Recreatie	10.557	1.498	10.843	1.786	10.477	1.749	-8.728
6. Sociaal Domein	51.132	12.094	54.239	13.585	52.800	12.638	-40.162
7. Volksgezondheid en Milieu	13.354	12.893	12.771	12.052	13.317	12.728	-589
8. Volkshuisvesting, RO en SV	10.803	9.933	9.883	7.733	11.311	10.754	-557
Subtotaal programma's	**107.378**	**43.241**	**112.411**	**41.179**	**109.084**	**43.918**	**-65.165**
Algemene dekkingsmiddelen							
Lokale heffingen	0	9.033	0	8.934	0	8.910	8.910
Uitkering Gemeentefonds	0	68.825	0	73.330	0	73.948	73.948
Dividenden	0	12	0	12	0	18	18
Saldo financieringsfunctie	1.203	92	1.143	152	1.124	51	-1.073
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	**1.203**	**77.962**	**1.143**	**82.428**	**1.124**	**82.927**	**81.802**
Overhead	14.641	2.859	14.340	2.865	13.647	2.845	-10.802
Vennootschapsbelasting	0		0	0	0	0	0
Post onvoorzien	250		151	0	0	0	0
Totaal saldo van baten en lasten	**123.472**	**124.062**	**128.045**	**126.473**	**123.855**	**129.690**	**5.835**
Toevoeging en onttrekkingen reserves	2.602	2.571	4.588	7.435	4.243	4.526	283
Resultaat	**126.073**	**126.634**	**132.632**	**133.908**	**128.098**	**134.216**	**6.119**

1.2 Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de lokale heffingen, de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, dividenden en het saldo uit de financieringsfunctie.

1.2.1 Lokale heffingen

Lokale heffingen *(bedragen x € 1.000)*	Rekening 2020	Raming begroting 2021	Actuele begroting 2021	Rekening 2021	Verschil
Onroerendezaakbelasting	8.856	8.750	8.704	8.673	-31
Hondenbelasting	235	237	231	237	6
Precariobelasting	20	46	0	0	0
Totaal lokale heffingen	**9.112**	**9.033**	**8.934**	**8.910**	**-24**

1.2.2 Uitkering Gemeentefonds

De uitkering Gemeentefonds is het geld dat gemeenten van het Rijk ontvangen om hun taken uit te voeren.

Uitkering gemeentefonds *(bedragen x € 1.000)*	Rekening 2020	Raming begroting 2021	Actuele begroting 2021	Rekening 2021	Verschil
Uitkering gemeentefonds	68.994	68.825	73.330	73.948	618

Deze uitkering mogen we overal voor inzetten. De actuele begroting voor de uitkering Gemeentefonds baseren we op de septembercirculaire 2021 en tegen actuele prijzen. Dit betekent dat we in de begroting van de algemene uitkering de loon- en prijsontwikkeling van de rijksuitgaven meenemen.

1.2.3 Dividenden

Jaarlijks ontvangen we dividend van de Bank Nederlandse Gemeenten.

Dividenden *(bedragen x € 1.000)*	Rekening 2020	Raming begroting 2021	Actuele begroting 2021	Rekening 2021	Verschil
Bank Nederlandse Gemeenten	12	12	12	18	6

1.2.4 Financieringsfunctie

Onder het saldo van de financieringsfunctie verstaan we het verschil tussen de te betalen en te ontvangen rente.

Financieringsfunctie *(bedragen x € 1.000)*	Rekening 2020	Raming begroting 2021	Actuele begroting 2021	Rekening 2021	Verschil
Rentelasten	1.174	1.203	1.143	1.124	-19
Rentebaten	53	92	152	51	-101
Totaal financieringsfunctie	**-1.120**	**-1.111**	**-991**	**-1.073**	**-82**

1.3 Post onvoorzien

in de begroting 2021 namen we voor onvoorzien € 250.000 op.
Hoe we dit geld gebruikten leest u hieronder.

Begrotingswijziging *(bedragen x € 1.000)*	raads-vergadering	Onderwerp	
Begroting 2021			250
2e begrotingswijziging 2021 (1e bestuursrapportage)	05-07-2021	Kosten bommenonderzoek 2020	-9
2e begrotingswijziging 2021 (1e bestuursrapportage)	05-07-2021	Project Beheer en Onderhoud Brede Scholen	-65
3e begrotingswijziging 2021 (2e bestuursrapportage)	08-11-2021	Cimbaalhof speeltoestel	-8
3e begrotingswijziging 2021 (2e bestuursrapportage)	08-11-2021	Sportverenigingen energie teruglevering	-18
Totaal			**150**

1.4 Overhead

Gemeenten zijn verplicht de overhead centraal in de begroting en jaarrekening op te nemen. De definitie van overhead is hier: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

Het gaat dan op hoofdlijnen om de volgende kosten:

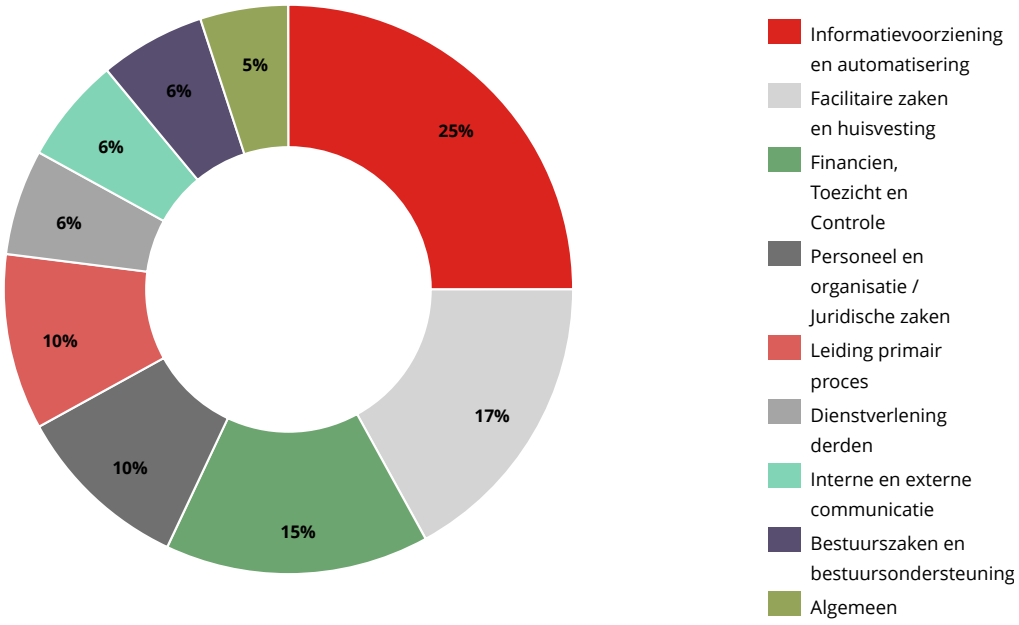
- huisvesting en facilitaire zaken (inclusief beveiliging);
- leidinggevenden primair proces;
- financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- personeel en organisatie;
- inkoop (inclusief aanbesteding en contractmanagement);
- interne en externe communicatie;
- juridische zaken;
- bestuurszaken en bestuursondersteuning (exclusief griffie);
- informatievoorziening en automatisering;
- documentaire informatievoorziening;
- managementondersteuning primair proces.

De inkomsten die we met overhead genereren (bijvoorbeeld door dienstverlening) brengen we in mindering op de kosten.

Opbouw overhead	Raming begroting 2021	Actuele begroting 2021	Rekening 2021
Totale overheadkosten	16.035	15.431	14.659
Totale overheadinkomsten (met name dienstverlening RWB, Werkplein en Zundert)	-2.859	-2.865	-2.845
Totale overhead	**13.176**	**12.566**	**11.814**
Toerekening aan investeringen, grondexploitaties en voorzieningen	-1.395	-1.091	-1.012
Netto saldo overhead	**11.781**	**11.475**	**10.802**

De totale overheadkosten bedroegen € 14,7 miljoen. In de grafiek ziet u de procentuele opbouw van de overhead.

Omdat we met de overhead ook inkomsten genereren is de totale overhead € 11,8 miljoen. In de begroting was dat € 12,6 miljoen. Het verschil ontstond door lagere kosten voor ICT, Financiën (nieuw financieel pakket) en bij facilitair (bijvoorbeeld telefonie).

1.5 Vennootschapsbelasting

We verwachten dat we over de periode 2016 tot en met 2021 geen vennootschapsbelasting (vpb) verschuldigd zijn.

We bereikten overeenstemming met de Belastingdienst over de verwerking van de vpb bij de verhuur van onroerende zaken en de activiteit 'verkoop van reststromen uit huishoudelijk afval'.

Voor het indienen van de aangifte vpb over 2018 en verder ontvingen we uitstel. We overleggen met de Belastingdienst de vpb-kwalificatie van de parkeergarage. Zodra we hierover overeenstemming bereiken dienen we de aangiften vpb 2018, 2019 en 2020 in.

1.6 Overzicht incidentele baten en lasten

Bij het opstellen van de jaarrekening stellen we een overzicht van incidentele baten en lasten op. We doen dit om te beoordelen of er sprake is van materieel evenwicht (structurele lasten worden gedekt door structurele baten). Dit overzicht gebruikt de provincie voor hun beoordeling als toezichthouder.

In hoofdlijn zijn alle baten en lasten structureel. Of een bedrag incidenteel is, is afhankelijk waarvoor dit bedrag bedoeld is.
Ook moet er sprake zijn van een duidelijke einddatum. We nemen bedragen op groter dan € 50.000.

In de jaarrekening 2021 namen we per programma de volgende incidentele lasten en baten op:

(bedragen x € 1.000)	lasten	baten
Programma 0. Bestuur en ondersteuning	1.785	1.835
Programma 1. Veiligheid	0	0
Programma 2. Verkeer, vervoer en waterstaat	151	50
Programma 3. Economie	115	115
Programma 4. Onderwijs	0	548
Programma 5. Sport, cultuur en recreatie	0	290
Programma 6. Sociaal domein	0	0
Programma 7. Volksgezondeheid en milieu	100	0
Programma 8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	704	554
Totaal	**2.855**	**3.392**

Programma 0

(bedragen x € 1.000)	lasten	baten
1. Contractbeheerder	51	
1. Contractbeheerder (dekking uit algemene reserve)		51
2. Kosten automatisering	100	
2. Kosten automatisering (dekking uit reserve automatisering)		100
3. Versterking Algemene risicoreserve	457	
4. Resultaatbestemmingen jaarrekening 2020		1.684
5. Storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	1.000	
(overschot Herstelfonds Vitaal en Veerkrachtig Etten-Leur)		
6. Storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	294	
(overschot implementatie financieel pakket).		
7. Onderuitputting kapitaallasten	-118	
Totaal	**1.785**	**1.835**

1. Contractbeheer
De kosten van contractbeheer dekten we uit de algemene reserve.

2. Kosten automatisering
We maakten kosten om software als online dienst af te nemen (financieel pakket).
De kosten hiervan dekten we uit de reserve automatisering.

3. Versterking algemene risicoreserve
We versterkten het eigen vermogen door een storting in de algemene reserve.

4. Resultaatbestemmingen jaarrekening 2020
Met het vaststellen van de jaarrekening 2020 zijn ook de resultaatbestemmingen vastgesteld.
Zie Besluitvorming jaarrekening 2020. In 2021 zetten we dat geld in voor de dekking van uitgaven.

5. Storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden - overschot Herstelfonds Vitaal en Veerkrachtig Etten-Leur
Het geld uit dit fonds zetten we in 2022 in. We storten het overschot in de reserve en halen dit er in 2022 weer uit.

6. Storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden - overschot implementatie financieel pakket
Het nieuw financieel pakket implementeren we in 2022. Het geld dat daarvoor beschikbaar was storten we in de reserve en halen dat er in 2022 weer uit.,

7. Onderuitputting kapitaallasten
In het eerste jaar van investeren schrijven we niet af. Hierdoor is er een incidenteel voordeel.

Programma 2

(bedragen x € 1.000)	lasten	baten
1. Storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	101	
(overschot digitalisering parkeerproducten).		
2. Storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	50	
(overschot Gemeentelijk Verkeers- en vervoersplan - GVVP)		
3. Onttrekking reserve Landschapsbeheer (verbeteren wandel- en fietspaden)		50
Totaal	**151**	**50**

1. Storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden (overschot digitalisering parkeerproducten)
De werkzaamheden voor het digitaliseren van parkeerproducten voeren we in 2022 verder uit. Het overschot storten we daarom in de reserve. In 2022 halen we dat er weer uit.

2. Storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden (overschot Gemeentelijk Verkeers- en vervoersplan)
Projecten van het Gemeente Verkeers- en vervoersplan voeren we in 2022 verder uit.
Het overschot storten we daarom in de reserve. In 2022 halen we dat er weer uit.

3. Ontrekking reserve Landschapsbeheer (verbeteren wandel- en fietspaden)
We verbeterden de wandel- en fietspaden in het buitengebied. De kosten hiervan dekten we uit de reserve Landschapsbeheer.

Programma 3

(bedragen x € 1.000)	lasten	baten
1. Verplaatsing hondenvereniging	115	
1. Verplaatsing hondenvereniging (dekking reserve structuurvisie Plus)		115
Totaal	**115**	**115**

1. Verplaatsing hondenvereniging
We verplaatsten de hondenvereniging van de Zeedijk naar de Olympiade.
De kosten hiervan dekten we uit de reserve structuurvisie Plus.

Programma 4

(bedragen x € 1.000)	lasten	baten
1. Onttrekking dekkingsreserve Onderwijs		548
Totaal	**0**	**548**

1. Onttrekking dekkingsreserve Onderwijs
In de exploitatie nemen we een vast bedrag op voor kapitaallasten onderwijshuisvesting.
Voor de kosten boven dit bedrag zetten we de reserve onderwijs in.

Programma 5

(bedragen x € 1.000)	lasten	baten
Verkoop snippergroen		290
Totaal	**0**	**290**

1. Verkoop gronden en snippergoen
In 2021 verkochten we snippergroen.

Programma 7

(bedragen x € 1.000)	lasten	baten
1. Storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden (overschot Transitievisie Warmte)	100	
Totaal	**100**	**0**

1. Storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden (overschot Transitievisie Warmte)
Een gedeelte van de werkzaamheden voeren we in 2022 uit. Daarom storten we het overschot in de reserve.
In 2022 halen we het er weer uit.

Programma 8

(bedragen x € 1.000)	lasten	baten
1. Saldo lasten en baten grondexploitatie	554	
1. Stortingen en onttrekkingen reserves Grondbedrijf		554
2. Storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden (overschot invoering Omgevingswet)	150	
Totaal	**704**	**554**

1. Baten en lasten grondexploitatie (inclusief reserves grondbedrijf)
Het resultaat binnen de grondexploitatie verrekenen we met de reserves Grondbedrijf.
In de begroting en de jaarrekening verwerken we het Grondbedrijf budgetneutraal.

2. Storting reserve Nog uit te voeren werkzaamheden (overschot invoering Omgevingswet)
De invoering van de Omgevingswet loopt door in 2022. We storten daarom het overschot in de reserve.
In 2022 halen we dat er weer uit.

1.7 Structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Een overzicht van de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves leest u hier.

Toevoegingen aan en ontrekkingen uit de reserves zijn in principe incidenteel.
Dat geldt niet wanneer het gaat om reguliere onttrekkingen aan dekkingsreserves (kapitaallasten).

Onderstaand staan de structurele mutaties in de reserves.

Lasten (stortingen reserves):

(bedragen x € 1.000)	2021
Niet van toepassing	
Totaal stortingen reserves	**0**

Baten (onttrekkingen reserves):

(bedragen x € 1.000)	2021
Dekkingsreserve kapitaallasten Sportvoorzieningen	286
Totaal onttrekkingen reserves	**286**

1.8 Wet Normering Topinkomens (WNT)

De WNT verplicht tot het openbaar maken van de salarissen van de zogeheten topfunctionarissen. Tot de topfunctionarissen behoren diegenen die leiding geven aan de gehele organisatie. Bij gemeenten behoren de gemeentesecretaris en de griffier tot deze topfunctionarissen.

Functiegegevens 2021 *(bedragen x € 1)*	*W. Voeten* *griffier*	*C. Smits* *gemeentesecretaris*
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01-01/31-12	01-01/31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	98.706	118.901
Beloningen betaalbaar op termijn	18.017	21.308
Subtotaal	*116.723*	*140.209*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	209.000	209.000
Bezoldiging	116.723	140.209

Functiegegevens 2020 *(bedragen x € 1)*	*W. Voeten* *griffier*	*C. Smits* *gemeentesecretaris*
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01-01/31-12	01-01/31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	97.493	113.840
Beloningen betaalbaar op termijn	17.305	20.225
Subtotaal	*114.798*	*134.065*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	201.000	201.000
Bezoldiging	114.798	134.065

1.9 Begrotingsrechtmatigheid

(bedragen x € 1.000)	Begroting 2021			Jaarrekening 2021			Begrotingsafwijking			Lastenoverschrijdi	
Programma	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**	**Saldo**	**Lasten**	**Baten**
0. Bestuur en Ondersteuning	6.114	1.546	-4.568	3.247	1.628	-1.619	2.867	-82	2.949		
1. Veiligheid	3.593	9	-3.584	3.596	16	-3.580	-3	-7	4	-3	
2. Verkeer, vervoer en waterstaat	7.323	2.789	-4.534	6.985	2.826	-4.159	338	-37	375		
3. Economie	540	205	-335	475	211	-264	65	-6	71		
4. Onderwijs	7.105	1.475	-5.629	6.877	1.369	-5.508	228	106	121		
5. Sport, cultuur en recreatie	10.843	1.786	-9.057	10.477	1.749	-8.728	366	37	329		
6. Sociaal Domein	54.239	13.585	-40.653	52.800	12.638	-40.162	1.439	948	491		
7. Volksgezondheid en Milieu	12.771	12.052	-720	13.317	12.728	-589	-545	-676	131	-545	
8. Volkshuisvesting, RO en SV	9.883	7.733	-2.150	11.311	10.754	-557	-1.428	-3.021	1.593	-1.428	
Subtotaal programma's	**112.411**	**41.179**	**-71.231**	**109.084**	**43.918**	**-65.165**	**3.327**	**-2.739**	**6.066**	**-1.976**	**0**
Algemene dekkingsmiddelen											
Lokale heffingen	0	8.934	8.934	0	8.910	8.910	0	24	-24		
Uitkering Gemeentefonds	0	73.330	73.330	0	73.948	73.948	0	-618	618		
Dividenden	0	12	12	0	18	18	0	-6	6		
Saldo financieringsfunctie	1.143	152	-991	1.124	51	-1.073	19	101	-82		
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	**1.143**	**82.428**	**81.285**	**1.124**	**82.927**	**81.802**	**19**	**-498**	**517**	**0**	**0**
Overhead	14.340	2.865	-11.475	13.647	2.845	-10.802	694	20	674		
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Post onvoorzien	151	0	-151	0	0	0	151	0	151		
Totaal saldo van baten en lasten	**128.045**	**126.473**	**-1.572**	**123.855**	**129.690**	**5.835**	**4.190**	**-3.217**	**7.407**	**-1.976**	**0**
Toevoeging en onttrekkingen reserves	4.588	7.435	2.848	4.243	4.526	283	344	2.909	-2.564		
Resultaat	**132.632**	**133.908**	**1.276**	**128.098**	**134.216**	**6.119**	**4.534**	**-308**	**4.843**	**-1.976**	**0**

Bij de rechtmatigheidscontrole is het begrotingscriterium een belangrijk toetsingsinstrument. In de toelichting op het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (Bado) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:

"Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, alsmede het begrotingsjaar van belang zijn."

De algemene lijn is dat begrotingsoverschrijdingen die binnen de beleidskaders van de raad passen niet meegewogen worden in het accountantsoordeel.

Begrotingsafwijkingen - wat zegt het BBV?

Er kunnen zeven verschillende begrotingsoverschrijdingen worden onderscheiden. In onderstaand overzicht geven we aan wat naar de mening van de Commissie Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) de consequentie van de betreffende overschrijding moet zijn voor het accountantsoordeel[1].

[1] Bron: Kadernota Rechtmatigheid 2018, commissie BBV.

	Soorten begrotingsafwijkingen	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel.	Onrechtm en telt mee voor het oordeel.
1.	Budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar ruimer geïnterpreteerd dan in regelgeving (subsidieregeling, -verordening) was gedefinieerd.		X
2.	Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn geautoriseerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
3.	Budgetoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
4.	Budgetoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
5.	Budgetoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X
6.	Budgetoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente ervoor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar.		
6 a.	**Geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar**		X
6 b.	**Geconstateerd na verantwoordingsjaar**	X	
7.	Budgetoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen of totaal geautoriseerd budget) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren.		
7 a.	**Jaar van investeren**		X
7 b.	**Afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren**	X	

Begrotingsafwijkingen - Werkelijk

In de tabel leest u per programma de lastenoverschrijding ten opzichte van de begroting per soort begrotingsafwijking.

Omdat een lastenoverschrijding op programmaniveau een saldo is van meerdere programmaonderdelen, is het mogelijk dat de nadere uitsplitsing van de overschrijdingen leidt tot een hoger bedrag aan overschrijdingen dan het saldo op het programma.

Op bepaalde programmaonderdelen zijn ook lagere lasten dan begroot gerealiseerd. Deze lieten we in het kader van de beoordeling van de begrotingsrechtmatigheid buiten beschouwing tenzij deze relevant zijn voor beoordeling.

Onrechtmatige overschrijding *(bedragen x € 1.000)*	last	3.	4.	6b 7b. / 1. 2. 5. 6a. 7a.
0. Bestuur en Ondersteuning				
1. Veiligheid	-3	-3		
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
3. Economie				
4. Onderwijs				
5. Sport, cultuur en recreatie				
6. Sociaal Domein				
7. Volksgezondheid en Milieu	-545	-545		
8. Volkshuisvesting, RO en SV	-1.428		-1.428	
Subtotaal programma's	**-1.976**		**-1.428**	
Algemene dekkingsmiddelen				
Lokale heffingen				
Uitkering Gemeentefonds				
Dividenden				
Saldo financieringsfunctie				
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen	**0**		**0**	
Overhead				
Vennootschapsbelasting				
Post onvoorzien				
Totaal saldo van baten en lasten	**-1.976**		**-1.428**	
Toevoeging reserves				
Resultaat	**-1.976**		**-1.428**	

Voor de onderdelen 3, 4, 6b en 7b geldt: onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel.

Voor de onderdelen 1, 2, 5, 6a en 7a geldt: onrechtmatig en telt mee voor het oordeel.

Toelichting en conclusie

Lastenoverschrijdingen

Programma 3 Economie

De lastenoverschrijding bedraagt € 3.000 voor woningontruimingen. Hier staan inkomsten tegenover.

Programma 7 Volksgezondheid en Milieu

De lastenoverschrijding bedraagt € 545.000. De overschrijding heeft betrekking op de subsidieregeling Reductie Energieverbruik.
De overschrijding wordt gecompenseerd door hogere inkomsten (subsidie).

Programma 8 Volkshuisvesting

De lastenoverschrijding bedraagt € 1.428.000. Het is de doorboeking naar de balans van positieve resultaten op de diverse exploitaties. Per saldo is het Grondbedrijf zoals gebruikelijk neutraal verwerkt in de jaarrekening.

Conclusie

Op basis van de voorgaande analyse constateerden we alleen begrotingsonrechtmatigheden die niet meetellen voor het accountantsoordeel.

2. Balans

2. Balans

ACTIVA *(bedragen x € 1.000)*	31-12-2020	31-12-2021
A. VASTE ACTIVA		
1. Materiële vaste activa		
Investeringen met een economisch nut		
- investering met economisch nut waarvoor heffing kan worden geheven	23.530	24.415
- overige investeringen met een economisch nut	96.763	104.176
Totaal investeringen met een economisch nut	**120.293**	**128.591**
Investeringen met een maatschappelijk nut	9.946	11.694
Totaal materiële vaste activa	**130.239**	**140.286**
2. Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	202	202
- overige verbonden partijen	0	0
Overige langlopende leningen uitgeleend geld	2.174	1.665
minus voorzieningen claims en geschillen	*0*	*0*
Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer	453	582
Totaal financiële vaste activa	**2.829**	**2.449**
TOTAAL VASTE ACTIVA	**133.068**	**142.734**
B. VLOTTENDE ACTIVA		
1. Voorraden		
a. Grond- en hulpstoffen:	0	0
b. Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	8.202	5.398
minus voorzieningen grondexploitatie	*-2.983*	*-3.700*
c. Gereed product en handelsvoorraden	0	0
Totaal voorraden	**5.219**	**1.698**
2. Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
a. Vorderingen op openbare lichamen	9.125	8.198
b. Rekening Courant verhoudingen met niet financiële instellingen	1.136	1.005
c. Rekening Courant met het Rijk	0	0
d. Overige vorderingen	1.199	1.292
minus voorzieningen dubieuze debiteuren	*-782*	*-810*
Totaal vorderingen	**10.677**	**9.686**
3. Liquide middelen	**7.919**	**5.418**
4. Overlopende activa	**6.917**	**4.432**
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	**30.733**	**21.235**
TOTAAL ACTIVA	**163.800**	**163.969**

PASSIVA *(bedragen x € 1.000)*	31-12-2020	31-12-2021
A. VASTE PASSIVA		
1. Eigen vermogen		
a. Algemene reserves	3.527	5.270
b. Bestemmingsreserves:		
- dekkingsreserves	17.421	16.587
- overige bestemmingsreserves	2.154	3.227
- bestemmingsreserves grondexploitatie	9.604	10.018
c. Rekeningsaldo		
- Rekeningsaldo (reeds geautoriseerde resultaatbestemmingen)	176	0
- Rekeningsaldo (gerealiseerd resultaat)	2.503	6.119
Totaal reserves	**35.385**	**41.220**
2. Voorzieningen	**37.187**	**37.203**
3. Langlopende schulden		
a. Opgenomen langlopende geldleningen:		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	67.500	52.000
- openbare lichamen	0	0
b. Waarborgsommen	91	174
Totaal langlopende schulden	**67.591**	**52.174**
TOTAAL VASTE PASSIVA	**140.163**	**130.596**
B. VLOTTENDE PASSIVA		
1. Kortlopende schulden	**11.141**	**21.604**
2. Overlopende passiva		
a. Nog te betalen bedragen	**7.996**	**8.674**
b. Vooruitontvangen bedragen voor uitkeringen met specifiek doel van:		
- Het Rijk	**4.301**	**2.840**
- Overige Nederlandse overheidslichamen	**101**	**101**
c. Overige vooruitontvangen bedragen	**97**	**154**
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	**23.637**	**33.373**
TOTAAL PASSIVA	**163.800**	**163.969**
Gewaarborgde leningen	175.924	205.480

2.1 Materiele vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit twee onderdelen: investeringen met economisch nut en investeringen met maatschappelijk nut. Deze lichten we hieronder toe.

Investeringen met economisch nut

(bedrag x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2021	Investering 2021	Des-investering 2021	Afschrijving 2021	Bijdragen derden 2021	Duurzame waarde vermindering 2021	Boekwaarde 31-12-2021
a. Gronden en terreinen	9.427	73	44	268	0	0	9.187
b. Woonruimten	600	0	0	0	0	0	600
c. Bedrijfsgebouwen	83.943	11.298	0	2.877	0	0	92.364
d. Grond/weg/waterbouwkundig werk	21.316	3.514	0	943	2.312	0	21.574
e. Vervoermiddelen	419	122	0	145	0	0	396
f. Machines, apparaten en installaties	273	0	0	109	0	0	164
g. Overige materiele vaste activa	4.314	515	0	519	5	0	4.306
Totaal	**120.293**	**15.522**	**44**	**4.862**	**2.317**	**0**	**128.591**

Toelichting
In 2021 investeerden we vooral in de nieuwbouw van De Nobelaer (€ 11,6 miljoen) en van riolering (€ 2,7 miljoen).
Meer informatie leest u in de paragraaf investeringen.

De desinvestering was de overname van grond aan de Zeedijk door het Grondbedrijf.

Er zijn geen gronden uitgegeven in erfpacht.

Investeringen met maatschappelijk nut

(bedrag x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2021	Investering 2021	Des-investering 2021	Afschrijving 2021	Bijdragen derden 2021	Duurzame waarde vermindering 2021	Boekwaarde 31-12-2021
a. Gronden en terreinen	0	0	0	0	0	0	0
b. Woonruimten	0	0	0	0	0	0	0
c. Bedrijfsgebouwen	0	0	0	0	0	0	0
d. Grond/weg/waterbouwkundig werk	9.946	2.074	0	304	21	0	11.694
e. Vervoermiddelen	0	0	0	0	0	0	0
f. Machines, apparaten en installaties	0	0	0	0	0	0	0
g. Overige materiele vaste activa	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	**9.946**	**2.074**	**0**	**304**	**21**	**0**	**11.694**

Toelichting
We investeerden € 1,7 miljoen in een groot aantal projecten in het openbaar gebied. Het gaat om het gedeelte dat geen onderhoud is en niet ten laste van de voorziening Beheren op Niveau mag worden gebracht. Dit gedeelte activeren we en daar schrijven we op af.
Alle investeringen met maatschappelijk nut zijn investeringen na 1 januari 2017.

(bedrag x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2021	Investering 2021	Des-investering 2021	Afschrijving 2021	Bijdragen derden 2021	Duurzame waarde vermindering 2021	Boekwaarde 31-12-2021
Totaal materiële vaste activa	**130.239**	**17.595**	**44**	**5.166**	**2.338**	**0**	**140.286**

Een specificatie van de materiële vaste activa leest u hier.

Specificatie materiele vaste activa

(bedragen x € 1)	Boekwaarde 01-01-2021	Afschrijving t/m 2020	Investeringen 2021	Desinvesteringen 2021	Rente 2021	Afschrijving 2021	Kapitaallasten 2021	Boekwaarde 31-12-2021
Stadskantoor	10.499.333	6.399.739	16.596		104.993	506.339	611.332	10.009.590
Bestuurs- en vergadercentrum	36.634	81.635	0		366	6.977	7.343	29.657
Personeelskosten algemeen	102.823	0	0		1.028		1.028	102.823
Financiën	20.917	31.376			209	10.459	10.668	10.459
ICT Werkplek	566.308	331.287	109.309		5.663	177.523	183.186	498.094
Facilitaire diensten	1.430	0	0		14		14	1.430
Buitendienst	5.279	0	2.554		53		53	7.834
Gemeentewerf	892.242	476.181	20.121		8.922	50.854	59.777	861.508
Werkbussen	274.551	369.619	0		2.746	63.226	65.972	211.324
Veegmachines	42.396	254.376	0		424	42.396	42.820	0
Tractoren	68.273	34.485	122.100		683	12.245	12.928	178.127
Raad	9.047	9.047			90	4.524	4.614	4.524
Bestuursondersteuning B&W	30.624	87.452			306	4.375	4.681	26.249
Ambitie dienstverlening	205.686	188.709	0		2.057	78.879	80.936	126.807
Huwelijken	23.659	146.092			237	7.437	7.674	16.222
Landmeten	0	37.415	19.450		0		0	19.450
Preparatie	1.387.507	1.495.507			13.875	96.495	110.370	1.291.012
Sociale veiligheid	14.411	21.617			144	3.603	3.747	10.808
Klein onderhoud verhardingen	9.376.446	1.586.880	2.306.561		93.764	264.184	357.949	11.418.824
Gladheidbestrijding	109.537	245.823	0		1.095	29.333	30.428	80.204
Verkeersbeleid	385.780	22.095	149.865		3.858	16.300	20.158	519.345
Verkeersregelinstallatie	0	0	154.226		0		0	154.226
Beheer openbare verlichting	364.762	18.562	168.073		3.648	19.360	23.007	513.476
Straatparkeren	1.154.105	456.050	86.603		11.541	80.085	91.626	1.160.623
Parkeergarage	11.048.656	5.694.524			110.487	341.279	451.765	10.707.377
Sloten en waterlopen	0	0	3.622		0		0	3.622
Verhuur/verpachting grond	50.426	0		44.470	504		504	5.956
Huisvesting BBO	43.378.261	12.839.514	7.159		433.783	1.508.811	1.942.594	41.876.609
Huisvesting BSO	0	149.412			0	0	0	0
Nieuwe zwembad De Banakker	9.141.488	2.315.840			91.415	198.932	290.347	8.942.555
De Nobelaer	5.163.669	0	11.243.963		51.637		51.637	16.407.632
Tennisbanen	200.000	0			2.000		2.000	200.000
Lage Banken sportterreinen	3.936.812	1.546.122			39.368	125.315	164.683	3.811.496
Hoge Neerstraat sportterreinen	1.144.396	893.184			11.444	88.835	100.279	1.055.561
De Streek sportpark	1.568.111	884.004			15.681	120.624	136.305	1.447.487
Sportpark Trivium	410.102	997.298			4.101	26.393	30.494	383.709
Gemeentelijke monumenten	304.859	482.247			3.049	31.746	34.794	273.113
Plantsoenen	4.450	0	0		45		45	4.450
Hondenuitlaatvoorzieningen	56.623	24.267			566	8.089	8.655	48.534
Westpolderplas	14.056	29.869			141	1.757	1.898	12.299
Volkstuinen	183.941	200.454			1.839	14.149	15.989	169.791
Speelvoorzieningen	75.583	0	9.576		756	8.516	9.272	76.643
Huisvesting soc. cult. activiteiten	276.850	232.820			2.768	27.415	30.184	249.434
Huisvesting Jeugd- en jongerenwerk	141.832	929.830	26.720		1.418	56.696	58.114	111.856
Kunststof	64.338	56.295	4.033		643	8.042	8.686	60.328
Huisvuil restafval	983.750	337.893	67.594		9.838	54.764	64.601	996.580
Milieustraat	2.342.549	601.822			23.425	67.364	90.790	2.275.185

(bedragen x € 1)	Boekwaarde 01-01-2021	Afschrijving t/m 2020	Investeringen 2021	Desinvesteringen 2021	Rente 2021	Afschrijving 2021	Kapitaallasten 2021	Boekwaarde 31-12-2021
Compostering	41.334	54.946			413	3.622	4.035	37.712
Vrachtwagens afvalinzameling	0	0	0				0	0
Stalling afvalinzameling	0	0	216.510				0	216.510
Pompgemalen/ bergbezinkbassins	14.030	116.221			140	4.677	4.817	9.353
Drukriolering	40.493	107.875			405	4.696	5.101	35.797
Riolering algemeen	20.043.743	11.690.623	434.327		200.437	955.936	1.156.373	19.522.134
Beheer begraafplaatsen	456.320	20.392			4.563	5.419	9.982	450.901
Planologie	1.650	0	15.915		17		17	17.565
Verspreide percelen	70.000	0					0	70.000
Panden	600.000	400.000					0	600.000
Project Wipakker	0	0	10.571				0	10.571
Project Hoge Haansberg	2.471.034	0	62.039				0	2.533.073
Project Groene Wig	295.000	0					0	295.000
Dienstverlening Hart van West-Brabant	142.568	142.568			1.426	28.514	29.939	114.055
Totaal	**130.238.675**	**53.041.968**	**15.257.487**	**44.470**	**1.268.026**	**5.166.187**	**6.434.214**	**140.285.505**

2.2 Financiele vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa in 2021 ziet er als volgt uit.

(bedrag x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2021	Investeringen 2021	Desinvesteringen 2021	Aflossing 2021	Boekwaarde 31-12-2021
1. Kapitaalverstrekkingen aan:					
- deelnemingen	202	0	0	0	202
2. Overige langlopende leningen	2.174	18	0	527	1.665
3. Overige uitzettingen > 1 jaar	453	129	0	0	582
Totaal	**2.829**	**147**	**0**	**527**	**2.449**

We lichten de onderdelen hieronder toe.

1. Kapitaalverstrekkingen

(bedrag x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2021
a. Deelname kapitaal NV BNG	22	22
b. Deelname kapitaal Brabant Water N.V.	170	170
c. Aandeel Rewin	9	9
Totaal	**202**	**202**

Er waren in 2021 geen mutaties bij de kapitaalverstrekkingen.

2. Leningen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2021
Leningen ambtenaren voor woningbouw	855	501
Brabant Water	20	0
Lening Streekmuseum	8	0
Lening Voortouw en De Pijler	363	333
Lening SKPOEL (Brede School Sonate)	234	208
Lening TC Etten	18	15
Lening Drukkerijmuseum	83	78
Duurzaamheidsleningen	594	530
Totaal	**2.174**	**1.665**

Leningen ambtenaren
In 2021 losten (oud)medewerkers hun hypotheek geheel of gedeeltelijk af.

Duurzaamheidsleningen
Voor duurzaamheid verstrekken we leningen aan verenigingen of stichtingen. In 2021 verstrekten we een nieuwe lening.
Op de andere leningen werd volgens schema afgelost.

3. Overige uitzettingen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2021
Startersleningen	453	582
Totaal	**453**	**582**

Startersleningen
In april 2013 stelde de raad € 1 miljoen beschikbaar voor het verstrekken van startersleningen. De startersleningen zijn de eerste drie jaar rente- en aflossingsvrij en hebben in principe een looptijd van 30 jaar. Startersleningen kunnen tussentijds boetevrij worden afgelost.

2.3 Voorraden

De opgenomen voorraden op de balans splitsen we naar de volgende categorieën:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2021
Grond- en hulpstoffen grondexploitatie		
- overige grond- en hulpstoffen	0	0
- onderhanden werk	8.202	5.398
Totaal	**8.202**	**5.398**
Voorzieningen grondexploitatie	-2.983	-3.700

Onderhanden werk

Hieronder leest u het verloop van de exploitaties die in ontwikkeling zijn.

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2021	Vermeerdering 2021	Vermindering 2021	Winstneming 2021	Boekwaarde 31-12-2021
De Streek	-5.737	1.183	-	180	-4.374
Haansberg-Oost	4.044	60	-	-	4.105
Schoenmakershoek-Oost	4.677	136	-	-	4.813
Spoorzone - Juvenaat	2.887	53	3.853	69	-844
Nobelaer	1.592	174	137	-	1.629
Trivium	0	-	-	-	0
Verspreide bedrijfskavels	607	78	1.470	785	0
Vosdonk-Noord	163	145	-		308
Vosdonk-Zuid	866	38	238	99	765
Herontwikkeling vrijkomende schoollocaties	-898	307	556	143	-1.003
Totaal	**8.202**	**2.174**	**6.254**	**1.276**	**5.398**

De boekwaarde van de exploitaties steeg door investeringen in woonrijpmaken, rentebijschrijvingen en vorming van voorzieningen (vermeerderingen). Door grondverkopen daalt de boekwaarde (verminderingen).

In 2021 waren er meer opbrengsten dan kosten. Dat is de reden dat de de boekwaarde van de exploitaties daalt.

Toelichting onderhanden werk

Voor het onderhanden werk zijn de nog te maken kosten en de te verwachten opbrengsten:

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2021	Voorziening exploitatietekort	Nog te maken kosten	Nog te realiseren opbrengsten	Geraamde eindresultaat
Totaal exploitaties onderhanden werk	5.398	3.700	27.789	32.851	-3.364

Een negatief eindresultaat betekent een negatieve boekwaarde. De opbrengsten zijn dan hoger dan de kosten. De grondexploitaties zijn dan winstgevend.

De geraamde kosten en opbrengsten baseerden we op de exploitatieopzetten per bouwgrondexploitatie. We hanteerden hierbij de volgende parameters:

- rentepercentage: 1,18%;
- kostenstijging (indexering): 3,00%;
- opbrengststijging: 0,00%;
- disconteringsvoet: 2,00%.

Naast bovengenoemde parameters zijn de volgende uitgangspunten van belang:

- gronduitgifte vindt gefaseerd plaats (geen concurrentie met elkaar);
- geen overschrijding van 10-jaarstermijn;
- nominale waarde van eindresultaat;
- voorzichtigheidsprincipe bij beoordeling grondprijzen;
- tussentijdse winstneming vindt plaats op basis van de POC-methode (percentage of completion). Bij het stelsel van baten en lasten zoals geformuleerd in het BBV zijn het toerekeningsbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het daarmee samenhangende

realisatiebeginsel essentiële uitgangspunten. Baten en lasten -en het daaruit voortvloeiende resultaat- moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd.

Periodiek herzien we de exploitatieopzetten en bieden deze aan de raad ter vaststelling aan. Voor bouwgrondexploitaties waarvoor we een nadelig resultaat verwachten vormen we een voorziening ter grootte van dit tekort. Deze voorziening vormen we op basis van nominale waarde.

2.4 Vorderingen

1. Vorderingen op openbare lichamen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2021
Vorderingen op publiekrechtelijke lichamen	4.015	3.286
Vorderingen BTW	0	263
Vordering BTW compensatiefonds	5.110	4.649
Totaal	**9.125**	**8.198**
Voorziening dubieuze debiteuren	-572	-600

Vordering op publiekrechtelijke lichamen
Dit zijn de debiteuren van het Werkplein en vorderingen op andere overheidsinstellingen.

We waarderen de debiteuren tegen nominale waarde. Het bedrag dat op 31 december 2021 openstaat betreft een groot aantal vorderingen die we in 2022 ontvangen. Voor mogelijke oninbaarheid vormden we een voorziening.

Vorderingen BTW
De BTW op ondernemersactiviteiten verrekenen we maandelijks met de Belastingdienst.
Op 31 december 2021 is sprake van een vordering (terug te vorderen BTW).

De verrekening van BTW op overheidsactiviteiten (BTW-compensatiefonds) vindt eenmaal per jaar plaats.
De compensabele BTW over 2021 ontvangen we in 2022.

2a. Rekening courant verhoudingen met niet-financiële instellingen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2021
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	1.070	951
Rekening courant Sociale Verzekeringsbank	66	54
Rekening courant gemeente Zundert	0	0
Totaal	**1.136**	**1.005**

Stimuleringsfonds Volkshuisvesting
In april 2013 stelde de raad € 1 miljoen beschikbaar voor het verstrekken van startersleningen. Het bedrag dat niet is uitgeleend beheert het Stimuleringsfonds.
De raad stelde in 2018 voor de blijverslening € 250.000 en voor de verzilverlening € 250.000

beschikbaar.
Dat bedrag maakten we over naar het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting. Hiervan zijn nog geen leningen verstrekt.

Rekening courant SVB
De Sociale Verzekeringsbank (SVB) betaalt de persoonsgebonden budgetten (PGB) uit aan de budgethouders van zowel de gemeente Etten-Leur als de gemeente Zundert. Hiervoor maken we elk kwartaal bedragen over aan de SVB waarna deze de betalingen kan doen. Het nog niet uitgekeerde bedrag is op 31 december in rekening courant aanwezig.

2b. Rekening courant verhouding met het Rijk

(bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2021
Uitzetting in schatkist	0	0
Totaal	**0**	**0**

Overtollige geldmiddelen, boven de drempelwaarde, moeten we onderbrengen bij de schatkist van het Rijk.
Op 31 december 2021 stond er niets bij het Rijk uit.

3. Overige vorderingen

(bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2021
Debiteuren	1.199	1.292
Totaal	**1.199**	**1.292**
Voorziening dubieuze debiteuren	-210	-210

Debiteuren
We waarderen de debiteuren tegen nominale waarde. Het bedrag dat 31 december 2021 openstaat betreft een groot aantal vorderingen die we in 2022 ontvangen. Voor mogelijke oninbaarheid vormden we een voorziening.

2.5 Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit volgende onderdelen:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2021
Kassaldi	3	1
Bank- en girosaldi	7.916	5.417
Totaal	**7.919**	**5.418**

Schatkistbankieren
Decentrale overheden zijn verplicht om geld wat over is tijdelijk te storten in de schatkist bij het

Ministerie van Financiën.
Op het moment dat we het geld nodig hebben nemen we dit weer op.

Hierbij is sprake van een drempelwaarde: bedragen onder deze waarde mogen we buiten de schatkist houden.

Tot 1 juli 2021 was deze drempelwaarde 0,75% van het begrotingstotaal: € 946.000.
Vanaf 1 juli 2021 is de drempelwaarde verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal: € 2.521.000.

In de tabel ziet u dat we de drempelwaarde in 2021 niet overschreden.

(bedragen x € 1.000)	31-12-2021
1e kwartaal	786
2e kwartaal	396
3e kwartaal	334
4e kwartaal	994

2.6 Overlopende activa

De overlopende activa bestaan uit de volgende onderdelen:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2021
Nog te ontvangen bedragen	3.789	3.372
Vooruitbetaalde bedragen	3.129	1.059
Totaal	**6.917**	**4.432**

Nog te ontvangen bedragen

Nog te ontvangen bedragen voor € 0,9 miljoen voor afvalinzameling (extra ledigingen containers) en € 0,6 miljoen Algemene uitkering. Daarnaast is in het verleden onterecht € 0,8 miljoen aan vennootschapsbelasting betaald. Deze ontvangen we nog terug van de Belastingdienst

Vooruitbetaalde bedragen

We betaalden aan het Werkplein in 2021 de Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers (Tozo) door.
Op basis van de jaarrekening Werkplein was dit € 0,9 miljoen te veel. Dit ontvangen we in 2022 terug.

2.7 Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2021
a. Algemene reserves		
Algemene risico reserve	3.527	5.270
Totaal algemene reserves	**3.527**	**5.270**
b. Bestemmingsreserve		
Dekkingsreserves kapitaallasten	17.421	16.587
Overige bestemmingsreserves	2.154	3.227
Bestemmingsreserves grondexploitatie	9.604	10.018
Totaal bestemmingsreserves	**29.179**	**29.832**
c. Rekeningsaldo		
Rekeningsaldo (geaccordeerde resultaatbestemmingen)	176	-0
Rekeningsaldo (gerealiseerd resultaat)	2.503	6.119
Totaal rekeningsaldo	**2.679**	**6.119**
Totaal	**35.385**	**41.220**

Het jaarrekeningresultaat 2021 is € 6.119.000 positief.

De toelichting op de de reserves leest u hier.

2.8 Voorzieningen

De balanspost voorzieningen ziet er als volgt uit:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2021
Voorzieningen	37.187	37.203

De balanspost voorzieningen is exclusief de voorziening "dubieuze debiteuren" en "exploitatietekorten grondexploitaties".
Deze brengen we aan de activazijde in mindering op de vorderingen en op de voorraden grondexploitatie.

Een toelichting op de voorzieningen leest u hier.

2.9 Langlopende schulden

De specificatie van de langlopende schulden is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2021
a. Opgenomen langlopende geldleningen:		
1. Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	67.500	52.000
2. Openbare lichamen	-	-
b. Waarborgsommen	91	174
Totaal	**67.591**	**52.174**

Opgenomen langlopende geldleningen
In 2021 losten we € 7,5 miljoen af. De rentelast was € 1.173.000.
Meer informatie over financiering nemen we op in de paragraaf Financiering.

Verplichting leningen
Op 31 december 2021 hadden we € 60,0 miljoen aan leningen. Hiervan lossen we € 8,0 miljoen in 2022 af.
Dit bedrag verantwoorden we onder de kortlopende schulden.

Over deze leningen zijn we € 1.000.000 per jaar aan rente verschuldigd.
In het overzicht geven we de renteverplichtingen weer.

(bedragen x € 1.000)	Renteverplichting
< 1 jaar	1.000
> 1 jaar en < 5 jaar	1.941
> 5 jaar	8.376

Waarborgsommen
Als zekerheidsstellling voor de nakoming van aangegane verplichtingen brengen we aan marktpartijen in veel gevallen een bedrag als waarborgsom in rekening. Bij verwervingen houden we een bedrag in op de betaling van de koopsom. Wanneer aan de overeengekomen verplichting is voldaan maken we het ingehouden bedrag alsnog over.

2.10 Kortlopende schulden

De specificatie van de kortlopende schulden is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2021
Schulden aan publiekrechtelijke lichamen	1.913	1.505
Opgenomen kasgeldleningen	6.000	10.000
Langlopende leningen (aflossing in 2022)	0	8.000
Overige schulden	3.229	2.099
Totaal	**11.141**	**21.604**

Schulden aan publiekrechtelijke lichamen
Dit zijn openstaande facturen van publiekrechtelijke lichamen zoals gemeenschappelijke regelingen en andere gemeenten.
Per 31 december 2021 was het grootste gedeelte het teveel betaalde bedrag van de gemeente Zundert voor de uitvoering van werkzaamheden voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo).

Opgenomen kasgeldleningen
Op 31 december 2021 hadden we voor € 10 miljoen een kasgeldlening afgesloten.

Langlopende leningen
Deze langlopende lening van € 8,0 miljoen lossen we in 2022 af. We verantwoorden deze daarom onder de kortlopende schulden.

Overige schulden
De crediteuren nemen we op onder de overige schulden. Aan het eind van het jaar ontvangen we zoals gebruikelijk een groot aantal facturen. Deze facturen betalen we in 2022.

2.11 Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	31-12-2020	31-12-2021
Nog te betalen bedragen	7.996	8.674
Vooruitontvangen voorschotbedragen overheidslichamen	4.402	2.941
Vooruitontvangen bedragen	97	154
Totaal	**12.496**	**11.768**

Nog te betalen bedragen

De nog te betalen bedragen per 31 december 2021 zijn een groot aantal verschillende posten. Een groot deel is voor de kosten van Wmo en jeugdzorg (€ 1,6 miljoen), af te dragen loonheffing (€ 1,7 miljoen) en rente van langlopende geldleningen (€ 0,7 miljoen).

Vooruitontvangen voorschotbedragen overheidslichamen

De vooruitontvangen voorschotbedragen van overheidslichamen zijn diverse Rijksuitkeringen en subsidies met een specifiek bestedingsdoel. Het verloopoverzicht is hieronder weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	Boekwaarde 1-1-2021	Toevoeging 2021	Gebruik 2021	Boekwaarde 31-12-2021
Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)	2.619	898	2.614	904
Regeling reductie energieverbruik woningen (RREW)	698	-	411	287
Regeling reductie energieverbruik (RRE)	344	-	177	168
Huisvesting kwetsbare doelgroepen (Spoedzoekers)	91	-	-	91
Extern Advies Warmtetransitie (EAW)	21	-	21	-
Gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	18		97	-79
Regeling huisvesting aandachtsgroepen	-	190	-	190
Nationaal programma Onderwijs	-	181		181
Controle Coronatoegangsbewijs	-	26	-	26
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	-	-	3	-3
Af te dragen debiteurenontvangsten SZW	104	-	-	104
Investeringsfonds Stedelijke Vernieuwing (ISV)	101			101
Specifieke uitkering Sport (SPUK)	407	673	251	829
Sportakkoord - Leefstijl	-	128	-	128
Preventieakkoord	-	16	-	16
Totaal	**4.402**	**2.111**	**3.573**	**2.941**

2.12 Niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen

De gemeente Etten-Leur is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijkende, financiële rechten en verplichtingen. De belangrijkste verplichtingen en rechten lichten we hier toe.

Verplichting leningen

Op 31 december 2021 hadden we € 60,0 miljoen aan leningen. We zijn daarvoor € 1.000.000 per jaar aan rente verschuldigd.

Dit bedrag wordt elk jaar minder. In onderstaand overzicht geven we de verplichtingen weer.

(bedragen x € 1.000)	Renteverplichting
< 1 jaar	1.000
> 1 jaar en < 5 jaar	1.941
> 5 jaar	8.376

Verplichting vakantiedagen

De waarde van de nog niet opgenomen vakantiedagen door het personeel bedraagt per 31 december 2021 € 1.570.000.

Nog te betalen leasetermijnen

(bedragen x € 1.000)	Bedrag per jaar	Totale verplichting
Centrale repro faciliteiten	10	15
Decentrale repro faciliteiten	37	37
Koffieautomaten	14	60
Totaal	**61**	**112**

Europese aanbestedingen

Er vonden diverse Europese aanbestedingen plaats. De verplichtingen voor leveringen en diensten die hier uit voortkomen bedragen voor 2021 ongeveer € 2.900.000. In de komende jaren daalt de verplichting tot ongeveer € 2.100.000. De looptijd van deze verplichtingen varieert tussen de twee en vijftien jaar.

contract *(bedragen x € 1.000)*	afgesloten	eerste jaar	laatste jaar	omvang contract	omvang na 2021
Installaties gebouwen	2018	2019	2021	256	-
Kolkenreiniging	2018	2019	2021	164	-
Klimaatinstallatie	2018	2019	2034	984	787
Brandverzekering	2019	2019	2021	401	-
Aansprakelijkheidsverzekering	2019	2020	2021	133	-
Afvalstromen milieustraat	2019	2020	2026	4.004	2.002
Brandbestrijdingsinstallatie parkeergarage	2018	2019	2034	426	340
Microsoft licenties	2019	2019	2021	351	-
Onkruidbestrijding	2019	2020	2021	167	-
Compostering	2020	2020	2026	880	550
Ondergrondse verzamelcontainers	2020	2019	2024	470	294
IT applicatie systeem	2020	2021	2024	178	133
Concessie zwembad De Banakker	2018	2018	2028	6.100	3.660
Inzamel voertuig	2021	2021	2022	1.500	794
Maaiwerkzaamheden	2021	2022	2024	738	369
Maaiwerkzaamheden	2021	2022	2024	720	360
Onderhoud Sportparken	2021	2022	2024	956	478
Arbeidsongeschiktheidsverzekering	2021	2021	2023	176	117

Financiële onrechtmatigheden

De financiële onrechtmatigheden zijn € 323.000.

Overige rechten

- Met de Regio West-Brabant sloten we een dienstverleningsovereenkomst tot en met 2025 voor € 346.000 per jaar.
- Met de gemeenschappelijke regeling Werkplein Hart van West-Brabant sloten we een dienstverleningsovereenkomst tot en met 2024 voor € 556.000 per jaar.

Verplichting jeugdzorg

De gemeente is ultimo 2021 voor ongeveer € 3.193.722 gebonden aan voorlopige verplichtingen uit contracten Jeugdzorg.

De regio Jeugdhulp West-Brabant West sluit met zorgaanbieders raamcontracten voor de inkoop van jeugdzorg. Met de raamcontracten zijn de algemene randvoorwaarden vastgelegd en krijgt de zorgaanbieder toegang tot de regio West-Brabant West. Met de zorgaanbieders worden door de gemeenten resultaatgerichte arrangementen gesloten, waarin - voor de intensiteiten Perspectief en Intensief en met ingang van 2018 voor hoogcomplex de intensiteiten A en B - twee door de zorgaanbieder te leveren prestaties zijn opgenomen:

- het opstellen van behandelplan en arrangement bij start zorg;
- het behalen van het resultaat bij einde zorg.

Wanneer het resultaat bij einde zorg niet wordt behaald heeft de zorgaanbieder geen recht op het overeengekomen tarief. De gemeente toetst of het resultaat is behaald. Op basis van ervaringscijfers blijkt dat de succesfactor gemiddeld 92,4% beloopt. Het arrangement is juridisch het contract. In de arrangementen zijn geen afspraken opgenomen over looptijd van het zorgtraject. Het arrangementensysteem van de regio West-Brabant West werkt met profiel intensiteit combinaties (PIC). Een PIC is een doelgroepomschrijving. Het profiel omschrijft de aard van het probleem en de intensiteit de zwaarte van het probleem. De diversiteit van zorg binnen een profiel intensiteit combinatie is groot en aan verandering onderhevig.

Het zorgtraject wordt beïnvloed door de bijdragen die de gemeente, het gezin en het netwerk kunnen leveren. Dat maakt het verloop en de doorlooptijd van ieder zorgtraject weer anders. Statistisch is aangetoond dat de doorlooptijd geen betrouwbare indicator vormt om de niet uit de balans blijkende voorlopige verplichting van de PIC's te kunnen bepalen. Dat betekent dat ten aanzien van de nog niet afgeronde zorgtrajecten de tweede 50% volledig wordt verantwoord bij einde zorg na het behalen van het resultaat.

Verplichting grondaankoop

Op 6 februari 2018 besloot de raad tot aankoop van de gronden aan de Oude Kerkstraat 2 waar het bedrijf Fri-Jado gevestigd is.
Dit terrein wordt ingevuld als herstructureringslocatie en is in totaal 7,8 hectare groot.
De feitelijke levering en overdracht vindt plaats nadat de bodemsanering van dit gebied is uitgevoerd. De bodemsanering wordt nu uitgevoerd. We verwachten de gronden aan het begin van het tweede kwartaal 2022 te verkrijgen. In de jaarrekening 2021 is de aankoop van deze kavel nog niet verwerkt.

In november 2019 verkreeg de gemeente 9,5 hectare aan gronden binnen het project Hoge Haansberg. Op het moment dat deze gronden een onherroepelijke woningbouwbestemming krijgen is de gemeente verplicht een nabetaling van € 3,0 miljoen te doen.

Gewaarborgde geldleningen

Onder de verplichtingen vallen ook de gewaarborgde geldleningen:

(bedragen x € 1.000) Naam geldlener	Doel lening	garantie bedrag	Borg %	Restschuld 1-1-2021	Restschuld 31-12-2021
1 Mooiland Vitalis	Emmaflat	2.405	50	512	642
2 Woonstichting Etten-Leur	Sociale woningbouw	176.676	50	175.298	204.736
3 ARV Achilles	Clubgebouw	225	100	114	102
Totaal				**175.924**	**205.480**

Naast de gemeente staat ook de Stichting Waarborgfonds Sport garant voor de lening van het clubgebouw van Achilles.
De totale lening bedroeg € 450.000.

2.13 Onzekerheden

Onzekerheden ontvangsten eigen bijdrage CAK

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding, zorg in natura of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een eigen bijdrage verschuldigd. De wetgever bepaalde dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het Centraal Administratie Kantoor (CAK).

De informatie van het CAK (om privacy redenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

2.14 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening maakten we op volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten.
Tenzij anders is vermeld, nemen we de activa en passiva op tegen nominale waarden.

De baten en lasten rekenen we toe aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar nemen we mee wanneer zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

Dividendopbrengsten van deelnemingen nemen we op het moment waarop het dividend betaalbaar is gesteld als baten op.

Personeelslasten rekenen we in principe toe aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Het is niet toegestaan voorzieningen of schulden op te nemen voor jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Hierdoor rekenen we sommige personele lasten (bijvoorbeeld verlofaanspraken) toe aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.

De algemene uitkering nemen we in de jaarrekening op volgens de laatst gepubliceerde circulaire van het Gemeentefonds.

Grondslagen materiele vaste activa

Investeringen met een verkrijgingsprijs van minder dan € 25.000 activeren we niet. Dit geldt niet voor gronden en terreinen. Die activeren we altijd.

Duurzame waardeverminderingen vinden plaats onafhankelijk van het resultaat.

Investeringen met economisch nut
Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten zijn investeringen met economisch nut. De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

Deze materiële vaste activa waarderen we tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen (bijvoorbeeld subsidies) van derden brengen we op de desbetreffende investering in mindering. Reserves brengen we niet in mindering.

Onder materiële vaste activa met economisch nut nemen we ook gronden op waarvoor nog geen exploitatieopzet is vastgesteld en waarvoor ook geen stellig voornemen is om dit binnen een termijn van tien jaar te doen. De gronden waarderen we tegen verkrijgingsprijs, of indien de waarde lager is tegen taxatiewaarde. Op gronden en terreinen schrijven we niet af, uitzonderingen hierop zijn de sportvoorzieningen en de inrichting van de milieustraat.

Investeringen die aan slijtage onderhevig zijn, schrijven we lineair af in de verwachte gebruiksduur. We houden geen rekening met een eventuele restwaarde. Met afschrijven starten we in het jaar volgend op het jaar waarin de investering gereed komt/wordt verworven.

Compensabele BTW activeren we niet.

De afschrijvingstermijnen zijn:
- 40 jaar: riolering, nieuwbouw woonruimten, bedrijfsgebouwen, kantoren en schoolgebouwen;

- 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, bedrijfsgebouwen, kantoren en schoolgebouwen;
- 15 jaar: technische installaties in bedrijfsgebouwen, zoutstrooiers en sneeuwploegen;
- 10 jaar: veiligheidsvoorzieningen in bedrijfsgebouwen, telefooninstallaties, kantoormeubilair, schoolmeubilair, aanleg tijdelijke terreinwerken, nieuwbouw tijdelijke woonruimten, bedrijfsgebouwen, vrachtwagens, tractoren en zware transportmiddelen;
- 8 jaar: werkbussen, aanhangwagens, veegwagens en lichte motorvoertuigen;
- 5 jaar: automatiseringsapparatuur.

Operational lease verwerken we niet als actief in de balans. We vermelden de omvang van de langjarige verplichtingen zoals leasing en huur in de toelichting onder “niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen”.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut
Deze materiële vaste activa waarderen we tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen (bijvoorbeeld subsidies) van derden brengen we op de desbetreffende investering in mindering. Reserves brengen we niet in mindering. De manier van afschrijven is gelijk aan investeringen met economisch nut. De afschrijvingstermijnen zijn:
- 40 jaar: wegen, pleinen, fietspaden, voetpaden, rotondes, tunnels, viaducten, bruggen, waterwegen en waterbouwkundige werken;
- 20 jaar: openbare verlichting;
- 10 jaar: straatmeubilair en verkeersregelinstallaties.

Grondslagen overige
Financiële vaste activa
Verstrekte geldleningen nemen we op tegen nominale waarde. Wanneer nodig nemen we een voorziening voor oninbaarheid op.

Deelnemingen bestaan uit aandelen en participaties van naamloze- en besloten vennootschappen. We waarderen deze tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Wanneer de waarde van de aandelen structureel daalt tot onder de verkrijgingsprijs vindt afwaardering plaats.

Voorraden
Voorraden grondexploitaties: onderhanden werk
De onderhanden werken (bouwgrondexploitaties) waarderen we tegen vervaardigingskosten, inclusief financieringskosten en kosten algemeen beheer en verminderd met opbrengsten uit gerealiseerde verkopen en andere opbrengsten en bijdragen.

Naar rato van de voortgang van een project verantwoorden we tussentijds winst. De voortgang berekenen we naar de mate waarin we kosten en opbrengsten realiseren per individuele grondexploitatie. Hiermee rekenen we de totale winst over de individuele grondexploitatie toe aan de reeds verkochte kavels. Dit wordt de Percentage of Completion methode genoemd.

Voor verwachte negatieve resultaten op de projecten vormen we een voorziening.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen waarderen we tegen de verkrijgings-vervaardigingsprijs (nominale waarde). Voor verwachte oninbaarheid brengen we een voorziening in mindering. De voorziening bepalen we op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten.

De kas- en banksaldi nemen we op tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen nemen we de algemene reserve, de bestemmingsreserves en het saldo van de rekening van baten en lasten (=rekeningsaldo) op.

Voorzieningen

Voorzieningen waarderen we op het nominale bedrag van de betrokken verplichting of het voorzienbare verlies. De grondslag voor de voorziening dubieuze debiteuren is een dynamische bepaling met een statische toelichting.

De pensioenverplichting voor de wethouders waarderen we op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen.

De onderhoudsvoorzieningen baseren we op een meerjarenraming van het uit te voeren onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen. We houden rekening met de geformuleerde kwaliteitseisen. In de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen' lichten we het beleid toe.

Langlopende schulden

Langlopende schulden waarderen we tegen de nominale waarde verminderd met de aflossingen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva waarderen we tegen de nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Van de door de gemeente gewaarborgde leningen nemen we buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten op. In de toelichting op de balans nemen we de specificatie op.

2.15 Gebeurtenissen na balansdatum

Coronacrisis

Het COVID-19 (Corona) virus zorgde aan het einde van 2021 opnieuw voor een lockdown. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We bewaken onze risico's en die van onze partners voortdurend. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren.

Inval Oekraïne

De recente inval van Rusland in Oekraïne heeft geleid tot een oorlog met veel slachtoffers en menselijk leed. De vrede en veiligheid in Europa zijn geschonden. Dit heeft inmiddels al grote gevolgen. Het verdere verloop van de oorlog en de daaruit voortvloeiende ontwikkelingen zijn onzeker.

De gebeurtenissen begonnen na balansdatum, maar voor afronding van de jaarrekening en de behandeling van de jaarstukken in het college en de gemeenteraad.

De gevolgen zijn op dit moment nog niet bekend. De ontwikkelingen volgen elkaar snel op. Denk hierbij aan het opvangen van vluchtelingen en zorgen vanuit de samenleving.

De economische ontwikkelingen kunnen onze inwoners raken. Stijgende energieprijzen en inflatie voelen inwoners, bedrijven maar ook wijzelf in de portemonnee. Dit kan leiden tot meer inwoners die in financiële problemen komen en een beroep doen op armoederegelingen.

Wanneer de rijksbegroting door deze crisis wordt aangepast kan dit gevolgen hebben voor het geld dat we uit het gemeentefonds ontvangen. Met deze onzekerheden konden we, omdat de gebeurtenissen van zo recente datum zijn en zo ongewis, in ons risicoprofiel nog geen rekening houden.

Net als bij de coronacrisis informeren we u wanneer er meer over de gevolgen bekend is.

3. Reserves

Overzicht reserves

(bedragen x € 1.000)	Stand 1-1-2021	Bestemming 2020	Toevoeging ten laste van exploitatie	Afname ten gunste van exploitatie	Afname ter dekking van afschrijving	Stand 31-12-2021
Algemene risico reserve	3.527	827	943	27	0	5.270
Rekeningsaldi	2.679	-827	0	1.852	0	0
Algemene reserves	**6.206**	**0**	**943**	**1.879**	**0**	**5.270**
Dekkingsreserve kapitaallasten Onderwijs	11.322	0	0	548	0	10.774
Dekkingsreserve Sportvoorzieningen	6.099	0	0	0	286	5.812
Bestemmingsreserves (dekking)	**17.421**	**0**	**0**	**548**	**286**	**16.587**
Reserve Volkshuisvesting algemeen	101	0	0	0	0	101
Reserve Landschapsbeheer/-beleid	449	0	5	50	0	404
Reserve Optimalisatie bedrijfsvoering	751	0	0	451	0	300
Reserve Automatisering	465	0	0	100	0	365
Reserve Elektronische dienstverlening	88	0	0	4	0	84
Reserve Beheren op niveau	300	0	0	97	0	203
Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden	0	0	1.770	0	0	1.770
Bestemmingsreserves (overig)	**2.154**	**0**	**1.775**	**702**	**0**	**3.227**
Reserve StructuurvisiePlus	321	0	1.115	126	0	1.310
Reserve Compenserend groen	0	0	134	25	0	109
Reserve Exploitatierisico's	9.000	0	243	960	0	8.283
Reserve Cultuur	283	0	34	0	0	317
Reserves Grondbedrijf	**9.604**	**0**	**1.526**	**1.112**	**0**	**10.018**
Reserves Algemene Dienst en Grondbedrijf	**35.385**	**0**	**4.243**	**4.240**	**286**	**35.102**

Toelichting algemene reserves

Algemene risicoreserve

De algemene risicoreserve rekenen we tot de middelen die we in kunnen zetten om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de programma's (weerstandscapaciteit).

In 2021 stortten we € 943.000 in de algemene risicoreserve:

- Versterking eigen vermogen (€ 457.000)
- Overheveling vanuit reserve optimalisatie bedrijfsvoering (€ 400.000) en reserve Beheren op Niveau (€ 86.000)

In 2021 onttrokken we € 27.000 aan de algemene risicoreserve:

- dekking aanpassing van gemeentelijke panden voor duurzaamheid en/of toegankelijkheid en bruikbaarheid (Wmo proof) voor personen met een beperking (€ 27.000).

Reserve rekeningsaldi
Het rekeningsaldo 2021 is € 6.119.000 positief. Het uitgangspunt is dat we het rekeningsaldo toevoegen aan de algemene risicoreserve. De raad kan hier van afwijken. Bij de behandeling van de jaarstukken beslist de raad wat we met het resultaat doen: dit noemen we de resultaatbestemmingen.

In 2021 onttrokken we € 1.852.000 aan de reserve rekeningsaldi. Het ging om de resultaatbestemmingen van de jaarrekening 2020,

Toelichting bestemmingsreserve

Dekkingsreserve kapitaallasten onderwijs
In december 2012 stelde de gemeenteraad een vast kapitaallastenbudget vast voor de Brede scholen. Wanneer de werkelijke kapitaallasten lager zijn dan het budget dan voegen we het verschil toe aan de reserve. Zijn de kapitaallasten hoger onttrekken we het verschil. De dekkingsreserve kapitaallasten heeft daarom ook de functie van egalisatiereserve.

In 2021 onttrokken we € 548.000 aan de reserve voor de dekking van de kapitaallasten.

Dekkingsreserve sportvoorzieningen
De realisatie van diverse sportvoorzieningen (Lage Banken, De Streek en Trivium) betaalden we via de reserves van Grondbedrijf. Omdat het niet is toegestaan om investeringen direct ten laste van een reserve te brengen vormden we deze dekkingsreserve.
Jaarlijks halen we de afschrijvingslasten (€ 286.000) uit deze reserve.

Toelichting bestemmingsreserve (overig)

Reserve volkshuisvesting algemeen
Deze reserve vormden we voor de uitvoering van volkshuisvestingprojecten uit de woonvisie. Er waren in 2021 geen mutaties.

Reserve landschapsbeheer/-beleid
Deze reserve heeft een bufferfunctie voor de activiteiten van het Landschapsbeleidsplan en Particulier Landschapsbeheer.

Het overschot in de exploitatie (€ 5.000) voegden we toe aan deze reserve.
Aan de reserve onttrokken we een bedrag van € 50.000 voor verbetering van wandel- en fietspaden.

Reserve optimalisatie bedrijfsvoering

Deze reserve zetten we in om investeringen in de bedrijfsvoering uit te voeren. Ook knelpunten in de bedrijfsvoering vangen we hiermee op. Voor contractbeheer betaalden we € 51.000 uit deze reserve. We hevelden € 400.000 over naar de algemene reserve.

Reserve automatisering

Deze reserve vormden we voor de vervanging van hardware en software. In 2021 gebruikten we € 100.000. Hiervan was € 75.000 voor de implementatie van het nieuwe financiële pakket.

Reserve Elektronische dienstverlening

Deze reserve vormden we voor de uitvoering van het programma elektronische dienstverlening. We onttrokken in 2021 € 4.000 aan de reserve voor de uitvoering van het programma dienstverlening.

Reserve Beheren op Niveau

Door het opheffen van de deelvoorzieningen Beheren op Niveau maakten we deze reserve. Hiermee vangen we mogelijke financiële fluctuaties op. Van dit bedrag is € 65.000 bestemd voor de herplant van bomen. In 2021 gebruikten we hier € 11.000 van zodat er nog € 54.000 over is. Ook hevelden we € 86.000 over naar de algemene reserve.

Reserve Nog uit te voeren werkzaamheden

Bij de uitvoering van de begroting komt het voor dat activiteiten vertraging oplopen. Uitvoering vindt dan het jaar daarop plaats.
We voerden hiervoor de reserve Nog uit te voeren werkzaamheden in. Hiermee voorkomen we ook problemen met rechtmatigheid.
In 2021 voegden we € 1.771.000 toe:

- Overschot Herstelfonds Vitaal & Veerkrachtig Etten-Leur € 1.000.000
- Overschot implementatie nieuwe financiële pakket € 294.000
- Overschot invoering Omgevingswet € 150.000
- Overschot invoering fiscaliseren parkeren € 101.000
- Overschot uitvoering Transitievisie Warmte € 100.000
- Overschot bezuiniging subsidies € 75.000
- Overschot uitvoering Gemeentelijk Verkeers- en vervoersplan (GVVP) € 50.000

Toelichting reserves Grondbedrijf

Reserve Structuurvisie Plus

De reserve Structuurvisie Plus werd in het leven geroepen om vanuit het Grondbedrijf een bijdrage te leveren aan de projecten van de Structuurvisie Plus. Toevoegingen aan deze reserve doen we nadat vast is komen te staan dat de andere reserves binnen het Grondbedrijf de minimaal gewenste of berekende omvang hebben bereikt.

In 2021 voegden we een bedrag van € 1.115.000 toe aan de reserve. Deze toevoeging bestond uit tussentijdse winstneming op een aantal complexen.

De onttrekking in 2021 bedroeg € 126.000 waarvan € 115.000 voor de dekking van de verhuizing van de hondenvereniging.

Reserve Compenserend Groen

De realisatie van nieuwe woongebieden en/of bedrijventerreinen gaat bijna altijd ten koste van (groen in) het buitengebied. Ter compensatie worden elders in het buitengebied gronden aangekocht voor de aanleg van blijvend nieuw groen. De achterliggende gedachte is dat een stedelijk gebied alleen goed kan functioneren wanneer er ook sprake is van een aantrekkelijk buitengebied.
Deze "groene" projecten, zoals bijvoorbeeld ecologische verbindingszones, betalen we uit deze reserve. De reserve voeden we door een storting van € 2 per verkochte m^2 bouwgrond in winstgevende exploitaties. Tijdelijke tekorten vullen we aan uit de Structuurvisie Plus.

In 2021 voegden we € 134.000 toe vanuit de exploitaties Vosdonk-Zuid en Verspreide percelen. Uit deze reserve betaalden we € 25.000 voor kosten van de ecologische verbindingszones.

Reserve Exploitatierisico's

Deze reserve is bedoeld als weerstandsvermogen van het Grondbedrijf. We vormden deze voor de dekking van risico's die zich kunnen voordoen bij gronden (nog niet) in exploitatie en het beheer van verspreide percelen en panden in eigendom van het Grondbedrijf. Jaarlijks passen we de reserve aan op basis van de berekende risico's van de onderhanden projecten, panden en overige gronden.
Als de stand van de reserve onvoldoende is om het berekende reële risico te dekken, zetten we de 'beschikbare middelen' van de overige reserves van het Grondbedrijf in.

In 2021 voegden we € 243.000 aan de reserve toe door vrijval van de verliesvoorziening van een tweetal exploitaties.
We onttrokken € 960.000 om de voorziening exploitatietekorten van twee andere exploitaties op peil te brengen.

Reserve Cultuur

Voor de realisatie van kunstwerken en culturele elementen in de wijken vormden we een reserve Cultuur.
In 2021 voegden we € 33.000 toe vanuit de exploitaties Vosdonk-Zuid en Verspreide percelen

4. Voorzieningen

Overzicht voorzieningen

Vrijval: bedragen die niet nodig zijn voor gebruik, vallen vrij.

Aanwending: het gebruik dat van een voorziening wordt gemaakt.

(bedragen x € 1.000)	Stand 1-1-2021	Toevoeging ten laste van exploitatie	Aanwending	Vrijval	Stand 31-12-2021
Voorziening Onderhoud Gebouwen	2.341	505	615	0	2.231
Voorziening Beheren Op Niveau	19.446	2.006	779	0	20.673
Voorziening Sportaccommodaties	2.744	308	974	0	2.078
Voorziening Inventaris gymlokalen	172	18	08	0	182
Voorziening Onderhoud nieuw zwembad	261	101	00	0	362
Voorziening Veiligheid elektrische installaties	234	67	202	0	99
Onderhoudsvoorzieningen	**25.198**	**3.00**	**2457**	**8**	**25.624**
Voorziening Spaarovereenkomsten personeel	222	0	64	0	159
Voorziening Dubieuze debiteuren sociale zekerheid	572	196	168	0	600
Voorziening Pensioen politieke ambtsdragers	3.036	2	025	0	2.706
Voorziening riolering	2.865	59	00	0	2.924
Voorziening Dubieuze debiteuren	210	26	26	0	210
Voorziening Vervanging riolering	3.927	98	566	0	2.257
Voorziening Afval	1.311	1.453	265	0	3.029
Voorziening verlof Individueel Keuzebudget	261	64	00	0	326
Voorziening personeel	366	50	238	0	178
Voorziening claims en juridische geschillen	0	0	00	0	0
Overige voorzieningen	**12.771**	**2.83**	**3052**	**0**	**12.389**
Voorziening exploitatietekorten Grondbedrijf	2.983	96	2430	0	3.700
Voorzieningen Grondbedrijf	**2.983**	**96**	**2430**	**0**	**3.700**
Voorzieningen Algemene Dienst en Grondbedrijf	**40.952**	**6.79**	**2480**	**8**	**41.713**

Toelichting onderhoudsvoorzieningen

Voorziening onderhoud gebouwen

Deze voorziening gebruiken we voor de dekking van het groot onderhoud aan de huisvesting van de gemeentelijke organisatie, musea, monumenten, cultuurhistorische gebouwen, civiele kunstwerken, schoolgebouwen, welzijnsgebouwen, woningen en kunstobjecten.

In 2021 voegden we conform de begroting € 505.000 aan de voorziening toe.
Aan groot onderhoud (inclusief interne uren) gaven we € 615.000 uit.

Voorziening Beheren op Niveau

De voorziening Beheren op Niveau (BON) stelden we in om de lasten voor groot onderhoud van verhardingen in de openbare ruimte gelijkmatig over de jaren te verdelen. Bij een groot aantal projecten combineren we het onderhoud van de verhardingen met het onderhoud van de

riolering. Dit betekent dat we vanuit de voorziening Beheren op Niveau een bijdrage leveren voor deze projecten.

Het niet alleen om onderhoud maar ook om nieuwe investeringen. Door een aanpassing van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) mogen deze investeringen niet meer ten laste van de voorziening Beheren op Niveau gebracht worden. De uit te voeren werkzaamheden veranderen niet, het is alleen een administratieve aanpassing.

In 2021 voegden we conform de begroting € 2.006.000 toe aan de voorziening.
In totaal corrigeerden we in 2021 € 693.000 en maakten we voor € 1.472.000 kosten. Per saldo onttrokkken we daarom € 779.000 uit de voorziening BON. Omdat een project goedkoper uitviel stortten we een deel van de bijdrage uit BON terug.

Voorziening sportaccommodaties
Deze voorziening gebruiken we voor het grootschalig planmatig onderhoud in de komende jaren aan alle gemeentelijke natuurgrasvelden, kunstgrasvelden en de atletiekbaan. In 2021 voegden we € 308.000 aan de voorziening toe.
Aan onderhoud (inclusief interne uren) gaven we € 974.000 uit voor met name de renovatie van kunstgrasvelden.

Voorziening inventaris gymlokalen
Deze voorziening gebruiken we voor het groot onderhoud aan de inventaris van gymlokalen.
In 2021 voegden we € 18.000 aan de voorziening toe. Aan onderhoud (inclusief interne uren) gaven we € 8.000 uit.

Voorziening onderhoud nieuw zwembad
Deze voorziening is voor de dekking van de kosten van groot onderhoud aan het zwembad, dat in 2018 in gebruik genomen werd.
In 2021 voegden we € 101.000 aan de voorziening toe.

Voorziening Veiligheid elektrische installaties
Deze voorziening stelden we in 2014 in voor de dekking van de regelmatig terugkerende inspecties en keuringen van elektrische installaties van gebouwen en het openbaar gebied. De lasten verdelen we daardoor gelijkmatig over de jaren.
In 2021 voegden we € 67.000 aan de voorziening toe.
Aan kosten van inspectie en keuringen (inclusief interne uren) gaven we € 202.000 uit.

Toelichting overige voorzieningen

Voorziening spaarovereenkomst personeel
Een aantal personeelsleden ging met de gemeente een spaarverlofovereenkomst aan. Voor de uit deze overeenkomsten voortvloeiende verplichtingen vormden we een voorziening. Toevoegingen

vinden niet meer plaats.
In 2021 nam de voorziening af met € 64.000 tot € 159.000.

Voorziening dubieuze debiteuren Werkplein
We houden er rekening mee dat niet alle vorderingen op de debiteuren van het Werkplein kunnen worden geïncasseerd (dubieuze debiteuren). Er werd voor € 168.000 aan vorderingen op debiteuren afgeboekt. Om de voorziening op peil te houden voegden we € 196.000 toe.

Voorziening pensioen politieke ambtsdragers
Voor de (oud-)wethouders vormden we een pensioenvoorziening. Door de jaarlijkse actualisatie houden we de voorziening op peil.
In 2021 werd € 125.000 uitbetaald. Een bedrag van € 205.000 viel vrij. Per 31 december 2021 is de voorziening op peil om in de toekomst aan alle pensioenverplichtingen voor (oud-) wethouders te voldoen.

Voorziening Riolering
Volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moet het geld dat we voor de rioolheffing bij de inwoners in rekening brengen, maar nog niet is uitgegeven, storten in een voorziening. Het doel van deze voorziening riolering is het verrekenen van eventuele voor- of nadelige resultaten op riolering.
Het saldo van 'riolering' in 2021 bedroeg € 59.000. We voegden dit bedrag aan de voorziening riolering toe.

Voorziening Dubieuze debiteuren
Net als bij het Werkplein houden we er bij de overige debiteuren rekening mee dat niet iedereen zijn openstaande rekening betaald. Voorbeelden hiervan zijn lokale heffingen en leges. Voor deze dubieuze debiteuren vormden we een voorziening. Op basis van de invorderingsmogelijkheden bepaalden we het bedrag.
In 2021 werd € 26.000 aan vorderingen op belastingdebiteuren oninbaar verklaard.
Om de voorziening op peil te brengen voegden we € 26.000 toe.

Voorziening Vervanging Riolering
Dit is een spaarvoorziening voor toekomstige vervangingsinvesteringen voor rioleringen.
Volgens de begroting voegden we € 986.000 toe aan de voorziening.

We onttrokken € 350.000 voor (bovengrondse) werkzaamheden die een relatie hebben met riolering. Dit bedrag stortten we in de voorziening Beheren op Niveau (BON). Ook onttrokken we € 2.306.000 voor rioleringsinvesteringen.

Voorziening Afval
Volgens het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) moet het geld

dat we de reinigingsheffingen bij de inwoners in rekening brengen, maar nog niet is uitgegeven, storten in een voorziening.

In 2021 bedroeg het positieve resultaat op 'afval' € 1.453.000. Dit bedrag voegden we toe aan de voorziening. De naheffingsclaim van Attero (€ 265.000) brachten we in 2019 ten laste van de voorziening. In 2021 ontvingen we de betaalde claim terug. We storten dit bedrag in de voorziening afval omdat de rechtzaak nog steeds loopt en we dus mogelijk een nieuwe claim krijgen. Daarom corrigeerden we voor dit bedrag de "aanwending".

Voorziening Verlof Individueel Keuze Budget
In 2018 vormden we een voorziening voor opgebouwd verlof Individueel Keuze Budget (IKB). We voegden in 2021 € 64.000 aan de voorziening toe.

Voorziening Personeel
Voor de uitvoering van gemaakte afspraken met personeel vormden we een voorziening. In 2021 werd € 238.000 ingezet. Om de voorziening op peil te brengen voegden we € 50.000 toe.

Toelichting voorziening Grondbedrijf

Voorziening exploitatietekorten Grondbedrijf
In de praktijk komt het voor dat exploitatieopbrengsten de exploitatiekosten niet of slechts gedeeltelijk dekken. Wettelijk is er bepaald, dat bij een verwacht verlies, direct ter grootte van het volledige verlies, een afboeking moet plaatsvinden of een voorziening gevormd moet worden.

De grootte van de voorziening is € 3.700.000 en is opgebouwd uit:
- exploitatie woningbouwlocaties (€ 2.662.000);
- exploitatie bedrijventerreinen (€1.038.000).

In 2021 voegden we € 960.000 toe aan de voorziening voor dekking van geraamde (aanvullende) verliezen. Er viel € 243.000 vrij.

5. Lasten en baten per taakveld

Thema 0 Bestuur en ondersteuning

Om de vergelijkbaarheid tussen gemeenten mogelijk te maken is een vaste indeling voorgeschreven: de taakvelden.
We nemen per taakveld de aangepaste begrote en werkelijke baten en lasten op.

Thema 0 Bestuur en ondersteuning Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
0-1 Bestuur	1.948	1.894	53
0-2 Burgerzaken	1.986	1.956	29
0-3 Beheer overige gebouwen en gronden	13	13	0
0-4 Overhead	14.340	13.647	694
0-5 Treasury	-210	-208	-2
0-61 Onroerendezaakbelasting woningen	475	527	-52
0-62 Onroerendezaakbelasting niet-woningen	118	134	-16
0-63 Parkeerbelasting	0	0	0
0-64 Belastingen overig	43	47	-4
0-7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	1.749	5	1.744
0-8 Overige baten en lasten	1.286	3	1.284
0-9 Vennootschapsbelasting	0	0	0
0-10 Mutaties reserves	4.588	4.243	344
0-11 Resultaat rekening baten en lasten	0	0	0
Totaal thema 0	**26.336**	**22.261**	**4.075**

Thema 0 Bestuur en ondersteuning Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
0-1 Bestuur	232	205	-27
0-2 Burgerzaken	507	563	55
0-3 Beheer overige gebouwen en gronden	0	0	0
0-4 Overhead	2.865	2.845	-20
0-5 Treasury	57	76	19
0-61 Onroerendezaakbelasting woningen	5.153	5.117	-36
0-62 Onroerendezaakbelasting niet-woningen	3.551	3.556	6
0-63 Parkeerbelasting	653	601	-52
0-64 Belastingen overig	231	237	6
0-7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	73.330	73.948	618
0-8 Overige baten en lasten	145	252	106
0-9 Vennootschapsbelasting	0	0	0
0-10 Mutaties reserves	7.435	4.526	-2.909
0-11 Resultaat rekening baten en lasten	0	0	0
Totaal thema 0	**94.161**	**91.926**	**-2.234**

Thema 1 Veiligheid

Thema 1 Veiligheid Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
1-1 Crisisbeheersing en brandweer	2.521	2.516	5
1-2 Openbare orde en veiligheid	1.072	1.080	-8
Totaal thema 1	**3.593**	**3.596**	**-3**

Thema 1 Veiligheid Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
1-1 Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0
1-2 Openbare orde en veiligheid	9	16	7
Totaal thema 1	**9**	**16**	**7**

Thema 2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Thema 2 Verkeer, vervoer en waterstaat Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
2-1 Verkeer en vervoer	5.279	5.022	256
2-2 Parkeren	1.830	1.787	44
2-3 Recreatieve havens	0	0	0
2-4 Economische havens en waterwegen	191	154	36
2-5 Openbaar vervoer	23	21	2
Totaal thema 2	**7.323**	**6.985**	**338**

Thema 2 Verkeer, vervoer en waterstaat Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
2-1 Verkeer en vervoer	1.307	1.421	114
2-2 Parkeren	1.376	1.299	-77
2-3 Recreatieve havens	0	0	0
2-4 Economische havens en waterwegen	106	106	0
2-5 Openbaar vervoer	0	0	0
Totaal thema 2	**2.789**	**2.826**	**37**

Thema 3 Economische zaken

Thema 3 Economische zaken Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
3-1 Economische ontwikkeling	311	257	54
3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
3-3 Bedrijfsloket en regelingen	229	217	12
3-4 Economische promotie	0	0	0
Totaal thema 3	**540**	**475**	**65**

Thema 3 Economische zaken Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
3-1 Economische ontwikkeling	0	0	0
3-2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0
3-3 Bedrijfsloket en regelingen	205	211	6
3-4 Economische promotie	0	0	0
Totaal thema 3	**205**	**211**	**6**

Thema 4 Onderwijs

Thema 4 Onderwijs Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
4-1 Openbaar basisonderwijs	189	110	79
4-2 Onderwijs huisvesting	4.201	4.110	91
4-3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	2.715	2.657	58
Totaal thema 4	**7.105**	**6.877**	**228**

Thema 4 Onderwijs Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
4-1 Openbaar basisonderwijs	0	0	0
4-2 Onderwijs huisvesting	320	250	-70
4-3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.155	1.119	-36
Totaal thema 4	**1.475**	**1.369**	**-106**

Thema 5 Sport, cultuur en recreatie

Thema 5 Sport, cultuur en recreatie Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
5-1 Sportbeleid en activering	304	279	25
5-2 Sportaccommodaties	2.842	2.783	58
5-3 Cultuurpresentatie, productie en participatie	3.508	3.468	40
5-4 Musea	222	220	2
5-5 Cultureel erfgoed	148	180	-32
5-6 Media	27	23	4
5-7 Openbaar groen en recreatie	3.792	3.523	269
Totaal thema 5	**10.843**	**10.477**	**366**

Thema 5 Sport, cultuur en recreatie Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
5-1 Sportbeleid en activering	60	60	0
5-2 Sportaccommodaties	1.218	1.147	-72
5-3 Cultuurpresentatie, productie en participatie	92	95	3
5-4 Musea	26	25	-1
5-5 Cultureel erfgoed	0	0	0
5-6 Media	0	0	0
5-7 Openbaar groen en recreatie	391	423	32
Totaal thema 5	**1.786**	**1.749**	**-37**

Thema 6 Sociaal domein

Thema 6 Sociaal domein Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
6-1 Samenkracht en burgerparticipatie	5.049	4.721	328
6-2 Wijkteams	3.665	3.607	58
6-3 Inkomensregelingen	16.816	15.920	896
6-4 Begeleide participatie	5.852	5.991	-139
6-5 Arbeidsparticipatie	1.567	1.376	191
6-6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	4.482	4.383	100
6-71 Maatwerkdienstverlening 18+	6.529	6.456	73
6-72 Maatwerkdienstverlening 18-	8.778	9.021	-244
6-81 Geëscaleerde zorg 18+	438	235	203
6-82 Geëscaleerde zorg 18-	1.063	1.090	-27
Totaal thema 6	**54.239**	**52.800**	**1.439**

Thema 6 Sociaal domein Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
6-1 Samenkracht en burgerparticipatie	356	315	-42
6-2 Wijkteams	81	81	0
6-3 Inkomensregelingen	12.847	11.918	-928
6-4 Begeleide participatie	0	0	0
6-5 Arbeidsparticipatie	0	0	0
6-6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	300	323	23
6-71 Maatwerkdienstverlening 18+	2	2	0
6-72 Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0
6-81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0
6-82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0
Totaal thema 6	**13.585**	**12.638**	**-948**

Thema 7 Volksgezondheid en milieu

Thema 7 Volksgezondheid en milieu Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
7-1 Volksgezondheid	2.013	1.932	80
7-2 Riolering	3.523	3.467	57
7-3 Afval	6.289	6.510	-221
7-4 Milieubeheer	833	1.315	-482
7-5 Begraafplaatsen	112	93	20
Totaal thema 7	**12.771**	**13.317**	**-545**

Thema 7 Volksgezondheid en milieu Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
7-1 Volksgezondheid	40	7	-33
7-2 Riolering	4.196	4.099	-97
7-3 Afval	7.706	7.890	183
7-4 Milieubeheer	18	614	596
7-5 Begraafplaatsen	92	118	27
Totaal thema 7	**12.052**	**12.728**	**676**

Thema 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

Thema 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
8-1 Ruimtelijke ordening	1.610	1.549	61
8-2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	6.856	8.381	-1.525
8-3 Wonen en bouwen	1.418	1.381	36
Totaal thema 8	**9.883**	**11.311**	**-1.428**

Thema 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
8-1 Ruimtelijke ordening	121	289	168
8-2 Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	6.436	8.909	2.473
8-3 Wonen en bouwen	1.289	1.556	266
Totaal thema 8	**7.847**	**10.754**	**2.907**

Thema's Totaal

Totaal Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Lasten	Werkelijke Lasten	Saldo
Thema 0 Bestuur en ondersteuning	26.336	22.261	4.075
Thema 1 Veiligheid	3.593	3.596	-3
Thema 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	7.323	6.985	338
Thema 3 Economische zaken	540	475	65
Thema 4 Onderwijs	7.105	6.877	228
Thema 5 Sport, cultuur en recreatie	10.843	10.477	366
Thema 6 Sociaal domein	54.239	52.800	1.439
Thema 7 Volksgezondheid en milieu	12.771	13.317	-545
Thema 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	9.883	11.311	-1.428
Totaal	**132.632**	**128.098**	**4.534**

Totaal Taakveld *(bedragen x € 1.000)*	Begrote Baten	Werkelijke Baten	Saldo
Thema 0 Bestuur en ondersteuning	94.161	91.926	-2.234
Thema 1 Veiligheid	9	16	7
Thema 2 Verkeer, vervoer en waterstaat	2.789	2.826	37
Thema 3 Economische zaken	205	211	6
Thema 4 Onderwijs	1.475	1.369	-106
Thema 5 Sport, cultuur en recreatie	1.786	1.749	-37
Thema 6 Sociaal domein	13.585	12.638	-948
Thema 7 Volksgezondheid en milieu	12.052	12.728	676
Thema 8 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	7.847	10.754	2.907
Totaal	**133.908**	**134.216**	**308**

6. Single information, Single audit (SiSa)

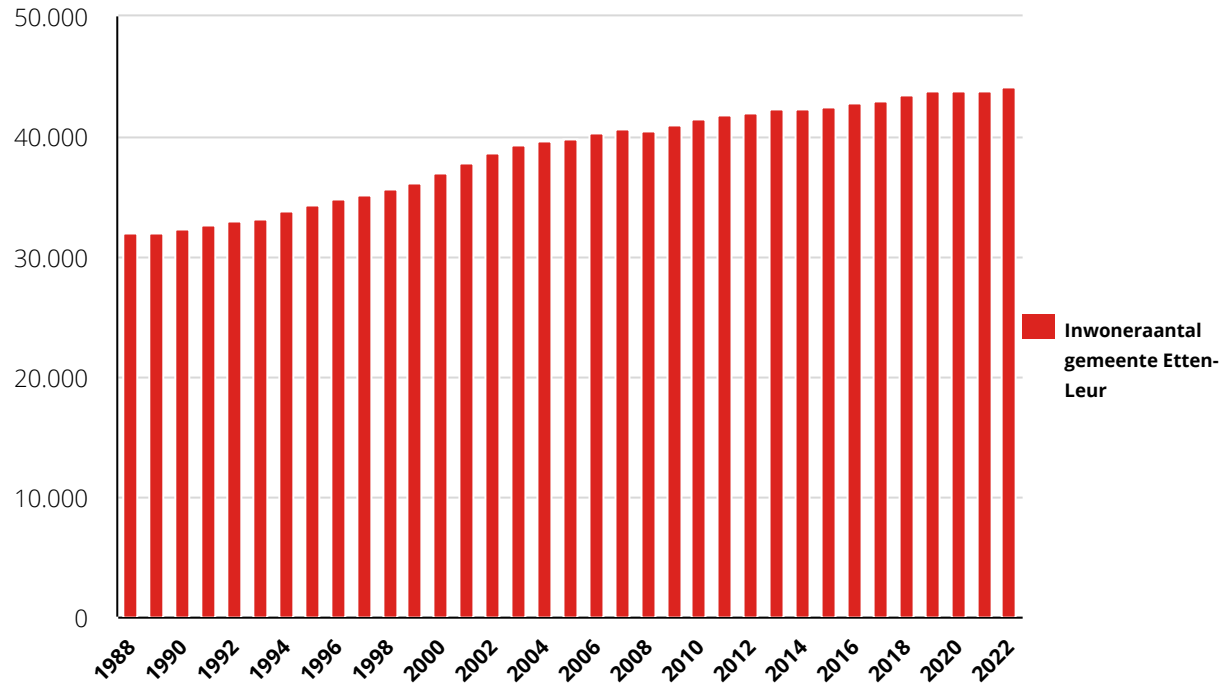
Klik op deze link om de SiSa verantwoording over 2021 te lezen.

Overig

Kerngegevens

Sociale structuur	1-1-2021	31-12-2021
	CBS	
Aantal inwoners	43.869	44.152

Inwoneraantal gemeente Etten-Leur

Fysieke structuur	1-1-2021	31-12-2021
Woningvoorraad	19.076	19.167
	ha	ha
bebouwde kom	1.357	1.357
buiten de bebouwde kom	4.235	4.235
Totale oppervlakte gemeente	5.592	5.592
Bedrijventerreinen (Vosdonk, Trivium, Zwartenberg, Attelaken)	455	455
Verhardingen zoals wegen, fiets-en voetpaden	283	283
Openbaar groen (binnen en buiten de bebouwde kom)	329	293

Inhuur externe adviseurs 2021

In de tabel geven we aan voor welke activiteiten we in 2021 derden inschakelden en wat de kosten daarvan waren.
We brengen de grootste posten in beeld.

In de kosten maakten we een splitsing in “kennis” en “capaciteit”.
Onder “kennis” verstaan we de kosten die we maken omdat de kennis hiervoor intern niet aanwezig was.
Onder “capaciteit” nemen we de kosten op door capaciteitsgebrek.

(bedragen x € 1.000)	Inhuur kennis	Inhuur capaciteit
Accountantskosten	91	
Bestek en tekeningen diverse civiele projecten		165
Bestemmingsplan/omgevingsvisie		39
Bouwkundig advies	53	
Milieu/bodemadvies	93	
Technisch advies	4	
Projectondersteuning	17	75
Energiescans	2	
Juridische advisering	123	
Fiscale advisering	33	
Indicatiestelling WMO	22	
Marktonderzoek	36	
Overig	106	
	580	**279**

Burgerparticipatie - klachten en meldingen

Burgerparticipatie en de gemeenteraad

Aantal	2018	2019	2020 fysiek	2020 digitaal	2021 fysiek	2021 digitaal
informatiebijeenkomsten (= de raad luistert)	5	6	4	4	1	9
onderwerpen tijdens informatiebijeenkomst	13	20	10	7	1	23
personen met inbreng tijdens informatiebijeenkomst	39	14	13	14	5	56
gemiddeld aantal onderwerpen per informatiebijeenkomst	2,6	3,3	2,5	1,8	1,0	2,6
gemiddeld aantal personen dat inbreng levert per informatiebijeenkomst	7,8	2,3	3,3	3,5	5,0	6,2
gemiddeld aantal personen dat inbreng levert per geagendeerd onderwerp	3,0	0,7	1,3	2,0	5,0	2,4

Klachten en melding openbare ruimte

klachtenregeling	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Totaal aantal klachten	30	26	26	19	24	32
Gegrond	3	3	7	4	1	8
Ongegrond	3	5	5	3	7	6
Deels gegrond/ongegrond	1	0	0	0	0	0
Ingetrokken	2	1	0	2	2	0
Niet in behandeling genomen	2	1	4	0	2	2
Geen oordeel	2	0	0	4	2	3
Niet tot oordeel gekomen, naar tevredenheid opgelost	15	4	7	6	7	10
In behandeling	0	0	2	0	0	0
Geen klacht	2	9	1	0	2	0
Doorgezonden naar bevoegde instantie	0	3	0	0	1	3

Meldingen openbare ruimte	2018	2019	2020	2021
Afvalinzameling	3.699	4.376	6.220	7.708
Honden	207	244	306	241
Openbaar groen	740	689	996	705
Openbare verlichting	311	455	623	856
Parkeren	413	505	508	390
Riolering	191	215	262	202
Wegen/fietspaden/trottoirs	283	505	686	533
Kleine ergernissen	83	125	171	111
Vuurwerk	13	9	54	63
Overige	1.360	1.147	1.655	2.263
Totaal	**7.300**	**8.270**	**11.481**	**13.072**

Interbestuurlijk toezicht

Score interbestuurlijk toezicht 2021

In dit filmpje legt de provincie Noord-Brabant uit wat interbestuurlijk toezicht inhoudt.

De provincie maakte een verslag van de taken die de gemeente in opdracht van Rijk of provincie uitvoert. De website vind u hier.

Via het nieuwe dashboard kunt u de toezichtprestaties per toezichtgebied van alle gemeenten in Noord-Brabant zien.

Wanneer u de kaart voor het eerst opent, is deze standaard ingezoomd op de gemeente Alphen-Chaam.
Kies links op het scherm bij gemeente voor: Etten-Leur en daaronder welk toezichtgebied u wilt zien.
Aan de rechterkant ziet u de resultaten van alle toezichtgebieden in één oogopslag van de afgelopen drie jaar.

Toelichting score

Huisvesting vergunninghouders

In de tweede helft van 2021 zijn er 37 statushouders gehuisvest volgens het registratiesysteem van het COA. De provincie beoordeelt de huisvesting door onze gemeente hiermee als ‘voldoet niet, doch verschoonbaar’.

Oorzaak hiervan is dat we, deels buiten onze invloed, op 1 juli 2021 een achterstand hadden in het aantal huisvestingen. Hiermee bedroeg de totale opgave (taakstelling plus achterstand) 48 personen. Met de provincie is afgesproken dat we deze achterstand in twee taakstellingsperioden inlopen (voor 1 juli 2022). In de brief oordeelt de provincie dat we op schema lopen om dit te realiseren. Omdat zij echter het oordeel ‘voldoet’ niet kunnen afgeven zolang er nog een achterstand bestaat, hebben we het oordeel ‘voldoet niet, doch verschoonbaar’ gekregen.

Overige toezichtsgebieden

Omdat de overige toezichtsgebieden 'groen' zijn nemen we hiervoor geen toelichting op.

Wet revitalisering generiek toezicht (Wrgt)

Het doel van de Wrgt is dat de volksvertegenwoordiging zoveel mogelijk het toezicht op de taakuitvoering door het college van burgemeester en wethouders houdt. Volgens de Wrgt heeft de gemeente per beleidsdomein met één toezichthouder te maken: de provincie of het Rijk. Uitgangspunten bij de relatie tussen de gemeente en de toezichthouder zijn: vertrouwen en terughoudendheid. Daarom is het belangrijk dat alle informatie over de prestaties van de gemeente gemakkelijk in te zien is.

De informatie gebruiken we voor de horizontale verantwoording (van het college van B&W aan de gemeenteraad) en voor het verticaal interbestuurlijk toezicht (het toezicht van provincie of Rijk op de gemeente).

Verantwoordingsjaar 2021

Tegelijk met het besluit over de jaarrekening 2021, vragen we de raad om haar oordeel over de toezichtinformatie.
We vragen de raad om uit te spreken of het college heeft voldaan aan haar wettelijke medebewindstaken.

Besluitvorming

Besluitvorming

Besluitvorming

Op XX juli XXXX stelde de gemeenteraad de jaarrekening 2021 vast.

De raad besloot:

1. De in de jaarrekening toegelichte lastenoverschrijdingen te autoriseren;

2. De jaarstukken 2021 vast te stellen;

3. Het jaarrekeningresultaat 2021 van € 6.119.000 positief conform voorstel te bestemmen;

4. Op basis van de toezichtinformatie vast te stellen dat het college heeft voldaan aan haar wettelijke medebewindstaken;

5. De eerste begrotingswijziging 2022 vast te stellen (bestemming van het resultaat).

Klik op de link voor het raadsvoorstel en het raadsbesluit.

Vragen gemeenteraad

De antwoorden op de vragen die de gemeenteraad over de jaarrekening 2021 stelde leest u hier.

Accountant - TOEVOEGEN

Accoutantsverslag en bevindingen en mogelijke reactie college hier opnemen

Contact en privacy

Contact

Contact

Het college van burgemeester en wethouders legt ieder jaar verantwoording af aan de gemeenteraad van Etten-Leur over het gevoerde beleid. Het jaarverslag gaat in op wat de gemeente deed. De jaarrekening is de financiële vertaling hiervan.

We besteden veel aandacht aan leesbaarheid. De jaarrekening moet echter voldoen aan de eisen van de financiële wetgeving. Onze accountant toetst hierop. Om die reden bevat de jaarrekening een aantal financiële termen. Heeft u vragen over het jaarverslag of de jaarrekening, neemt u dan contact op met de medewerkers van team Financiën. Zij helpen u graag!

Team Financiën is via e-mail bereikbaar op: financien@etten-leur.nl

Privacybeleid

Hier leest u meer over het privacybeleid van de gemeente Etten-Leur.